

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರು ಮಧುರಾಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸೋಮತೀರ್ಥ ವೈಕುಂಠ ತೀರ್ಥಗಳ ನಡುವಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ವೇದವೇದಾಂತ ತತ್ವಜ್ಞರೂ, ನಿಯಮನಿಷ್ಠರರಾದ ಋಷಿಗಳೂ, ಕಠೋರ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಚರಿಸುವ ಯತಿಗಳೂ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿವ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಸಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರೀ ಹರಿಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಮತ್ತೂ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬಂದ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವ ಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಸ ಮುನಿಗಳು ಹಿಂದೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಹದಿನೈದು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಫಲಾಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪೂರ್ಣಮಾ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಿಮಾಲಯ ದಲ್ಲಿರುವ ತಮ್ಮ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ತ್ರಿಕಾಲದರ್ಶಿಗಳೂ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಿಗಳೂ ಆದ ಆ ವ್ಯಾಸಪ್ರಭುಗಳು ಅದೇ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸಿದ್ದಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅವರ ಆ ದಿವ್ಯಾನುಭವವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿದ ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.- ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಸು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಆ ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದ ಬರಗಾಲವು ತಲೆದೋರಿತು.

ಆ ವೀರ ಕ್ಷಾಮದಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೇಗುದಿಗೊಂಡ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ದೇಶವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ದಕ್ಷಿಣದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ವರಪುರದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ವಾಸಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಐದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು. ಅವನ ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಬೆಳೆದು ಉಪವರಳಾದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವರೋಪಚಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಳಿಯನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಆ ಕನ್ಯೆಯ ತಾಯಿ - ತಂದೆಗಳು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು. ಪತಿಯೂ ಮೃತನಾದನು. ಅವಳೂ ಪರದೇಶಿಯಾದಳು.

ಮಧುರೆಯ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರ ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ ಮೃತರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು ಎಂಬುದನ್ನು ಆ ಬಾಲೆಯು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಹಾಗೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಧುರೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಯಾತ್ರಿಕರ

ಗುಂಪು ಬೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅವರೊಡನೆ ಅವಳು ಮಧುರೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದಳು. ತಾರುಣ್ಯವು ತುಳುಕುವ ಆ ಬಾಲವಿಧವೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯ ಮಿಂಚಿನ ರಸದಂತೆ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣ, ಕಾಡಿಗೆ ಗಣ್ಣು, ಕಪ್ಪು ಕೂದಲು, ತಾವರೆಯ ಮುಖ, ಚಿಗುರುದುಟಿ, ಮಾಂಸಲ ಮೈ, ಕಮಲದಂತಿರುವ ಕೈ, ಹಂಸದ ನಡಿಗೆ, ಕೋಗಿಲೆಯ ದನಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮೋಹಕವಾಗಿದ್ದವು. ತರುಣ ಮನಗಳಿಗೆ ಮಾದಕವೂ, ಮೋದಕವೂ, ಆಗಿದ್ದವು. ಹಸಿವೆ ನೀರಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಕಂಗಾಲದಂತೆ ಆತ್ತಿತ್ತ ಅಲೆಯುವ ಆ ಗುಂಗುರುಗೂದಲಿನ ಅಂಗನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಧುರಾಪುರಿಯ ಕೆಲವು ವೇಶ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದರು. ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ, ವಸತಿ, ಊಟ ಉಪಚಾರಗಳ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದರು.

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಯಕುಬ್ಜದ ಧೂರೆಯು ಮಧುರಾಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಗರ್ತೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಯಜ್ಞ ಒಂದನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ಆ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಪುರುಷರು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಹೋಮ ಧೂಮಾದಿಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಿವಿಧ ಮನರಂಜನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೇಶ್ಯೆಯರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನರ್ತನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಬೆಲೆವಣ್ಣುಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಈ ಬಾಲ ವಿಧವೆಯ ಕಾಲಿಗೂ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಅವಳಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ಬೋಧಿಸಿ, ತಿಳಿಸಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿ ರಾಜ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ವಿಧವೆಯು ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನವಿಲಿನಂತೆ ಕುಣಿದಳು. ಕಿನ್ನರಿಯಂತೆ ಹಾಡಿದಳು. ಹಂಸಿಯಂತೆ ನಡೆದಳು. ಅವಳ ತುಂಬು ತಾರುಣ್ಯದ ಚಾರು ಚಲುವಿಕೆಯು ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿತು. ಪ್ರಾಯದ ಉಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಅವಳು ಗೆಳತಿಯರ ಸಲಹೆಗೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೂರಿದಳು. ಕಂಡ ಕಂಡಲ್ಲಿ ಕುಡಿ ನೋಟ ಬೀರಿದಳು. ತನ್ನ ಕೊಂಕು ನೋಟದಿಂದಲೇ ಬೇಟಕೂಟಗಳ ಕಡೆಗೆ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿದಳು. ಅಂತೂ ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿ ಉಳಿದ ಆ ವಿಧವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರಿಯು ಕಾಲು ಜಾರಿದಳು.

ವರಾಹ :- ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ವಸುವಿನ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿಯ ಗತಿಯು ಹೇಗೆ ಅಧೋಗತಿಯಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆ ವಸುವಿನ ಐದು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನು ಮಹಾ ಸಾಹಸಿ ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿದ್ದನು. ಸೌಂದರ್ಯವು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಂದಲೇ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಿತು. ತನ್ನ ಗುಣದಿಂದಲೇ ಅವನು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ಸಾಹಸೈಕ ರಸನಾದ ಅವನು ತಂದೆ ಇದ್ದಾಗಲೇ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆಂದು ವೀರ ವೈಶ್ಯರ ಒಂದು ಗುಂಪಿನೊಡನೆ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ತಂಡದವರು ದೇಶ ದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ, ಎಷ್ಟೋ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟಿ, ಬಯಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಧುರೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆ ಎಲ್ಲ ವೈಶ್ಯ ತರುಣರು ನೆಲ,

ನೀರು, ನೆರಳು, ಅರಳು ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸ್ಥಳವೆಂದು ಗರ್ತೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಪಾಂಚಾಲ ಪುತ್ರನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಡನೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ದೇವರ ದರ್ಶನಕ್ಕೆಂದು ಹೋದನು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೇವರ ಎದುರು ಸಂಗೀತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನೀತಲದ ಅಪ್ಸರೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಮೋಹಗೊಂಡನು. ತುಂಬು ತಾರುಣ್ಯದ ಆ ತರಳೆಯ ತಾವರೆಗಣ್ಣು, ತೊಂಡೆ ತುಟಿ, ಸುರುಳಿಗುರುಳು, ತುಂಬು ನಗೆ, ವನಪುಷ್ಪೆಯಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಆ ವೈಶ್ಯ ಕುಮಾರನು ಅವಳೊಬ್ಬ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಡೆದು ಬಂದ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದನು. ಅವಳ ಅಮಾನುಷ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋದ ಅವನು ಆ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ದಾಸಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು “ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಒಡತಿಯನ್ನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊಳೆಯುವ ರತ್ನಹಾರವನ್ನೂ ನೂರಾರು ಚಿನ್ನದ ಬಳೆಗಳನ್ನು, ಅಗರು ‘ಅತ್ತರು’ ಕೇಶರ ಕರ್ಪೂರಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಆ ಯುವಕನು ಕೇವಲ ಚಲುವಿನ ಚಂದ್ರಾಮನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಕುಬೇರಕುಮಾರನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಚತುರೆ ಚಪಲೆಯಾದ ಆ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ತರ್ಕಿಸಿದಳು. ದಾಸಿಯ ಮುಖಾಂತರ ತನ್ನ ಮನದಾಸೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವನಿಗೆ ಒಲುಮೆದುಂಬಿ ನಲುಮೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಿದಳು.

ಆ ರೂಪರಾಣಿಯ ರಾಗ ರಸಿಕತೆಗಳಿಂದ ಲುಬ್ಧನಾದ ಆ ವೈಶ್ಯಕುಮಾರನು ಅನುದಿನವೂ ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆಯೇ ಆರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಸುಮಂತು ಎಂಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯು ಬಂದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಿಕ ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ತರುಣ ವೈಶ್ಯಕುಮಾರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆಂದು ಐತಂದನು. ಸುಮಂತು ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಅವನತ್ತ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರು. ವೈಶ್ಯನ ಮೈ ತುಂಬ ಹುಳಗಳು ಬುಚಗುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಒಂದೊಂದು ರೋಮಕೂಪಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ಉದುರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ತರುಣನು ಅದಾವುದರ ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೇ ನೇರವಾಗಿ ಬಂದು ನೀರಿಗೆ ಇಳಿದನು. “ಹರಯೇ ನಮಃ” ಎಂದು ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದನು. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದನು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿದನು. ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ತೀರದಲ್ಲಿ ಆ ತರುಣನು ಬಂದು ನಿಂತನು. ಸುಮಂತು ಮುನಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಅವನತ್ತ ನೋಡಿದನು. ಅವನೊಬ್ಬ ಸುಂದರ ಚಂದಿರ. ಮೈತೊಳೆದುನಿಂತ ಮನ್ಮಥ.

ಮುನಿ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜಪವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ. ಆ ತರುಣ ಮುನಿಗೊಮ್ಮೆ ವಂದಿಸಿದ ತ್ರಿಗರ್ತೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ಶಿಬಿರದ ದಾರಿ ಹಿಡಿದ. ತನ್ನ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನಡೆದ.

ಮರುದಿನ ಎಂದಿನಂತೆ ಮಂಜುಳ ಮುಂಜಾವು. ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸುಮಂತುಮುನಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕುಳಿತ. ಆ ವೈಶ್ಯಕುಮಾರನು ಪುನಗಿನ ಬೆಕ್ಕಿನಂತೆ ಗಮಗಮಿಸುತ್ತ ವೇಶ್ಯೆಯ ರಂಗ ಸಜ್ಜಿಕೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂದ. ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂದ. ಮತ್ತೆ ಅವನತ್ತ ಸುಮಂತುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಕ್ಷೇಪ. ಮೈತುಂಬ ಹುಳಗಳು. ಬುಳು ಬುಳು, ಗುಳುಗುಳು. ರೋಮರೋಮಕೆ ಕೋಟಿಕ್ರಿಮಿಗಳು ಉದುರಿದವು. ಆ ತರುಣ ತೀರ್ಥಜಲದಲ್ಲಿ ಮೈಯನ್ನು ಅದ್ದಿದ. ದೇಹವನ್ನು ನೆನಸಿದ. ಹರಿಯನ್ನು ನೆನದ. ನೀರಲ್ಲಿಯೂ ನೆನದ. ಮೇಲೆ ಬಂದ. ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂದ. ಏನು ಚಂದ! ಎಂಥ ಅಂದ! ಮುನಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಆನಂದ. ಆ ತರುಣ ಮತ್ತೆ ಈ ಯತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿದ. ಈಶ್ವರನಿಗೂ ನಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದ.

ಮರುದಿನವೂ ಅದೇ ಹಾಡು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಸುಮಂತು ಮುನಿಯು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಆ ತರುಣನನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಬಿಟ್ಟನು. -

“ ಕುಮಾರ ನೀನು ಯಾರು ? ಎಲ್ಲಿಯವನು ? ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರು ? ತಾಯಿ ಯಾರು ? ನಿನ್ನ ಜಾತಿ ಯಾವುದು ? ಹಗಲಿರುಳು ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ಯೋಗವೇನು ? ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಕೊಡು.” ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ತರುಣನಾದ ವಿಪ್ರಕುಮಾರನು ಇಂತು ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. -

“ನಾನು ಪಾಂಚಾಲದೇಶದ ವಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಿರಿಯ ಮಗ. ವಾಣಿಜ್ಯ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ದೇಶಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈಗ ಮಧುರಾ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ರಾತ್ರಿ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿದ್ದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಈ ಕಾಲಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿಗರ್ತೇಶ್ವರನ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.” ಆ ತರುಣ ಕುಮಾರನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಮಂತು ಮುನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಆ ಕುಮಾರನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿದನು. -

“ ವತ್ಸ, ನಾನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ನಿನ್ನ ಮೈತುಂಬ ಹುಳಗಳು ಹರಿದಾಡುತ್ತಲಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಮುಖವು ಕಳೆಗೆಟ್ಟು ತೇಜೋಹೀನವಾಗಿ ಬಣ್ಣಗೆಟ್ಟು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ನೀನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ಹುಳಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೂ ಮೈಮುಖಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಚೆಲುವು ಚಿಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಕಾಂತಿಯು ಕುಣಿಯುತ್ತದೆ. ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಯಾವುದೋ ಮಹಾಪಾಪವು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಭಯಂಕರ ಪಾಪವು ಈ ತೀರ್ಥದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ನಿನ್ನ ದೇಹವು ಈಗೇನೂ ತಿಳಿಯಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಹುಳಗಳ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಕೊಳೆತ ಹೊಳೆತಗಳ ಕಾರಣವಾದ ನಿನ್ನ ಗುಪ್ತರೋಗವನ್ನೂ ಭೀಕರ ಪಾಪವನ್ನೂ ನನಗೆ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ

ಮೇಲಿಂದ ಈ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತೂಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರಿಸಿ ಹೇಳು. ನೀನು ಮಾಡುವ ಘೋರ ಗುಪ್ತವಾದ ಪಾಪವು ಯಾವದು ? ” ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಆ ಮುನಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹೇಸಿಕೆಯೂ ಎನಿಸಿತು. ಅವನು ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೇ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಯುವಕನು ಅಲ್ಲಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾದ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು “ ಸುಂದರೀ, ನೀನು ಯಾರು ? ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಯಾರು ? ನಿನ್ನ ದೇಶ ಯಾವುದು ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ ? ” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

ತನ್ನ ಮನದನ್ನನ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಮಾನಿನಿಯು ಮಾತನಾಡದೇ ಕುಳಿತಳು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವಳ ಉತ್ತರ ಮೌನ. ಆ ತರುಣನ ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವಳಿಗೆ ಜುಲುಮೆ. ಒಲುಮೆ. ಏನಾದರೂ ಅವಳ ಗುಂಭ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಇಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ತರುಣನ ಕುತೂಹಲ ಅಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಯುವಕನಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ಅವನ ಎಲ್ಲ ಒತ್ತಾಯ ಒತ್ತಾಶೆಗಳಿಗೂ ಅವಳ ಮೌನಗುಂಭ, ಆ ಗುಂಭ ಗಂಭೀರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಾಗ ಅವನು ಸಿಡಿಮಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ. “ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನೆದುರು ಪ್ರಾಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು. ಆಗ ಆ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯು ತಾವರೆದಳದಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಮುಚ್ಚಿದ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿದಳು. -

“ಕಾಂತ, ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ರಮ್ಯವಾದ ಪಾಂಚಾಲ ನಗರವಿರುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಆ ಊರಿನವರು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದ ಬರಗಾಲವು ಕಾಲು ಹಾಕಿತು. ಅದರಿಂದ ಆ ನಾಡಿನ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಲು ಕಿತ್ತಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಪಾಪಿ ಜೀವನವನ್ನು ಹಡೆದ ಎರಡು ಪುಣ್ಯ ಜೀವಗಳು ಕ್ಷಾಮಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಮಾತೃಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನರ್ಮದಾ ತೀರದ ಒಂದು ದೂರದ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಲೂರಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಐದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿದವು. ನಾನೇ ಆ ಹೆಣ್ಣು (ಹುಣ್ಣು). ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯನು ಹಣಗಾಳಿಸುವ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಎಳೆಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆಂದು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಹಡೆದ ತಾಯಿ ಮಡಿದಳು. ಪಡೆದ ತಂದೆಯೂ ಅದೇ ದಾರಿ ಹಿಡಿದರು. ನನ್ನನ್ನೇನೋ ಅವರು ಬದುಕಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಓರ್ವ ವಿಪ್ರಕುವರರು ನನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಭಾಗ್ಯವೂ ಈ ದುರುಳ ತರಳಿಗೆ ದಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಸ್ಥಿಯನ್ನು ಮಧುರೆಯ ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಯಾತ್ರಿಕರೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನು.

ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೊಸದಾದ ಒಂದು ಪಾಪಕೂಪವೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಾಯಗಳು ಅನೇಕ ಗಂಡುಗಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆದವು. ಅನೇಕ

ಬೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳ ಬಳಗವೇ ನನ್ನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಮುಕುರಿತು. ಅವರ ಬಣ್ಣದ ಬದುಕಿಗೆ, ಬೆಣ್ಣೆಯ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಮಾರು ಹೋದೆ. ಬಹು ದಿನಗಳಿಂದ ಜತನವಾಗಿ ಕಾದುಕೊಂಡು ಬಂದ ನನ್ನ ಶೀಲವನ್ನು ಮಾರಲಿಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟೆ. ಅಯ್ಯೋ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆ ಕೆಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಸತ್ವಸತೀತ್ವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಮರಾಗಗಳ ಉರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ತಲೆತಲಾಂತರದ ಹಿರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ನೂಕಿದೆ ” ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ದನಿ ತೆಗೆದು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವು ಕಣ್ಣೀರಿನ ರೂಪದಿಂದ ಕೋಡಿಯಾಗಿ ಹರಿಯಿತು. ಆ ಪಾಂಚಾಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಿಲೋತ್ತಮೆಯ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕುಕ್ಕರಬಿದ್ದನು. ಅವಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಧನಿ ತೆಗೆದು ಚಿಟ್ಟಿನೇ ಚೀರಿದಳು. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದರು. ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರು. ತಲೆಗೆ ತಣ್ಣೀರು ತಟ್ಟಿದರು. ಶೀತೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಾಗ ನೆರದ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಆ ತರುಣ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಈ ಮೂರ್ಛೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತ ದುಃಖಾತಿಶಯದಿಂದ ಬಿಕ್ಕುತ್ತ ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅವನಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಘೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಏನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ, ಸುರಾಪಾನ, ವ್ಯಭಿಚಾರಾದಿ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸೋದರೀ ಸಂಗಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಿತ್ತು. ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮೀರಿತ್ತು ಈ ಪಾಪ. ಇದಕ್ಕಿರುವ ಒಂದೇ ನಿಷ್ಕೃತಿ ಎಂದರೆ ದೇಹನಾಶ. ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ, ತಾಯಿ, ಗುರುಪತ್ನಿ, ಸೋದರಿ, ಮಗಳು, ಸೊಸೆ ಇವರೊಡನೆ ಸಂಗಮಾಡಿದವನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅನುಶಾಸನವಾಗಿದ್ದಿತು.

ತಿಲೋತ್ತಮೆಗಾದರೂ ಆ ತರುಣ ಕುಮಾರನು ಹೇಳಿದ ಆತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಇವನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವಳ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಭಯದಿಂದ ಕಂಪಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಕಣ್ಣು ಕತ್ತಲೆ ಗವಿಯಿತು. ಮೂರ್ಛೆಯ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಅವಳು ಬಿದ್ದು ತಾನೇ ಎದ್ದಳು. ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಮೂಡಿತು. ಉಸಿರಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಅವಳಿಗೆ ಓಕರಿಕೆ ಎನಿಸ ತೊಡಗಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದಳು. ತನ್ನ ಮೈಮೇಲೆ ಇರುವ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ರೂ. ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಮುತ್ತುರತ್ನ ಆಭರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ದಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಅನೇಕ ಮುತ್ರೆದೆಯರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ತನ್ನ ಭೋಗಭಾಗ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಿದು ಕೊಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದಳು. ತನ್ನ ಸ್ಥಿರಚರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಲಿಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಲಂಕಾರ ಅನ್ನಭತ್ರ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾದ ಉದ್ಯಾನವನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿ ದಾನ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣಾ ಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ತೀರ್ಥದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಂದು ಚಿತೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಳು.

ಅದರಂತೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಮಾರನಾದರೂ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದನು. ಗರ್ತೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಿಸಿದನು. ತನಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ಒದಗಿದ ಸುಮಂತು ಮುನಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಲೆ ಮಣಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮುಂದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಆ ಶ್ರೀಮಂತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ತಾನು ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ ತಂದ ವಿಪುಲವಾದ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ ಹೊಲಮನೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡನು. ಮಧುರೆಯ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಗ್ರಾಮಧಾಮ ಧನಕನಕ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ದಾನಕೊಟ್ಟು ಕೈ ಮುಗಿದನು. ಕಾಲಿಂಜರದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆಂದು ಹಣವನ್ನು ಬೇರೆ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದನು. ಭತ್ತಸತ್ತಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷಂತ್ರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಜಪ ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರಭೂತವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಕೊನೆಗೆ ತನಗೆ ತನ್ನ ಪಾಪದ ಅರಿವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಸುಮಂತುಮುನಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಅವರ ಪಾದವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಕ್ಕುತ್ತ ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು.-

“ಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞರು. ನನ್ನ ಅಗಮ್ಯಾಗಮನ ಪಾತಕವನ್ನು ತಿಳಿದೇ ನನಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಸಹೋದರೀ ಗಮನದಿಂದ ನನ್ನ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟ ಮತ್ತು ತ್ವಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ಕಾಲಿಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಗಂಗೆಯ ಸ್ನಾನದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆ ಕ್ರಿಮಿನಾಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಈ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ದೀರ್ಘದಂಡದಂತೆ ಅವರ ಅಡಿ ಹುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿ ಬಿದ್ದು ಎದ್ದನು. ಉರಿಯುವ ಚಿತೆಗೆ ಮತ್ತೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹಾಕಿ ಉರಿಯನ್ನು ಪುಟಗೊಳಿಸಿ ಧಗಧಗಿಸುವ ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಬಣವೆಯಲ್ಲಿ ಆಚೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಈಚೆಯಿಂದ ಅವನ ಸಹೋದರಿಯೂ ಬೀಳ ಹೊರಟರು. ಕೂಡಲೇ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಯಿತು. ‘ ನಿಲ್ಲಿರಿ. ದೂರ ಸರಿಯಿರಿ. ನೀವು ಮಹಾ ಪಾಪಿಗಳಾದರೂ ಈ ಮಧುರಾಮಂಡಲದ ಕಾಲಿಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೂ, ಕೃಷ್ಣಾ ಗಂಗಾತೀರ್ಥದ ಸ್ನಾನದಿಂದಲೂ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಸಂಚರಿಸಿದ ಅವನ ಪಾದ ಚಿಹ್ನೆ ಲಾಂಛಿತವಾದ ಈ ಸ್ಥಳವು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಬೇರೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಾಶವಾಗುವದು. ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ವಜ್ರಲೇಪವಾಗುವದು ಎಂಬ ಮಾತು ಇತರ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಧುರಾ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾ ಹಾಗೂ ಗಂಗಾಸಾಗರ ಸಂಗಮ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾಪಗಳು ಕಳೆದು ಹೋಗುವವು.

ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಗಳ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ‘ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೀರ್ಥ’ದಲ್ಲಿಯೂ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ‘ಸೌಕರ ತೀರ್ಥ’ದಲ್ಲಿಯೂ, ತ್ರಯೋದಶಿಯ

ದಿನ 'ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ'ದ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಚತುರ್ದಶಿಯ ದಿನ ಪ್ರಯಾಗದ 'ತ್ರಿವೇಣೀ ಸಂಗಮ'ದಲ್ಲಿಯೂ, ಪೌರ್ಣಮೆಯ ದಿನ 'ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪಂಚ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೂ ಮಧುರಾ ಮಂಡಲದ 'ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡ ತೀರ್ಥ', 'ಸರಸ್ವತೀ ತೀರ್ಥ', 'ಕಾಲಿಂಜರ ತೀರ್ಥ'ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದರಿಂದ ಲಭಿಸುವ ಪುಣ್ಯ ಫಲದ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಫಲವನ್ನು ಬರೀ ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪಡೆಯಬಹುದು. ತಿಳಿದಾಗಲಿ, ತಿಳಿಯದೆ ಆಗಲಿ, ಎಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲಿ, ಮಾನವರು ಮಾಡಿದ ಮಹಾ ಮಹಾ ಪಾತಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಪರಿಹೃತವಾಗುವವು. ಈ ದಿವ್ಯ ತೀರ್ಥದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ವರಾಹ ಸ್ವಾಮಿಯು ಭೂದೇವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು."

ಹೀಗೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ನುಡಿದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಪಾಂಚಾಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುವರನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತ ಸುಮಂತು ಮುನಿಯನ್ನು ನಮಿಸಿ ಕೇಳಿದನು- "ಬ್ರಹ್ಮನ್, ನೀವು ನನಗೆ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದೀರಿ. ಗುರುವೂ ಆಗಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ನಾನಂತೂ ತಿಳಿಯದೇ ಮಾಡಿದ ಘೋರಪಾಪದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಆಕಾಶವಾಣಿಯು 'ಬೇಡ' ಎಂದು ನುಡಿಯುತ್ತಲಿದೆ. ಈ ಅಗ್ನಿ ಸ್ನಾನದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತಲಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ತಿಳಿಸಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ." ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಮಂತು ಮುನಿಯು ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿದನು -

"ವತ್ಸ, ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜವಾಗಿದೆ. ಆ ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯು ಎಂದೂ ಹುಸಿ ನುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಪವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ನೀನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಕೂಡಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿನ್ನ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವು ಈ ತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನೀನು ಮತ್ತೆ ದುಷ್ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ ದಿನದಿನವೂ ಆ ಪಾಪವನ್ನು ಮೈಗೆ ನೀನಾಗಿ ಅಂಟಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಪಾಪದ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಕೃತಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ಮುಂದೆ ಪುನಃ ಆ ದುಷ್ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಾರಿ. ಆ ಘೋರ ಪಾಪವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ತಗಲಲಾರದು. ತಟ್ಟಲಾರದು. ನಿನ್ನ ಮೈ ಮುಟ್ಟಲಾರದು. ಹಿಂದಿನ ಪಾಪವಂತೂ ಇಂದಿನ ಸ್ನಾನದಿಂದಲೇ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ಪಾಪ ಲವಲೇಶವೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ.

ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇನ್ನೇಕೆ ಈ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ? ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀನೂ ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯೂ ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರುವದಕ್ಕಿಂತ ಈ ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿರಿ. ಈ ತೀರ್ಥದ ಬಳಿ ಸಾರಿರಿ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಈ ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿರಿ. ತ್ರಿಗರ್ತೇಶ್ವರನ ಸೇವೆ

ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಈ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ, ಈಶ್ವರಸೇವೆ, ಶ್ರೀ ಹರಿಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆಗುವುದು.” ಆ ಸುಮಂತು ಮುನಿಗಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಮೂರು ಹೊತ್ತು ಬೈಗು ಬೆಳಗು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗು ಹಾಕಿ ತ್ರಿಗರ್ತೇಶ್ವರನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನ ರೂಪವಾದ ಜಪ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಬಹು ವರ್ಷ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಹರಿಧ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಕಾಲ ಮರಣವು ಒದಗಿ ಬಂದು ಒಳ್ಳೇ ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತು.

ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನೂರ ಇಪ್ಪತನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

— 0 —

ನಾರದ ಹೂಡಿದ ನಗೆ ನಾಟಕ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೫

ವರಾಹ :- ಧರಿತ್ರಿದೇವಿ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬನಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು -

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಎಂಟು ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯರಲ್ಲಿ ಜಾಂಬವತಿಯು ಆ ಭಗವಂತನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬನು ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ತನ್ನ ಅನ್ಯಾದೃಶವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಸೌಕುಮಾರ್ಯದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಸಾಂಬ ಎಂದರೆ ಕೃಷ್ಣನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಎಂದೇ ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೂ ಯಾರಿಗೂ ಇಷ್ಟು ತಂದೆಯ ಹೋಲಿಕೆ, ತಾದ್ರೂಪ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸೌರೂಪ್ಯಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವತಃ ಸುಂದರನಾದ ಸಾಂಬನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಸಾದೃಶ್ಯವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ನಿಲವು, ಅದೇ ಚೆಲುವು, ಅದೇ ಬಣ್ಣ, ಅದೇ ಕಣ್ಣು, ಅದೇ ನಡಿಗೆ, ಅದೇ ಥಾಟು, ಅದೇ ಮಾಟ. ತದ್ರೂಪ ಅವನೇ ಇವನು, ಇವನೇ ಅವನು. ಹುಬೇಹೂಬು ಕೃಷ್ಣ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹದಿನಾರುಸಾವಿರ ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರು ಸಾಂಬನನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಅವನತ್ತ ಕಡೆನೋಟ, ಕುಡಿನೋಟಗಳನ್ನು ಬೀರಿ ಮಂದಹಾಸ ಮುಗ್ಧವಿಲಾಸಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ವನಪು ವೈಯ್ಯಾರಗಳಿಂದ ಒಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಾರದನಿಗೆ ಒಳ್ಳೇ ಮೋಜು ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಲಹಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನು ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆಯರ ಈ ಭ್ರಾಂತಿ ವಿಲಾಸವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ತುಂಟ ಚೇಷ್ಟೆಯ ವಿನೋದ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಾರದನ ಸ್ವಾರಿಯು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು ಕುಳಿತತ್ತ ಚಿತ್ತೈಸಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಎದ್ದು ವೀಣಾ

ವಿನೋದ ರಸಿಕನಾದ ಆ ಕಲಹಕೇಳೀಪ್ರಿಯನಾದ ಆ ದೇವಮುನಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯ, ಮಧುಪರ್ಕ, ಆಸನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಗೋದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಇತ್ತು, ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿ ವಿಶೇಷ ಸಮಾಚಾರವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಆಗ ನಾರದರು ನಸುನಗುತ್ತ ನುಡಿದರು -

“ಭಗವನ್ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು, ನಾನು ನಿನಗೊಂದು ರಹಸ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸು. ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬನು ನವತರುಣ. ಅವನ ರೂಪ ಅಪರೂಪ. ಅವನ ಮಾತು ಮಧುರ. ಅವನ ನಗೆ, ಬಗೆ, ಹಾವ, ಭಾವ, ನಿಲುವು ಚೆಲುವು, ಗತಿಸ್ಥಿತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸ್ವಹಣೀಯವಾಗಿವೆ. ಅವನನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ಕಂಡ ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹ ಹೊಂದದಿದೆ! ಇಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೈಹಿಡಿದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಮಡದಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸುಕುಮಾರನಾದ ಸಾಂಬನ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾದ ಮುಗ್ಧ ಮೂರುತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹುಚ್ಚರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡಾಗೆಲ್ಲ ಅವರ ಮನಗಳು ಮರುಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕಂಗಳು ಅರಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮಹಿಷಿಯರ ಚಿತ್ತಗಳು ಆ ಚಿಕ್ಕದೊರೆಯ ಚಲುವು ಮೈಯನ್ನು ಕಂಡು ಚಂಚಲಿಸಿ ಹೋದ ಸಮಾಚಾರ ಲೋಕಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಮನೆಮಾತಾಗಿದೆ”

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಭು ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದರೂ ನಾರದರ ನಗೆಮಾತಿಗೆ ಕುತೂಹಲ ಗೊಂಡಂತೆ ನಟಿಸಿದನು. ಲೋಕವಿಡಂಬನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ವಿನೋದದಿಂದ “ನಾರದ, ಇದರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡೋಣ” ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಸಾಂಬನಿಗೂ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಇತ್ತ ತನ್ನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಮಡದಿಯರಿಗೂ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ದೂತರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಕೃಷ್ಣನಾರದರಿಬ್ಬರೂ ಯಾರಿಗೂ ತಾವು ಕಾಣದಂತೆ, ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಪಿತೃಭಕ್ತನಾದ ಸಾಂಬನು ಅಪ್ಪನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ರತ್ನಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದನು. ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹೆಂಡಂದಿರು ವಸ್ತು ಒಡವೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಶೃಂಗಾರಮೂರ್ತಿಗಳಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಭವನದ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಮೊಗಶಾಲೆಯ ಮಣಿಪೀಠದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಮೋಹನಾಂಗನನ್ನು ಕಂಡು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದರು. ಲಜ್ಜೆಯ ಲಾಲಿಮೆಯು ಅವರ ಪುಲ್ಲಗಲ್ಲಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಗುಲಾಬಿಯ ಗುಲ್ಲು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೆಂಪನ್ನು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವರು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸೀರೆಯ ಸರಗಿನ ಅಂಚನ್ನು ತೀಡುತ್ತ ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದ ಪುರುಷನೆಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಮುಗುಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಸಾಲಸ ವಿಲಾಸ ನೋಟವನ್ನು ಅವನೆಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿದರು. ಆ ಎಲ್ಲ ಮಂಗಳಾಂಗಿಯರ ಕಂಗಳಲ್ಲಿ

ಸೂಸುವ ಶೃಂಗಾರ ಭಾವವನ್ನೂ ಭಾವ ಭಂಗಿಯ, ವಿಲಾಸ ವೀಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನಾರದರು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿವಿದು ತೋರಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಮಡದಿಯರ ಈ ಹುಚ್ಚು ಚೇಷ್ಟೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕಡುಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಸಾಕಿನ್ನು ಈ ಕಾಮಿನಿಯರ ಪ್ರೇಮಪರೀಕ್ಷೆ ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ರಾಣಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರು ಹೊರಟು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಸಾಂಬನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡಗುತ್ತ ಕೈ ಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಕ್ರುದ್ಧ ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡೇ ಅವನು ಹೆದರಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಸಾಂಬನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದನು. ಅವನ ಮುಖವು ತನ್ನನ್ನೇ ಅಣಕಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಎದುರಿಗೆ ತಾನು ಬಂದು ನಿಂತಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಅದೊಂದು ತನ್ನದೇ ಪ್ರತಿಚಿತ್ರ, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ತನ್ನ ರೂಪದ ಪ್ರತಿರೂಪ. ಅವನಿಗೆ ಏಕೋ ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಾಚಿಕೆ ಎನಿಸಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ನಾರದರೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, “ನಾರದ, ನಾರಿಯರು ಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೇ ಚಂಚಲರು. ಸುಂದರ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಬೆಂಕಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ಟ ಬೆಣ್ಣೆಯಾಗುವದು.

ಕ್ಷಣೋ ನಾಸ್ತಿ ರಹೋ ನಾಸ್ತಿ ನಾಸ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತಾ ನರಃ |
ತೇನ ನಾರದ ನಾರೀಣಾಂ ಸತೀತ್ವಮುಪಜಾಯತೇ ||

ಏಕವಾಸಾಸ್ತಥಾ ಗೌರೀ ಶ್ಯಾಮಾ ವಾ ವರವರ್ಣಿನೀ |
ಮಧ್ಯಂ ಗತಾ ಪ್ರಗಲ್ಭಾ ವಾ ವಯೋತೀತಾ ಸ್ತಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ||
ಸುರೂಪಂ ಪುರುಷಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಕ್ಷರಂತಿ ಮುನಿಸತ್ತಮ

“ನಾರದ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪತಿವ್ರತೆಯರಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣವೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವೇಳೆ ಸಿಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಕಾಣದ ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳವು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ಬಯಸುವ ಗಂಡಸು ಬೇಕೆಂದಾಗ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಪ್ರಾಯಃ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾಗಿ ಉಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ವಸ್ತುತಸ್ತು ಒಂಟಿ ಬಟ್ಟೆ ತೊಟ್ಟ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗಿಯಾಗಲಿ, ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿ, ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಹಣ್ಣಾದ ಹೆಂಗಸಾಗಲಿ ಸುಂದರ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಕಾಮದಿಂದ ಕರಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ದ್ರವಿಸಿ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಭಾವ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಬನ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಗವತ್ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಅರಿತ ನಾರದರು ನಕ್ಕು “ ಭಗವನ್, ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಎಂದೂ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಚಕ್ರದಿಂದ ಚಕ್ರದಿಯು ಚಲಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಗಂಡಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅನುಕೂಲವಿದೆಯೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲದೇ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದೂ ಕಾಮಚೇಷ್ಟೆಗೆ ತಾನಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಬನ ಮನೋಲೌಲ್ಯವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಕಾಮದೃಷ್ಟಿಯೇ ಅವನ ಪ್ರೇಮೋದ್ದೀಪಕವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು ಅವನು ತನ್ನ ಮಗ ಸಾಂಬನಿಗೆ “ ನಿನ್ನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಕುಷ್ಟರೋಗವು ತಗಲಲಿ” ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನು. ಕೂಡಲೇ ಸಾಂಬನ ಸುಂದರ ಶರೀರವು ಆಗಿಂದಾಗ ಅಂದಗೆಟ್ಟಿತು. ಬಿಳುಪು ಅವನ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಸಾಂಬನು ಏನೂ ತೋಚದೇ ಭ್ರಾಂತಿಷ್ಠನಂತೆ ಹುಚ್ಚನಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಳ್ಳಲು ನಾರದರು ಅವನಿಗೆ ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು.

ನಾರದ :- ಸಾಂಬ, ಮಧುರಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡು. ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಯದವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡು. ಆರುಸೂರ್ಯರನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸು. ಸೂರ್ಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸು. ಈನಿರಂತರಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆಯಿಂದನಿನಗೆಮೊದಲಿನಗಿಂತಹೆಚ್ಚು ದಕಳಿಕಾಂತಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಕುಷ್ಠಾದಿ ರೋಗಗಳಂತೂ ಕೂಡಲೇ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ನಾರದರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಾಂಬನು ಮಧುರಗೆ ಬಂದು ಕಾಲಿಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ನಿರಂತರ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆ ಹಾಗೂ ಷಟ್ ಸೂರ್ಯೋಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ತಾನೊಂದು ಯೋಗ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಆಗ ಸಾಂಬನು ವೇದ ಸಮ್ಮಿತವಾದ ಐವತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು.

ಅವನ ಆ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಸಾಂಬನ ದೇಹವನ್ನು ತನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಸಾಂಬನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಕಳಿಕಾಂತಿಗಳು ಸೂಸತೊಡಗಿದವು. ಅವನ ಮೈ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಾಡುವ ದಿವ್ಯದೀಪ್ತಿಯು ಮರುಕಳಿಸಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯನಂತೆಯೇ ಕಂಗೊಳಿಸ ಹತ್ತಿದನು. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಈ ಸಾಂಬನನ್ನು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಗೊಂಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ಯಜ್ಞಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇದೋಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ರವಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡನು. ವೈಕುಂಠ ತೀರ್ಥದ ಪಶ್ಚಿಮ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮಧ್ಯಂದಿನ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸರ್ವ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಂತೆ ಆ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಮರಿಸೂರ್ಯನಂತಿದ್ದ ಸಾಂಬನೊಡನೆ ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾತೀರ್ಥದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅಸ್ತನಾಗುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರೆ ಸರ್ವ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಸಾಂಬನು ಹಗಲಿರುಳು ಸೂರ್ಯದೇವನ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದು ಪುರಾಣ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಸೂರ್ಯನು ಸಾಂಬನಿಗೆ ಪುರಾಣ ಹೇಳಿದನು. ಅದೇ ಭವಿಷ್ಯ ಪುರಾಣ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಸಾಂಬನು ಅಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯದೇವನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಅದು ‘ಕಾಲಪ್ರಿಯ’ ಎಂದು

ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು ಇದರಂತೆ ಉದಯಾಚಲ ಅಸ್ತಾಚಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಂಬನು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದನು. ಇದಲ್ಲ ದೇ ಸಾಂಬನು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಕುಲೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಸಾಂಬ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಮಾಘ ಮಾಸದ ರಥ ಸಪ್ತಮಿಯದಿನ ರಥದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಆ ಸಾಂಬಪುರಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ದಯಮಾಡಿಸುವನು. ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ರಥ ಸಪ್ತಮೀ ದಿನದ ಸೂರ್ಯರಥೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಗೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಪದವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವರು.

ವರಾಹಪುರಾಣದ ನೂರಇಪ್ಪತ್ತೆದನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

— 0 —

ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಮಾನುಜ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೬

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಅಣ್ಣ ರಾಮನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಲವಣಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶೀ ದಿನ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅಂದು ಸುಕುಟುಂಬ ಸಪರಿವಾರ ಉಪೋಷಣ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶೀದಿನದಂದು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಅಸಂಖ್ಯ ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಪ್ರಭುವೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ದಿನ ಇದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ ಏಕಾದಶೀ ದ್ವಾದಶೀ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಥುರಾಯಾತ್ರೆ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವರು ಪಿತೃಗಳೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚರಕಾಲ ವಾಸಿಸುವರು.

ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಏಕಮಾತ್ರ ಪರಿಹಾರ

ಭೂದೇವಿ:- ಸ್ವಾಮಿನ್, ಭಗವದ್ ಭಕ್ತನು ಬಿಡಬೇಕಾದ ಅಪರಾಧಗಳಾವವು? ಕರ್ತವ್ಯ ಅಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮಗಳಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

ವರಾಹ :- ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸತ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜನರು ಮಾತಿನಿಂದ ಕೃತಿಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೂರುಬಗೆಯಾಗಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅರಮನೆಯ ಹಂಗಿನ ಅನ್ನ ಕೃತ್ಯಗಳಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅರಮನೆಯ ಹಂಗಿನ ಅನ್ನ ಉಣ್ಣುವದು ಪಾಪ. ಹೆಣ್ಣುಮುಟ್ಟಿ, ಹೆಣ್ಣು ಮುಟ್ಟಿ, ಹೊಲಸುಬಿಟ್ಟು, ಹಡೆದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕುಬಂದು, ಹೊರಗಾದವಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೇ ದೇವಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೂ ಪೂಜಿಸುವದೂ ಪಾಪ. ಇದರಂತೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವಾಗ ಆಡಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವದು, ಗುರುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸುವದೂ, ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವದೂ, ಹೊಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡದೇ ಉಣ್ಣುವದೂ, ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ

ಪಾದರಕ್ಷೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದೂ, ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವದೂ, ದೀಪವಿಲ್ಲದೇ ಪೂಜೆಮಾಡುವದೂ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಗುರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಪವಾಸ, ಪಂಚಗವ್ಯಪ್ರಾಶನ, ಚಂದ್ರಾಯಣ, ಗೋದಾನ, ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಧ್ಯಾನ ಮುಂತಾದ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವರಾಹ ದೇವನು ಮಾನವರು ಮಾಡುವ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಭೂದೇವಿಗೆ ಮೂರ್ಛೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ವರಾಹ ಸ್ವಾಮಿಯು “ಹೀಗೇಕೆಖೆನ್ನಲಾಗಿರುವಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಲು ಭೂದೇವಿಯು ನುಡಿದಳು. - “ಸ್ವಾಮಿ, ಮಾನವರು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಸರ್ವದಾಪಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಕೃಚ್ಛ್ರಚಂದ್ರಾಯಣಾದಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುವದು. ಪ್ರಭು, ಇದಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಎಂತು! ಮತ್ತೆ ಪಾಪ, ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ! ಮಾನವರು ಮಾಡುವ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳಿಗೂ ಶಾಮಕವಾದ ಒಂದು ಪರಿಹಾರೋಪಾಯವಿಲ್ಲವೇ!

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ಉಂಟು. ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಮಧುರಾ ಯಾತ್ರೆ ಇವೆರಡು ನರರ ಸರ್ವ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರಕವಾದ ಉತ್ತಮ ಉಪಾಯಗಳಾಗಿವೆ. ಸೌಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾವಿರ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಭೂದೇವಿ, ಕುಬ್ಜಾಮೃಕ, ಸೂಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಗಂಗಾಸಂಗಮ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಮಧುರಾಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ರಾಂತೀರ್ಥ ಕೃಷ್ಣಗಂಗಾ ತೀರ್ಥಗಳು ಸಾಂಖ್ಯ ಯೋಗ, ಸಿದ್ಧಿ, ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಲಭಿಸಬಹುದಾದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಪಕವಾಗುವವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಹರಿಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸದ್ಗತಿ ಸುನಿಶ್ಚಿತ.

ಅರಮನೆಯ ತೊತ್ತು, ಪಿತೃಗಳ ಕುತ್ತು

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧೃವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಬೇರೊಂದು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು- ಹಿಂದೆ ಮಧುರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಸೇನ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ರಾಜನು ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೂರು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಭೆ ಎಂಬ ಪಟ್ಟ ದರಸಿಯು ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಂತೆ ವಿರಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ನೂರಾರು ಜನ ದಾಸಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವತಿ ಎಂಬುವವಳು ಅರಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕಿಯಾದ ‘ವಿರೂಪಕನಿಧಿ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದಾಸಿಯು ದಾರಿಬಿಟ್ಟು ಅನಾಚಾರಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ದುರಾಚಾರದಿಂದ ಅವಳ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ನರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದಾಸಿಯ ಹಲವಾರು ಪೂರ್ವಜರು ನರಕದಿಂದ

ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಮಧುರಾಮಂಡಲದ ಧ್ರುವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಧ್ರುವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿದ್ದ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನಾದ ಒಬ್ಬ ಋಷಿಯು ಕರಿಬಣ್ಣದ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹರಿದಾಡುವ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ಋಷಿಯು ಪ್ರತಿದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಜಪ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರೇ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಪತ್ತಿ ಮ ದಕ್ಷಣೋತ್ತರ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಪಿತೃಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಬರುವಾಗ ಬಡಕಲು ದೇಹದಿಂದ ಒಣಗಿ ಕೊರಗಿ ಕಡ್ಡಿಯಾದಂತಿದ್ದ ಆ ಪಿತೃ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸತ್ಸಂತತಿಯವರು ನೀಡಿದ ನೀರಿನ ಅಂಜಲಿ ತರ್ಪಣ, ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಾದಿಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾಗಿಯೂ, ತುಷ್ಟರಾಗಿಯೂ, ದೇಹದಿಂದ ಪರಿಪುಷ್ಟರಾಗಿಯೂ, ಆನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬಿದವರಾಗಿಯೂ, ನಗುತ್ತ ನಲಿಯುತ್ತ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಸ್ನಾನಧ್ಯಾನ ತಪೋಲೀನರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತರಾಗಿ ಹೋದರೆ ಹಲವರು ನಗ್ನರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಪಾದಚಾರಿಗಳು, ಹಲವರು ವಿಮಾನಾರೂಢರು, ಕೆಲವರು ತುಷ್ಟರು ಹಲವರುದುಷ್ಟರು. ಕೆಲವರು ಪೂರ್ಣೋದರರು ಹಲವರು ಕೃಶೋದರರು. ಹೀಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕಂಡು ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ಮುನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಅಂದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಪಾಸನೆ ಉಪಾಹಾರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಮರೆತು ಈ ಕೌತುಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರಿಹೋದರು. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬಂದ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಆ ತೀರ್ಥ ಸ್ಥಳವು ನಿರ್ಜನವಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಆ ತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ಎಲುಬು ತೊಗಲುಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದ ಬಡಪಾಯಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಗುಳಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಒಳನಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅವನ ದನಿ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಅಳಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಅವನಲ್ಲಿ ತ್ರಾಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ಮುನಿಯು “ನೀನಾರು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಬಡಪಾಯಿಯು ಬಿಕ್ಕಿಸುತ್ತಾ ನುಡಿದನು. “ಈಗ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರು ಇಳಿದು ಬಂದವರು ಇದೀಗ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ, ಪಿಂಡನೀಡಿದ, ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳ ತಂದೆ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರು. ಯೋಗ್ಯರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಅಥವಾ ಅವರ ವಂಶದವರು ಧ್ರುವತೀರ್ಥದಂಥ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಜಲಾಂಜಲಿ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಂಥ ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತ ಪಿತೃಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಷ್ಟರಾಗಿ ದೇಹದಿಂದ ಪುಷ್ಟರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಆದರೆ ನನ್ನ ವಂಶದವರಾರೂ ಈ ಧ್ರುವ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡದಿರುವದರಿಂದ ನನ್ನ ಹಸಿವು ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸಂಕಟವೂ ಕಡಿಮೆ

ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನ ಚಂದ್ರಸೇನರಾಜನು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಈ ಧ್ರುವ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿ, ಪಿಂಡಪ್ರದಾನವಿತ್ತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟು, ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಪಿತೃಗಳು ನೀನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹೃಷ್ಣಪುಷ್ಪರಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದರು.” ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ಮುನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕುತೂಹಲವೆನಿಸಿತು. ಅವನು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ಆ ಬಡಪಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.-

“ಅಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯವರಾರೂ ಈಗ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ ? ಅವರಾರೂ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವರು ತಿಳಿಸು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದು ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆದಾಗುವಂತೆ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು.” ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಬಡಪಾಯಿಯು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿತು-

“ಅಯ್ಯಾ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಂತತಿಯು ಈಗ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂತತಿಯ ಈಗ ಉಳಿದಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ತಂತು ಎಂದರೆ ಚಂದ್ರಸೇನರಾಜನ ಅಂತಃಪುರದ ದಾಸಿಯ ಸೇವಕಿಯಾದ ‘ವಿರೂಪಕನಿಧಿ.’ ಅವಳೇನಾದರೂ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಸುವಳೇನೋ ಎಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕಾದು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಈಗ ನಿರಾಶೆ ಆಯಿತು. ಅವಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ನಾನು ನರಕ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.” ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿದ ಆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ಮುನಿಯು ಪ್ರೇತಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆ ಪಿತೃಪಕ್ಷಿಯನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದನು.- “ಹೀನಯೋನಿಯ ಆ ವಿರೂಪಕ ನಿಧಿಯು ಕೊಡುವ ಪದಾರ್ಥವು ಹೇಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಾರ್ಹವಾದ ಹವಿಸ್ಸಾಗುವದು ? ಅವಳು ಹೇಗೆ ನಿಮಗೆ ಪುತ್ರಿಯಾಗುವಳು ? ಅಂಥವರು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಧಿ ಯಾವದು ? ”

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಪಿತೃಗಣದ ಪರದೇಶಿಯು ತೇಕಾಡುತ್ತ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.- “ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕರ್ಮ ವಿಪಾಕದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಧೋಗತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಪಡೆದಿರುವ ಪಿತೃಗಳು ಮಕ್ಕಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ತಮ್ಮ ಸಂತತಿಯವರಿಂದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಿಂಡ ತಿಲಾಂಜಲಿ, ಕೊನೆಗೆ ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನಾದರೂ ಅವರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ಯಾವ ಜಾತಿಯವರೇ ಆಗಲಿ ಎಂಥ ಹೀನ ಕುಲದವರೇ ಆಗಲಿ ಇಂಥ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಜಲಾಂಜಲಿ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಜಾತಿಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ವಿಧಿಯಿಂದ ತರ್ಪಣ ಅರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾದ ತುಷ್ಟಿಪುಷ್ಟಿ ಉಂಟಾಗಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಬಲ ಬಂದಂತಾಗುವದು. ಭಾಗ್ಯ ದೊರೆತಂತಾಗುವದು.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೀರ್ಥದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕಳ ವರೆಗೆ ನೀರು ಬರುವಷ್ಟು ಆಳ ಜಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಪವಿತ್ರವನ್ನು ಬೆರಳಿಗಿಟ್ಟು, ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದಲೂ, ಎಳ್ಳಿನಿಂದಲೂ, ಬೊಗಸೆಯ ನೀರನ್ನು ಮೂರು ಮೂರು ಸಾರೆ ಪಿತೃಗಳ ಹೆಸರನ್ನೂ ಗೋತ್ರವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಸ್ವಧಾಕಾರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ “ತೃಪ್ತರಾಗಲಿ ತೃಪ್ತರಾಗಲಿ” “ತೃಪ್ಯಂತು ತೃಪ್ಯಂತು”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರು ದೇವತರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರೆಯೂ, ಋಷಿತರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾರೆಯೂ, ಪಿತೃ ತರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾರೆಯೂ ಜಲಾಂಜಲಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಆದಾವೇಕಾಂಜಲಿದ್ವೇತು ತಿಸ್ತೋ ವೈ ತರ್ಪಣೇ ಸ್ತೃತಾಃ |
ದೇವರ್ಪಿ-ಪಿತೃ-ಸಂಘಾನಾಂ ಕ್ರಮಾದ್ ಜ್ಞೇಯಂ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ||

ತೃಪ್ಯಧ್ವಮಿತಿ ಚಾಂತೇ ವೈ ಮಂತ್ರಂ ಮಂತ್ರಂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಃ |
'ಉದೀರತಾ ಮಂಗೀರಸ ಆಯಂತು ನ' ಇತೀರಯೇತ್ ||

ಪಿತೇ ಪ್ರಥಮತೋ ದದ್ಯಾನ್ಮಾತ್ರೇ ದದ್ಯಾತ್ಪಥೋಚ್ಚರನ್ |
ಗೋತ್ರಂ ಮಾತಾನಾಮ ದೇವೀ ತೃಪ್ಯತ್ಪೇವಂ ಸ್ವಧೋಚ್ಚರನ್ ||

ಏವಂ ಮಾತಾಮಹಃ ಶರ್ಮಾ ಗೋತ್ರೇ ಪಿತಾಮಹಸ್ತಥಾ |
ಊರ್ಧ್ವಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ಯೇ ಚೇಹ ತೇ ಪಿತರ ಇಹೋಚ್ಚತೇ ||

ಪಿತಾಮಹೀಂ ಪ್ರಪಿತಾಮಹೀಂ ಪತ್ಯಾಮಾತ್ಮವತ್ಸಹ |
ಏವಂ ಮಾತಾಮಹಾನಾಂಚ ಪೂರ್ವವತ್ಕೃಮಶೋ ಬುಧಃ ||

ನಮೋ ವ ಇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತ್ರಯ ತ್ರಿಷು |
ಗೋತ್ರಾಚ್ಚಾರಂ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ಅಸೂರ್ಯಾನ್ನಾಶಯಾಮಹೇ |

ಗೋತ್ರಾಯ ಪಿತೇ ಮಹಾಯ ಶರ್ಮಣೇ ಚೇದಮಾಸನಂ ||
ಗೋತ್ರಾಯೈ ಮಾತ್ರೇ ಮಹ್ಯೈ ದೇವ್ಯೈ ಚಾಸನ ಕರ್ಮಣಿ |

ಗೋತ್ರಃ ಪಿತಾ ಮಹಃ ಶರ್ಮಾ ಗೋತ್ರಾ ಮಾತಾ ಮಹೀ ಮಹೀ
ಅರ್ಘ್ಯಪಾತ್ರ ಸಂಕಲ್ಪೇ ಪಿಂಡದಾನೇಽವನೇಜನೇ |

ಗೋತ್ರಸ್ಯ ಪಿತುರ್ಮಹಸ್ಯ ಶರ್ಮಣೋಕ್ತಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಿ ||

ತರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ತಂದೆಗೆ ಮೊದಲನೆಯ ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನರ್ಪಿಸುವಾಗ "ಉದೀರತಾಂ" ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು, ಎರಡನೆ ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಾಗ "ಅಂಗೀರಸೋನಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೃಪ್ಯಧ್ವಂ (ತೃಪ್ತರಾಗಿರಿ) ಎನ್ನಬೇಕು. ಮುಂದಿನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಎಂದರೆ ಪಿತಾಮಹರಿಗೆ 'ಯೇಚೇಹ ಪಿತರೋ ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪೂರ್ವದಂತೆ ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನರ್ಪಿಸುವಾಗ ಹೇಳಬೇಕು. ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಆ ಮೇಲೆ ಮಾತೃ ಪಿತಾಮಹಿ, ಪ್ರಪಿತಾಮಹಿಯರಿಗೂ ಇಂತಹ ಗೋತ್ರದ ಈ ಹೆಸರಿನ ತಾಯಿ ತೃಪ್ತಳಾಗಲಿ ಸ್ವಧ ಎಂದು ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಹಾಗೆಯೇ ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಮಹ (ತಾಯಿ ತಂದೆ) ಮಾತು: ಪಿತಾಮಹ (ತಾಯಿಯ ಅಜ್ಜ) ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ ಪಂಡಿತನಾದವನು ಈ ಶರ್ಮನಿಗೆ ಎಂದು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಂತೆ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು.

"ನಮೋ ವಃ ಪಿತರಃ" ಇತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪಿತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ಸಾರಿ ವಂದನೋಕ್ತಿ. ಅಸೂರ್ಯಾನ್ನಾಶಯಾಮಹೇ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಗೋತ್ರವನ್ನು

ಹೇಳಿ, ಈ ಗೋತ್ರದ ಶರ್ಮನಾದ ಪಿತೃವಿಗೆ, ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ, ಪ್ರಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಇದು ಆಸನ ಎಂದು ಪೀಠವನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಇಂತಹ ಗೋತ್ರದ ಹೆಸರಿನ ತಾಯಿಗೆ, ಅಜ್ಜಿ (ತಂದೆಯ ತಾಯಿ)ಗೆ, ತಂದೆಯ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಎಂದು ಆಸನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ಮದಲ್ಲೂ ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲೂ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯದಲ್ಲೂ ಪಿಂಡದಾನದಲ್ಲೂ ಗೋತ್ರದ ಹೆಸರಿನ ಪಿತೃವಿಗೆ ಗೋತ್ರದ ಹೆಸರಿನ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ, ಪ್ರಪಿತಾಮಹನಿಗೆ, ಗೋತ್ರದ ಹೆಸರಿನ ತಾಯಿಗೆ ಅಜ್ಜಿಗೆ ಎಂದು ಮುತ್ತಜ್ಜಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಆವಾಹಿಸುವಾಗ ಇಂತಹವರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ದ್ವಿತೀಯಾವಿಭಕ್ತಾಂತಪದವನ್ನು, ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಇಂತಹವರಿಗೆ ಎಂದು ಚತುರ್ಥೀವಿಭಕ್ತಾಂತ ಪದವನ್ನು, ಆಸನವನ್ನರ್ಪಿಸುವಾಗ ಷಷ್ಠೀ ವಿಭಕ್ತಾಂತ ಪದವನ್ನೂ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯ ಫಲದಾಯಕವಾಗುವದು. ಪಿತ್ರಾದಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕರ್ತೃಗಳನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸುವಾಗ ನೀನು ಇಂತಹವನಾಗು ಎಂದಾಗಲಿ ಇಂತಹವರು ಹೀಗೆ ಎಳ್ಳೆ ವಡೆಯಲಿ ಎಂದಾಗಲಿ ಪ್ರಥಮಾ ವಿಭಕ್ತಾಂತವಾದ ಪದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನೇ, ತಂದೆಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಸುಖವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾದಿಗಳಿಗೂ ದ್ವಿಜನಾದ ಪುತ್ರನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅಕ್ಷಯ ಸುಖವುಂಟಾಗುವದು. ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಿತ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ನೀರು ಕೂಡಾ ಅನಂತ ಸುಖಕರವಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಪಡೆದ ಪಿತೃಗಳು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದು, ಸದಾಸಂತೋಷವುಳ್ಳರಾದರು. ಮುನಿಯೇ ಸುಮ್ಮನಿರು. ನಮಗೆ ಅಂತಹ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮ ಪರಿಪಾಕದಂತೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಕಾಲ ವಾಸ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.

ತ್ರಿಕಾಲಜಃ :- ಈ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಸಂತೋಷಗೊಂಡು ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಹಲವರು ಅಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಮೌನದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಹಾಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಲು ನಿಜವಾದ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು.

ದುಃಖಿಯಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ :- ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವು ನಿಜವಾಗಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಆದೇಶ (ಸರಿಯಲ್ಲದ ಸ್ಥಳ) ದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅಕಾಲದಲ್ಲಾಗಲಿ, ವಿಧಿಯನ್ನನು ಸರಿಸದೆಯಾಗಲಿ, ಅಶುದ್ಧವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವುದೂ ಕೊಡುವುದೂ ಮಹಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವುದು. ಶ್ರದ್ಧೆ (ಆಸಕ್ತಿ) ಇಲ್ಲದ ಅಥವಾ ಅಪಾಂಕ್ಷೀಯರನ್ನು ಕರೆದು ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ದುಷ್ಟರು ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳು, ದರ್ಭೆ, ಮಂತ್ರ ಇವುಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಸುರ (ರಾಕ್ಷಸ) ಶ್ರಾದ್ಧವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ವಾಮನದೇವನು ವಿರೋಚನ ಪುತ್ರನೂ, ಸಚ್ಚಂದ್ರನೂ ಆದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಸುರ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲವೇ ! ಅಲ್ಲದೆ ದಶರಥ ಪುತ್ರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಘೋರನೂ,

ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರನೂ, ಸಪರಿವಾರನೂ ಆದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸೀತೆಯೊಡಗೂಡಿ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾದನು. ಬಳಿಕ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾದ ತ್ರಿಜಟಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೀತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಅತಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ತ್ರಿಲೋಕ ಕರ್ತೃವಾದ ಆ ಪ್ರಭುವು ಆಕೆಗೆ ಈ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. “ತ್ರಿಜಟೇ, ಅಶುಚಿಯಾದ ಮನೆಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ, ವಿಧಿಯಂತೆ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರೂ ಕೋಪವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಕೊಡುವ ದಾನಗಳನ್ನು ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆಯೂ, ಸ್ನಾನವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಅನುಚಿತವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ, ಮಾಡುವ ಭೋಜನವನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಲ್ಲದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾಗರಾಜನಾದ ವಾಸುಕಿಗೆ ಅವನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶಂಭುವು ಕೊಟ್ಟ ವರವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು-

‘ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ದೊಡ್ಡವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅದನ್ನು ಮಾಡದೇ ಬಿಡುವವನು ವರ್ಷವೂ ಮಾಡುವ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳು, ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹಣ, ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹಣ, ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವೃಥಾವಾದ ಶಪಥಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯ, ಶ್ರೋತ್ರಿಯರಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರತಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು, ರಾತ್ರಿಯವೇಳೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಾಡುವಂತೆ ಎದ್ದು ಬಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸ್ನಾನ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರದಾಯಕನಾದ ಗುರುವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸದ ಶಿಷ್ಯ, ಗುರುವಿನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂದ್ಯವಾದ ಕರ್ಮ ಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನಾಗರಾಜನಾದ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಶಂಕರನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಇತಿಹಾಸ ಸಹಿತಗಳಾದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧವೂ, ದಾನವೂ ವ್ರತವೂ ಯಾರಿಗೆ ಉದ್ದೇಶವೋ ಅವರಿಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮುನಿಯೇ ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಗ್ನರೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋದವರು ರಂಧ್ರಾನ್ವೇಷಿಗಳೂ ಆ ದಾನ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವರೂ ಆದ ರಾಕ್ಷಸಾದಿಗಳಿಂದ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆವಾಹಿತರಾಗಿ ಬಂದ ಅವರು ನಿಷ್ಫಲರಾಗಿ ಮತ್ತೆ ತಾವು ಪಡೆಯಬೇಕಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹೇಗೆ ಬಂದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಚಾರವು ಹೀಗಿದೆ.

ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ - ಅಯ್ಯೋ! ನಿನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ನಾನು ಈ ದಿನ ಆರನೆಯ ಕಾಲದ (ಅಪರಾಹ್ನದ) ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಪಡುವದಿಲ್ಲ. ನೋಡುತ್ತ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲೇ ಇರು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುವವರೆಗೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು. ನಾನು ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಜಪತಪಗಳಲ್ಲಿದ್ದೆನು. ಅಂತಹ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕರುಣೆಯಿಂದ ತುಂಬಿದವನಾಗಿ ಈಗ ವ್ರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯ ಆ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವೆನು. ಆಕೆಯಿಂದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು”

ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಪರಾಹ್ಣ ಭೋಜಿಯೂ, ಮೌನವ್ರತಿಯೂ ಆದ ಆ ಮುನಿ ಬೇಗನೆ ದೊರೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ದೊರೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ, ಆತನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು “ಪೂಜ್ಯನಾದ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನಾನು ಸುಕೃತಿಯಾದೆನು. ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದೆನು. ನೀನು ಮನೆಗೆ ಬರಲೆಂದು ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ನೀನು ಈ ದಿನ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಫಲವಾಯಿತು. ಮುನಿವರ್ಯನೇ, ಈ ಪಾದ್ಯವನ್ನೂ, ಈ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನೂ, ಈ ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನೂ, ಈ ಹಸುವನ್ನೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸು. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವುದು” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು. ಆ ಮುನಿ ಆ ದೊರೆಯು ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಬೇಗನೆ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ, “ರಾಜನೇ, ನಾನು ಬಂದ ಮಹಾ ಕಾರಣವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಯಾವುದರಿಂದ ನಾನು ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವೆನೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು ” ಎಂದು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಋಷಿ ಹೀಗೆನಲು ಆ ರಾಜರ್ಷಿ “ ಅದೇನು ? ಇರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು. ಅದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ” ಎಂದು ಆ ತಪೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ:-ವರಾನನೆಯೂ, ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯೂ ಆದ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾದಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸು. ಆ ರಾಣಿಯ ದಾಸಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯೆಂಬವಳೂ ದೇವಿಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿ. ಬಳಿಕ ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಬಂದ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ರಾಣಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಾಗಿ ಋಷಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ರಾಣಿ ತಲೆಬಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನು “ಧೃವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇರುವ ಹಲವರ ಪಿತೃಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಲಾಗಿ, ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕನು ಮಾತ್ರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಾವೃತನಾಗಿ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕೃಶವಾದ ಮೈಯುಳ್ಳವನೂ, ಒಣಗಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ, ಬತ್ತಿದ ಉದರವುಳ್ಳವನೂ, ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿರುವನು. ನಿರಾಶನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅಶುಚಿಯಾದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನಾನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ‘ ನೀನು ಯಾರು ? ನಿನಗೇನು ಬೇಕು ? ಹೇಳು ಎಂದು ಕೇಳಿದೆನು. ಅವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮದಿಂದಂಟಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೇ ಅವನ ಮೇಲಿಂಟಾದ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ರಾಣೀ, ನಿನ್ನ ದಾಸಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ದಾಸಿಯಾದ ವಿರೂಪಕನಿಧಿಯೆಂಬವಳು ಆ ಮುದುಕನ ಸಂತತಿಯುವಳಂತೆ. ಅವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕರೆಯಿಸು ” ಎಂದನು. ಶೋಭನಾಂಗಿಯಾದ ಆ ರಾಣಿ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಲು ತ್ವರೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹಲವರನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಆ ವಿರೂಪಕನಿಧಿ ಗುಟ್ಟಾದಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಾಸಕ್ತಳಾಗಿ ಮದಿಸಿ ಪುರುಷನೊಡನೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಜಸೇವಕರು ಅವಳನ್ನು ಮುನಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕೈಹಿಡಿದೆಳೆದು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಮದ್ಯಪಾನದಿಂದ ಮತ್ತಳಾದ ಅವಳನ್ನು

ನೋಡಿ ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಆ ಮುನಿಯು ಕರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. “ನೀನು ಪಿತೃಗಳಿಗಾಗಿ ದಾನವನ್ನಾಗಲಿ, ನೀರನ್ನಾಗಲಿ, ಸ್ವಧೈಯನ್ನಾಗಲಿ, ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.” ಅವಳು, “ಎಭುವೆ, ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಕರ್ಮಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ನಾನು ಅರಿಯೆನು ” ಎಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣವ್ರತಿಯಾದ ಆ ಮುನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ದಾಸಿಗೆ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನಾದ ಆ ಮುನಿ “ ಮಧುರೇಶ್ವರನ ರಾಣಿಯೂ, ಪಟ್ಟಣದ ಸಜ್ಜನರೊಡಗೂಡಿದ ರಾಜನೂ, ನೀನೂ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳ ಮಹಾ ಭಾಗ್ಯರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಂದಾಗುವ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಫಲವನ್ನೂ, ಶ್ರಾದ್ಧದಾನವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತೀರಿ” ಎಂದನು. ದೊರೆಯು ಮಧುರಾ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾವಪೂಜಿತರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿಯೊಡನೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಜನರೊಡಗೂಡಿ ತಾನೂ ಆ ಧ್ರುವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಹಳ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಸೊಳ್ಳೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿದವನಾಗಿ ವಿಚೇತನನಾಗಿದ್ದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದರು. ಆಗ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆ ವೃದ್ಧನನ್ನು ಕುರಿತು, “ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದುದಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಇಷ್ಟವೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಗಸ್ತ್ಯನೆಂಬ ಆ ವೃದ್ಧ - ಇವಳು (ವಿರೂಪಕನಿಧಿ) ಧ್ರುವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದ ಕರ್ಮದಿಂದ, ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ವಿಧಾನದಿಂದ ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲೇ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ನನ್ನ ಸಂತತಿಯವಳಾದ (ಕರ್ತೃವಾದ) ಇವಳಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧ ದಾನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಸುಖಿಯಾಗುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿರಿ ” ಎಂದನು. ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೀರ್ತಿವಂತೆಯಾದ ಆ ರಾಣಿಯು ಆ ದಾಸಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ದಕ್ಷಿಣೆಯುಳ್ಳ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದಳು. ಪಟ್ಟಿಯ ವಸ್ತ್ರ, ಧೂಪ, ಕರ್ಪೂರ, ಅಗುರಚಂದನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ (ಎಳ್ಳು) ತಿಲ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಅನ್ನ, ಅನ್ನಗಳ ಪಿಂಡಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿ ಆ ವೃದ್ಧ ಜಂತು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಯಂತೆ ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಅದೀನಾತ್ಮನೂ, ತನ್ನಂತೆಯೇ ಬೇರೆಯಾದ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿದವನೂ ಆಗಿ ಯಜ್ಞದ ಅವಭೃಥದಲ್ಲಿರುವ ದೀಕ್ಷಿತನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದ ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಆಕಾಶವು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಮೊದಲು ಸೊಳ್ಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವರು, ಶ್ರಾದ್ಧವಾದಬಳಿಕ ಸುಂದರಾಂಗರೂ, ಸುರೂಪರೂ ಆದರು. ತನ್ನನ್ನು ಸುತ್ತಿದವರಿಗೂ ತನಗೂ ಬಂದ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಮನವುಳ್ಳವನಾದ ಆ ವೃದ್ಧನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸಿ, ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞನಾದ ಆ ಮುನಿಗೂ ರಾಜನಿಗೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು.

“ಎಲ್ಲರೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ತೀರ್ಥಗಳೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನದಿಗಳೂ, ಪರ್ವತಗಳೂ, ಸರೋವರಗಳೂ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವೂ, ಗಯೆಯೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸ್ಥಳಗಳೂ, ಗೃಹಗಳೂ ಆಗಿವೆ. ಬೇರಾವುದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆಷಾಢ ಶುಕ್ಲ ಪೌರ್ಣಮೆಯಿಂದ ಐದನೆಯ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆಶ್ವಯುಜ ಶುಕ್ಲ ಪಾಡ್ಯದವರೆಗೂ ಶ್ರಾದ್ಧಪಿಂಡವನ್ನು ಭುಜಿಸುವ ಪಿತೃಗಳು ಪ್ರೇತಪುರಿಯನ್ನೂ, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಪಾತಾಳವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು. ಸೂರ್ಯನು ಕನ್ಯಾರಾಶಿಗೆ ಹೋಗಲಾಗಿ ಯಾರು ಧೃವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಅಥವಾ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅಂತಹ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಲಿ, ತಮ್ಮ ನನ್ನಾಗಲಿ ಹದಿನಾರು ತಲೆಯೊಳಗಿರುವ ಗೋತ್ರಜನನ್ನಾಗಲಿ ಬಯಸಿ, ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಧೃವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿರುವರು. ನಾವು ಈಗ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧೃವತೀರ್ಥದ ಈ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಹಾಮುನಿಯೇ, ನಮಗೆ ನಾಶಪಡಿಸಲೂ ದಾಟಲೂ ಬಹು ಕಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಪಾಪಸಾಗರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾವು ದಾಟಿದೆವು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿರುವಿರಿ ” ಎಂದನು. ಹೀಗೆ ರಾಜನಿಗೂ, ಋಷಿಗೂ, ಜನರಿಗೂ, ರಾಣಿಗೂ, ದಾಸಿಗೂ, ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೂ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾತನಾಡಿ ತಿಳಿಸಿ, ‘ನಿಮಗೆ ಮಂಗಲವಾಗಲಿ ’ ಎಂದನು. ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ತಮವಾದ ವಿಮಾನಗಳನ್ನೇರಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಪತ್ನೀ, ಬಂಧು ಪರಿವಾರದೊಡಗೂಡಿದ ಆ ನೃಪೋತ್ತಮನು ಆ ತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಮುನಿವರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿ, ನಿತ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತ ಮನೋಹರವಾದ ಮಧುರಾಪುರವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಮಂಗಳೇ, ಸ್ಮರಿಸುವುದರಿಂದಲೇ, ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಮಧುರೆಯ ಈ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದುದಾಯಿತು. ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ಹೇಳುವರೋ ಅವರು ಗಯೆಯ ಶಿರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಮಹಾಭಾಗೇ, ನೀನು ಇದನ್ನು ನಿಯಮವಿಲ್ಲದವನಿಗೂ, ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡದಿರುವವನಿಗೂ, ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸದಿರುವವನಿಗೂ ಹೇಳಬಾರದು. ಪೂಜ್ಯೇ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮತೀರ್ಥವೂ, ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವೂ ಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಜ್ಞಾನವೂ, ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಲಾಭವೂ ಆದ ಇದನ್ನು ಪುಣ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಬೇಕು.

ಸೂತಮುನಿ :- ವರಾಹ ಪ್ರಭುವಿನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂಡ ಭೂದೇವಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ದೇವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು.

ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ

ಭೂದೇವಿ :- ದೇವದೇವ, ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ನೀನು ಕಲ್ಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಕಂಚು, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ ಮಣ್ಣು ತಾಮ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ ರೂಪದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವಿ? ಇದರಂತೆ ಗೋಡೆ, ಆನೆಯ ಕೋರೆದಾಡೆ, ನೆಲಸ್ಥಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ಹೇಗೆ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗುವಿ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ವಿಧಿವಿಧಾನವನ್ನು ಅರಿಯಲು ಉತ್ಸುಕಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ”

ಭೂದೇವಿಯ ಈ ನುಡಿಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ಶ್ರೀ ವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯ ಇಂತು ಮಾನ್ಯರಾದನು.

ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವದಾದರೆ ಶಿಲ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮರದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಹಿಪ್ಪೆಯ ಮರ(ಮಧುಕ)ದಿಂದ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾವಿಧಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕುಂಕುಮ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪರ, ಚಂದನ, ಕೇಶರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗಂಧವನ್ನು ಆ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೈಗೆ ತೊಡೆದು ಸ್ವಸ್ತಿಕ, ಶ್ರೀ ವತ್ಸ, ಕೌಸ್ತುಭ ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿ ಪಾಯಸಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಾಡಿ ದೇವರೆದರು ಕೈಮುಗಿದು

ಯೋಽಸೌ ಭವಾಂಸ್ತಿಷ್ಠತೇ ಸರ್ವಯೋಗ ಪ್ರಧಾನತಃ ।

ಸಸಂಭ್ರಮಂ ಲೋಕೋ ಸುಪ್ರತೀತಃ ತಿಷ್ಠ ಕಾಷ್ಠೇ ಸ ತ್ವಂ ಭುವಿ ॥

ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಮರದ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಭಕ್ತ ರೊಡನೆ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ, ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಗಿ ದೇವರ ಎದುರು ನಿಂತು “ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿಧಿವಿಧಾನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಭಕ್ತ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಸ್ಥಾಪನೆ

ವರಾಹ :- ಇದರಂತೆ ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತರಬೇಕು. ಕುಶಲವಾದ ಶಿಲ್ಪಿಯನ್ನು ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನಿಯಮಿಸಬೇಕು. ಮೊದಲು ಮಿದುವಾದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಗೆರೆಬರೆದು ಅಕ್ಷತಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ ಮೊಸರು ಅನ್ನ ನೈವೇದ್ಯ ತೋರಿಸಿ “ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ

“ಯೋಽ ಸೌ ಭವಾನ್ ಸರ್ವಜನ ಪ್ರವೀರಃ

ಸೋಮಾಗ್ನಿ-ತೇಜಾಃ ಸುಮತಿ-ಪ್ರಧಾನಃ ।

ಏತೇನ ಮಂತ್ರೇಣ ತು ವಾಸುದೇವ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೋ ವರ್ಧಯ ಕೀರ್ತಿರಾಶಿಂ ॥

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ದೇವರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ದೇವರಿಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು

“ಪ್ರವರ ಆಯತ ವರಾಹ ಜಯಜಯ ವರ್ಧಸ್ವ ”

ಎಂದು ಜಯ ಘೋಷವನ್ನು ಉಗ್ರರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಗಂಧ ಧೂಪಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ದೇವರ ಪಾದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಲಶಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸುಜ್ವಲಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ವೇದಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸಮಿಧೆ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಎಳ್ಳುಗಳಿಂದ ನೂರೆಂಟು ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾದ ಬಳಿಕ ಪಂಚಗವ್ಯ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ವೈಭವದೊಂದಿಗೆ ಆ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು ಗರ್ಭಗೃಹದ ಬಾಗಿಲೆದುರು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ಗರ್ಭಗೃಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸುವಾಗ

“ಯೋಽ ಸೌ ಭವಾನ್ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಿತಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಚ ಯುಕ್ತಃ
ಸತತಂ ಪುರಾಣಃ ಅತ್ರ ಪ್ರಾಸಾದೇ ಸುಸಮಿದ್ಧತೇಜಾಃ ಪ್ರವೇಶ
ಮಾ ಯಾಹಿ ನಮೋನಮಸ್ತೇ ||

ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳುತ್ತ ಕರೆತರಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಕರೆತಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರ ಚಂದನ ಕೃಷ್ಣಾಗರು ಮುಂತಾದ ಚೂರ್ಣ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಸುಗಂಧಿ ಜಲದಿಂದ ದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ ಗಂಧಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಉಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಧೂಪದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಶಾಂತಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ “ಓಂ ತ್ವಂ ವೈ ಸುಶಾಂತಿಂ ಕುರು ಲೋಕನಾಥ”

ರಾಜ್ಞಃ ಸರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ |
ಬಾಲೇಷು ವೃದ್ಧೇಷು ಗವಾಂ ಗಣೇಷು
ಕನ್ಯಾಸು ಶಾಂತಿಂ ಚ ಪತಿವ್ರತಾಸು
ರೋಗಾ ವಿನಶ್ಯಂತು ಚ ಸರ್ವತಶ್ಚ
ಕೃಷಿವಲಾನಾಂ ಚ ಕೃಷಿಃ ಸದಾ ಸ್ಯಾತ್
ಸುಭಿಕ್ಷಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಸದಾ ಹಿ ಲೋಕಾಃ
ಕಾಲೇ ಸುವೃಷ್ಟಿ ಭವಿತಾ ಚ ಶಾಂತಿಃ ||

ಜಗದೊಡೆಯ, ರಾಜನಿಗೂ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸಗಳನ್ನು ನೀಡು. ಬಾಲಕರಿಗೂ, ಮುದುಕರಿಗೂ, ಗೋಗಳಿಗೂ, ಕನ್ಯೆಯರಿಗೂ ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ರೋಗಾದಿ ಉಪದ್ರವಗಳು ಶಾಂತವಾಗಲಿ. ಒಕ್ಕಲು ಮಕ್ಕಳ ಬೇಸಾಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸುಭಿಕ್ಷವಾಗಲಿ. ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಾಗಲಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬರಲಿ. ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಲಿ. ಹೀಗೆ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸಿ ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ದೀನದರಿದ್ರರಿಗೂ ಯೋಗ್ಯತಾನುಗುಣವಾಗಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕು.

ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತಾಪೂಜೆ

ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನೆಲೆಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಜಿಗಟಾದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಸೀಳಿದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಆಕಾರವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎದ್ದು ತೋರುವಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೊರೆಯಬೇಕು. ಶಿಲಾಕಾಷ್ಠಾದಿ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸೌಕರ್ಯ ಅವಕಾಶಗಳಿಲ್ಲದಾಗ ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಶ್ರವಣಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಧ ಧೂಪಾದಿಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸಬೇಕು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಕಾಲದಲ್ಲಿ

“ಯೋಽಸೌ ಭವಾನ್ ಸರ್ವಜಗತ್ ಪ್ರಕರ್ತಾ

ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದೇನ ಭವಂತಿ ಲೋಕಾಃ

ಸ ತ್ವಂ ತಿಷ್ಠ ಚಾರ್ಚಾಸು ಚ ಮೃಣ್ಮಯೀಷು”

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಕಲಶಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಧೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಾದಿ ಸಮರ್ಪಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಬಳಿಕ

“ಶಾಂತಿರ್ಭವತು ದೇವಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ-ಕ್ಷತ್ರ-ವಿಶಾಂ ತಥಾ

ಶಾಂತಿರ್ಭವತು ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಬಾಲಾನಾಂ ಶಾಂತಿರುತ್ತಮಾ

ದೇವೋ ವರ್ಷತು ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಸಸ್ಯಪುರಿತಾ ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರಾದಿ ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಶಾಂತಿಯಾಗಲಿ. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬರಲಿ. ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಬರಲಿ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಶಾಂತಿ ಹೋಮ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಗುರುಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಬಂಧುಬಾಂಧವರಿಗೂ ದೀನದರಿದ್ರರಿಗೂ ಊಟ ಹಾಕಿಸಿ ತಾನೂ ದೇವರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಋತ್ವಿಜರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

ಇದರಂತೆ ತಾಮ್ರದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೊಳಿಸುವಾಗ-

“ಓಂ ಯೋಽಸೌ ಭವಾನ್ ಸರ್ವವರಃ ಪ್ರಭುಶ್ಚ |

ಮಾಯಾಬಲೋ ಯೋಗ ಬಲಪ್ರಧಾನಃ ||

ಅಗಚ್ಛ ಶೀಘ್ರಂ ಚ ಮಮ ಪ್ರಿಯಾಯ

ಸಂತಿಷ್ಠ ತಾಮ್ರೇಷ್ವಪಿ ಲೋಕನಾಥ ||

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು.

ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

“ಆದಿರ್ಭವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಯುಗಾಂತಕಲ್ಪ |

ಸರ್ವೇಷು ಕಾಲೇಷ್ವಪಿ ಕಲ್ಪಭೂತಃ ||

ಏಕೋ ಭವಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿದ್‌ದ್ವಿತೀಯಃ |

ಉಪಾಗತಸ್ತಿಷ್ಠ ಚ ಲೋಕನಾಥ ||

ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಇದರಂತೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರದ ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವಾಗ

“ವೇದೈಕವೇದ್ಯೋ ವೇದವಿದ್ವಿಶ್ವ ಪೂಜ್ಯಃ |

ಯಜ್ಞಾತ್ಮಕೋ ಯಜ್ಞ-ಫಲ-ಪ್ರದಾತಾ ||

ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ತ್ವಾಮಾಹ್ವಯೇ ದೇವದೇವ

ಮಾರ್ತಾವಸ್ಯಾಂ ತಿಷ್ಠ ಸುಲೋಕನಾಥ

ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಹೇಳಬೇಕು. ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಕಂಚು ತಾಮ್ರ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಬಂಗಾರದ ಮೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯವುಂಟು.

ಭೂದೇವಿ :- ದೇವ, ನೀನು ಹೇಳುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಧಾತು ಮಯವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಆವಾಹನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಹಿತನಾಗುವಿ. ಆದರೆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಆವಾಹನಾದಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸ ಮಾಡಿರುವಿಯಂತೆ. ಆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಪೂಜಾವಿಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸು. ಆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳು ಪೂಜೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಇರಬೇಕು ? ಇದರಂತೆ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ವಿಧಿ ಏನು ? ತಿಳಿಸು.”

ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಮೂರು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಎರಡು ದ್ವಾರಕೆಯ ಚಕ್ರಾಂಕಿತಗಳನ್ನೂ, ಎರಡು ಸೂರ್ಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ, ಮೂರು ಗಣಪತಿಯ ಪ್ರತೀಕಗಳನ್ನೂ ಮೂರುಶಕ್ತಿಯ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ೩-೫-೭-೧೧ ಹೀಗೆ ಬೆಸ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲದು. ಸಮದಲ್ಲಿಯೂ ಎರಡು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯು ನಿಷಿದ್ಧ. ಬೆಸ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆ ಅನಿಷಿದ್ಧ. ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ವಿಷಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಒಡೆದ ಅಥವಾ ಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು.

ಗೃಹೇಗ್ನಿದಗ್ಧಾ ಭಗ್ನಾ ವಾ ನೈವ ಪೂಜ್ಯಾ ವಸುಂಧರೇ |

ಆಸಾಂ ತು ಪೂಜನಾದ್ ಗೇಹೇ ಉದ್ವೇಗಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ ಗೃಹೀ ||

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಯುಗಂ ಪೂಜ್ಯಂ ಯುಗೇಷು ದ್ವಿತಯಂ ನ ಹಿ

ವಿಷಮಾ ನೈವ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಸ್ಯುಷ ವಿ ಮೇ ಏಕವಿವಹಿ

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾ ಭಗ್ನಾ ಪೂಜನೀಯಾ ಸಚಕ್ರಕಾ |

ಖಂಡಿತಾ ಸ್ಫುಟಿತಾ ವಾಪಿ ಶಾಲಿಗ್ರಾಮಶಿಲಾ ಶುಭಾ ||

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವು ಒಡೆದರೂ ಚಕ್ರವು ಭಿನ್ನವಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಒಡಕವಿರಲಿ, ತುಣುಕು ಇರಲಿ ಚಕ್ರವಿದ್ದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವು ಪೂಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರ

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ ಹನ್ನೆರಡು ಕಲ್ಪಕಾಲ ಹನ್ನೆರಡು ಕೋಟಿಲಿಂಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಅಥವಾ ಧಾತುಮಯವಾದ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿ ರತ್ನದ ಲಿಂಗಗಳ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಯಾರಾದರೂ ಯಾವ ಜಾತಿಯವರಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ, ಶೂದ್ರರೂ ಮುಟ್ಟಕೂಡದು

“ಸಾಲಿಗ್ರಾಮೋ ನ ಸೃಷ್ಟವ್ಯಃ ಹೀನ ವರ್ಣೈರ್ವಸುಂಧರೇ |

ಮೋಹಾದ್ಯಃ ಸಂಸ್ಪೃಶೇತ್ ಶೂದ್ರೋ ಯೋಷಿದ್ವಾಪಿ ಕದಾಚನ

ಪಚ್ಯತೇ ನರಕೇ ಘೋರೇ ಯಾವದಾಭೂತ ಸಂಪ್ಲವಂ

ಪಕ್ಕನೆ ಮಟ್ಟಿದರೆ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಕೊಳೆಯ ಬೇಕಾಗುವದು. ಸ್ತ್ರೀ ಶೂದ್ರಾದಿಗಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೂರವಿಲ್ಲದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ದಾನ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದ ಫಲವುಂಟು.

“ಅಭಕ್ಷ್ಯಂ ಶಿವನಿರ್ಮಾಲ್ಯಂ ಪತ್ರಂಪುಷ್ಪಂ ಜಲಂ ಫಲಂ |

ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾ ಯೋಗಾತ್ ಪಾವನಂ ತದ್ಭವೇತ್ ಸದಾ ||

ಶಿವನಿಗೇರಿಸಿದ ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಯಬಾರದು, ಶಿವನಿಗರ್ಪಿಸಿದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು, ಶಿವನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಸಂಯೋಗ, ಸ್ಪರ್ಶವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಲು, ಧರಿಸಲು ಅಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲ. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಸ್ಪರ್ಶವಾದದ್ದೆಲ್ಲ ಪಾವನವೇ ಸರಿ. ಸಾಲಿಗ್ರಾಮವನ್ನು ಯಾರೂ ಎಂದೂ ಮಾರಬಾರದು, ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ

ಭೂದೇವಿ:- ವರಾಹದೇವನೇ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಗಳ ಪೂಜೆಯ ಫಲವನ್ನೂ ಹರಿಹರ ಶಿಲೆಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಿ ಧನ್ಯಳಾದೆ. ಈಗ ಪರಮ ರಹಸ್ಯವಾದ ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ಸೋಮದತ್ತನೆಂಬ ರಾಜನು ಬೇಟೆಗೆ ಬಂದು ಮುಂದೇನು ಮಾಡಿದ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು. ಈ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಗುಣವೇನು ? ವಿಧಿ ಏನು ? ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿದರು ? ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದರು ? ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದರು ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ತವಕವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭೂದೇವಿಯ ಈ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿ ವರಾಹ ಸ್ವಾಮಿಯು ಆ ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಬೆಲೆ, ನೆಲೆ, ನಿಯಮ, ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು, ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ಬಿತ್ತರಿಸತೊಡಗಿದನು.-

ವರಾಹ:- ಭೂದೇವಿ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಶಿವಬ್ರಹ್ಮರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡೆನು. ನನ್ನ ನಾಭೀಕಮಲದಿಂದ ಉದಿಸಿದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ದೇವಾಸುರ ನರರನ್ನು, ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತೆ. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅನೇಕ ಜನ ತಪೋಧನರಾದ ಋಷಿಗಳೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸೃಷ್ಟರಾದರು.

ನಿಮಿ ಎಂಬ ಮುನಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಆತ್ರೇಯನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಅವನು ಹಗಲಿರುಳು ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೃಚ್ಛ್ರ, ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಮುಂತಾದ ಕಠಿಣ ವ್ರತಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದನು. ತಪಃ ಕೃಶನಾದ ಆ ಆತ್ರೇಯ ಮುನಿಯು ಹೀಗೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಂದಿನ ಮಗುವಾದ ಆತ್ರೇಯನು ಮರಣಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ನಿಮಿಮುನಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ದುಃಖ ದಗ್ಧನಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಷ್ಠನಂತಾದ ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ತನ್ನ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಏಳು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದು ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರವಾಗಿ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಹಾಸಿ ನಾಮಗೋತ್ರೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಿಂಡ ಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಧಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಆ ನಿಮಿ ಮುನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ವಿವೇಕೋದಯವಾಯಿತು. “ನಾನು ಇದೇನು ಮಾಡಿದೆ ! ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ಧೇಶಿಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಗನನ್ನು ಉದ್ಧೇಶಿಸಿಯೂ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ. ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲ ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಇದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳೂ ದೇವತೆಗಳೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೊಪಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಿ ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವರೋ ಏನೋ !” ಹೀಗೆ ಆ ನಿಮಿ ಮುನಿಗೆ ಮಗನ ಮರಣದ ದುಃಖವು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಪಿತೃ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮೋಹದಿಂದ ಪುತ್ರಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ. ಹೀಗೆ ಉಭಯ ವಿಧವಾದ ಚಿಂತಾ ಸಂತಾಪಗಳು ಇಬ್ಬರಿಯಿಂದಲೂ ಅವನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ದಹಿಸತೊಡಗಿದವು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಾರದ ಮುನಿಯು ಆ ನಿಮಿ ಋಷಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪುತ್ರ ಶೋಕದಿಂದ ವಿಲಪಿಸುವ ನಿಮಿ ಮುನಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು. ಆಗ ನಿಮಿ ಋಷಿಯು ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿದನು. -

“ಮುನಿ ಪುಂಗವ, ನನಗೆ ಮಗನು ಮರಣಿಸಿದ ದುಃಖಕ್ಕಿಂತ ಆ ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ ಮಮತೆಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಉದ್ಧೇಶಿಸಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆನಲ್ಲಾ ? ಎಂದು ಬಹು ದುಃಖವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಪರಿಹಾರ ? ಯಾವ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ? ತಾವೇ ಹೇಳಬೇಕು.”

ನಿಮಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಆಲಿಸಿ ದೇವಋಷಿಯಾದ ನಾರದರು “ತಪೋಧನ, ಇದರಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವೇನೂ ನನಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂಶಯವೇ ಬೇಡ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಾರದರ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಮಿಯ ನೊಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತುಸು ನೆಮ್ಮದಿ ಎನಿಸಿತು. ಅವನು ಕೂಡಲೇ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನನ್ನು ನೆನಸಿದನು. ನಿಮಿಯ ವಂಶಕರ್ತಾರನಾದ ಆ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನು ದುಃಖದಗ್ಧನಾದ ತನ್ನ ಮಗ ನಿಮಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುತ್ತ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. “ವತ್ಸಾ, ನೀನು ಮಾಡಿರುವ

ಶ್ರಾದ್ಧವು ಪಿತೃಯಜ್ಞ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸುಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇಮೃತರಾದವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಯಜ್ಞ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದರ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವೇ ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಅದೇ ಪಿತೃಯಜ್ಞ ರೂಪವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಮಗನ ನಾಮಗೋತ್ರೋಚ್ಚಾರಣವನ್ನೂ ಕೂಡ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದಕ್ಕೆ ಣಾಭಿಮುಖವಾದ ದರ್ಭಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡದಾನ ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪೇನಲ್ಲ. ಅದು ವಿಧಿಬದ್ಧವೂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವಮುನಿ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವೂ ಶಾಸ್ತ್ರಶುದ್ಧವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದತ್ತಾ ತ್ರೇಯ ಯುಷಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ನಿಮಿಮಹರ್ಷಿಗೆ ನಾರದರ ಸಮಕ್ಷ ವೇಮರಣೋನ್ಮುಖನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮತ್ತು ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಉತ್ತರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಕ್ರಮನಿಯಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು-

“ಭೂದೇವಿ, ಆ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನಿಗೆ ನಾನೇ ವಿಶೇಷಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ನಿಮಿ ನಾರದರಿಗೆ ಹೇಳಿಸಿದ ಆ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಲ್ಪದ ವಿವರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಸಾವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಸತ್ತವನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಅಳಿವು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಈ ಜನನ ಮರಣದ ಚಕ್ರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಮೋಕ್ಷ ಒಂದೇ ತಾರಣೋ ಪಾಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದವು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಕರ್ಮ ಸಹಿತವಾದ ಭಗವತ್ ಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಆ ಭಕ್ತಿಗೆ ವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇರಲೇ ಬೇಕು. ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಸತ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಭಾವವು ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ, ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿದೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವವು ಮಾನವನ ಧರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗುವದು. ಈ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣ ಉಳ್ಳ ಸಚ್ಚೇತನರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ತಪಸ್ಸು, ಸದಾಚಾರ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದು ಅವರು ದೇವರ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಸ ಸ್ವಭಾವದ ಮಾನವರು ಒಳ್ಳೇ ಬಲಿಷ್ಠರೂ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರೂ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಂಚಲರೂ, ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರೂ, ಎಲ್ಲ ದರಲ್ಲಿಯೂ ಶೂರರೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ತಾಮಸ ಗುಣದ ಮನುಷ್ಯರು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರರೂ, ದೇವರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರೂ ನಿರ್ಲಜ್ಜರೂ, ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಉನ್ಮತ್ತರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ತಾಮಸೀ ಜನರು ರಾಕ್ಷಸೀ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ನಿಮಿ ಕುಮಾರ, ನೀನು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕನಾಗಿರುವೆ. ನಿನ್ನಂಥವರು ಶೋಕ ಮೋಹಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. ಶೋಕವು ದೇಹವನ್ನು ಕೊರಗಿಸುವದಲ್ಲದೇ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ, ಲಜ್ಜೆ, ಧೈರ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವದು. ಆದುದರಿಂದ ಮಗನೇ, ನೀನು ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡು.

ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು” ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಶೋಕ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಆ ನಿಮಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು. ಭೂದೇವಿ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಾಗ ಮರಣ ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೊರಳಾಡುವಾಗ ಅವನ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರು ಆ ಮುಮೂರ್ಷುವಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಂದು ದರ್ಭೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕು. ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿತವಾಗಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸುವರ್ಣ ದಾನ, ಗೋದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತೂ ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದನಿಮಾಡಿ ಒದರಿ, ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅವನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಅನಂತರ ಮೃತನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಗಂಧಾದಿಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವನ ಜೀವವು ಹೋಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿತೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆ ಶವವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಲೆಮಾಡಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅಗ್ನಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

ಕೃತ್ವಾ ಸುದುಷ್ಕರಂ ಕರ್ಮ ಪೃಜಾನತಾ ವಾಸ್ಯ ಜಾನತಾ |

ಮೃತ್ಯುಂ ಕಾಲವಶಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನರಃ ಪಂಚತ್ವಮಾಗತಃ

ಧರ್ಮಾರ್ಥರ್ಮ ಸವ್ಯಯಸ್ತೋ ಲೋಭ ಮೋಹ ಸಮಾವೃತ್ತಃ |

ದಹ ಚೈತಸ್ಯ ಗಾತ್ರಾಣಿ ದೇವಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತು ||

“ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಲೋಭಮೋಹಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲವಶನಾದ ನೀನು ಇವನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಇವನ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಇವನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡು” ಎಂದು ಅಗ್ನಿಗೆ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕರ್ತನು ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಶವದ ತಲೆಯಡೆಗೆ ಇಡಬೇಕು. ಪೂರ್ತಿ ಶವವು ಸುಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಬಂಧುಗಳು ಬಟ್ಟೆ ಬರೆ ಸಹಿತ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ವರ್ಗದವರೂ ಹೀಗೆ ಅಗ್ನಿ ದಹನ ಮಾಡಿಯೇ ಶವಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮೃತನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಿಂಡವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಅಂದರೆ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ದಿನದಿಂದಲೇ ಹತ್ತು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮೃತನ ಏಳು ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಜ್ಞಾತಿಗಳಿಗಲ್ಲ ಮರಣಾಶೌಚವಿರುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಪೂಜೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಅವರು ಬಂಧುಬಳಗದವರು ಮಾಡಕೂಡದು.

ಅಶೌಚಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ

ಭೂದೇವಿ :- ದೇವಾ, ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನೂ, ಲೋಕನಾಥನೂ, ಅನಾದಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೇ. ಮಾಧವ, ಅಶೌಚಕರ್ಮವನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀವರಾಹ :- ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಅಶೌಚವನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರು ಅದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಶುದ್ಧರಾಗುವರೆಂಬುದನ್ನೂ ಕೇಳು - ಸತ್ತವನ ಕಡೆಯವರು ನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ

ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮೃತನಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನು, ಮೂರು ಜಲಾಂಜಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಐದನೆಯ ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಒಂದು ಪಿಂಡವನ್ನು ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಏಳನೆಯ ದಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಬೇರೆಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಹತ್ತನೆಯ ದಿನದ ವರೆಗೂ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಹತ್ತನೆಯ ದಿನ ಮೃತನ ದಶರಾತ್ರಜ್ಞಾತಿ ಪುರುಷರು ಕೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಚೇಲರಾಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುವವನು ಪಿಂಡ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಕೌರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಯಂತೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಜ್ಞಾತಿಗಳೊಡನೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಶುದ್ಧನಾಗಿ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪ್ರೇತನನ್ನು ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಆವಾಹಿಸಬೇಕು. ಮಾಧವಿ, ಚತುರ್ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಏಕೋದ್ದಿಷ್ಟ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅವಶ್ಯವಾದುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಷ್ಟು ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಶೂದ್ರರ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪಕ್ಷ (ಆಮ) ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಭೋಜನದಿಂದಲೇ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಸುಂದರಮುಖೀ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಶೂದ್ರರು ಮೃತರಾದರೆ ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದಲೇ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

ನಿಮಿಯಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ವಿಧವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೇತಕರ್ಮವು ಮೃತರ ಉದ್ಧೇಶ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಮಾಡಿರುವುದಾಗಿದೆ. “ಪುತ್ರನೇ, ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಹೆದರಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ನಾರದನೆದುರಿಗೆ ನಾನು ವಿವರವಾಗಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮಗುವೇ, ನೀನು ಮಗನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ಅದು ಮೊದಲೊಂದು ಮುಂದೆ ಪಿತೃಕರ್ಮವು ಪಿತೃಯಜ್ಞವೆನಿಸುವುದು. ವತ್ಸನೇ, ಇದರಿಂದ ನೀನು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೇ ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೂ, ವಿಷ್ಣುಲೋಕಕ್ಕೂ ಹೋಗುವೆ. ದುಃಖಿಸಬೇಡ.”

ದತ್ತಾತ್ರೇಯನು ಹೀಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪಿತೃಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿ, “ಮೃತನಿಗೆ ಮೂರನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಏಳನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಒಂಭತ್ತನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವರ್ಷದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರೇತ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದು ವರ್ಷವು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು ಕೆಲವು ಜೀವರು ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಕೆಲವರು ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಯೋ ಹೋಗದೆಯೋ ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವರು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರೇತ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು. ಪ್ರೇತ ಕಾರ್ಯವು ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಮೃತರಿಗೆ

ಪಿತೃತ್ವವುಂಟಾಗುವುದು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತಂದೆ, ಅಜ್ಜ, ಮುತ್ತಜ್ಜಂದಿ (ಪಿತೃಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ)ರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವುದು." ಎಂದು ಹೀಗೆ ಆ ಆತ್ಮೀಯನು ಪಿತೃಯಜ್ಞ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಧ್ಯಾನಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾದನು.

ನಾರದ :- ಆತ್ಮೀಯನು ಹೇಳಿದ ಮೃತ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕೇಳಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ತಪೋಧನರಾದ ಋಷಿಗಳೂ ಪಿತೃಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರತಿತಿಂಗಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ದಿನದಿನವೂ ಮಾಡುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೂ, ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ನಾರದನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಿಗಂತರಾಲವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತ, ಇಂದ್ರನ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾದ ಅಮರಾವತಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಮಾಧವಿ, ಹೀಗೆ ಪಿಂಡಸಂಕಲ್ಪವೂ, ಶ್ರಾದ್ಧೋತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮೀಯ ಮುನಿಯಿಂದಲೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು.

ಭೂದೇವಿ :- ದೇವ, ಚತುರ್ವರ್ಣದವರ ಶೌಚಾಚಾರವನ್ನೂ, ಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಪ್ರೇತಭೋಜ್ಯವನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ವಿಚಾರದೊಡನೆ ಕೇಳಿದೆನು. ಭಗವಂತನೇ, ಪುರುಷೋತ್ತಮಾ, ನನಗೆ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಚತುರ್ವರ್ಣದವರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರಿಗೆ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಯಾರು ಅನಿಷ್ಟವೂ, ನಿಂದ್ಯವೂ ಆದ ಪ್ರೇತ ಭಾಗವನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸುವರೋ, ಅವಾಹಿತನಾದ ಪ್ರೇತನೊಡನೆ ಊಟ ಮಾಡುವರೋ ಅವರು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಆ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ? ಅವರು ದಾತೃ (ಪ್ರೇತಾಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತೃ) ವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಾರಗಾಣಿಸುವರು ? ಜನಾರ್ದನ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವದಿಂದಲೂ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಹೇಳು. ಭೂದೇವಿಯು ಹೀಗೆ ಕೇಳಲಾಗಿ ವರಾಹ ರೂಪನೂ, ಶಂಖ ದುಂದುಭಿಗಳಂತೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಆ ಭಗವಂತನು ಆಕೆಗೆ ಮುಂದಿನಂತೆ ಹೇಳಿದನು.

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ವರಾರೋಹೇ, ಒಳ್ಳೆಯದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಗೆ ಪಾರಗಾಣಿಸುವರೆಂಬುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಜ್ಞಾನ ದುರ್ಬಲನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರೇತಾರ್ಥವಾಗಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ದೇಹಶುದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಹಗಲೂ, ರಾತ್ರಿಯೂ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಶಾಂತಿ ಮಂಗಳವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ತಿಲ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಮಧುಪರ್ಕ ಸಹಿತವಾಗಿ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ, ಅತ್ತಿಯ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತ್ಯುದಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು) ತಾನಿದ್ದ ಮನೆಗೆಲ್ಲ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿ ಮುಖರಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಿ, ಭೂತಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯನ್ನಿತ್ತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಒಂದು

ಗೋವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವವನು ಪರಮಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ದೇವ ಕಾರ್ಯ, ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರ, ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪರ್ವಕಾಲ, ಪ್ರೇತಕಾರ್ಯ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ವೇದ ವಿದ್ಯಾನಿರತನೂ, ವ್ರತಸ್ಥಾನ ಪರನೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹು ಧರ್ಮಾಸಕ್ತನೂ, ಶೀಲವಂತನೂ, ಬಹು ಸಂತುಷ್ಟನೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ, ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ, ಕ್ಷಮೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನೂ, ಅಹಿಂಸಾಪರನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೇ ಹುಡುಕಿ ಪಡೆದು ಅವನಿಗೆ ಬೇಗನೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಪಾಪಸಾಗರ ಅಥವಾ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಿಂದ ದಾಟಿಸಲು ಶಕ್ತನು. ಸುಮಂಗಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಜಾರನಿಂದುದಿಸಿದವನು ಕುಂಡನೆಂದೂ, ವಿಧವೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರನಿಂದುದಿಸಿದವನು ಗೋಳಕನೆಂದೂ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಕುಂಡರು ಅಥವಾ ಗೋಳಕರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಾನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಅವರು ದಾನ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಅಧೋಗತಿಗೊಯ್ಯುವರು. ಪಿತೃಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುಂಡನನ್ನಾಗಲಿ, ಗೋಲಕನನ್ನಾಗಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ನಿರಾಶರಾಗಿ ಬೇಗನೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ದೇವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಕುಂಡಗೋಲಕರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಾನವು ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು.

ಕೀರ್ತಿವಂತೇ, ಆದುದರಿಂದ ಅಪಾತ್ರ (ಅನರ್ಹ)ನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ವಸುಂಧರೇ, ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಕೇಳು. ಅವಂತೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮನುವಂಶವರ್ಧನನೂ, ಅತಿ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆದ ಮೇಧಾತಿಥಿಯೆಂಬ ದೊರೆಯಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಆತ್ರೇಯ ಗೋತ್ರೋತ್ಪನ್ನನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ವೇದವಾದಾಸಕ್ತನೂ ಆದ ಚಂದ್ರಶರ್ಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನು ಪುರೋಹಿತ ನಾಗಿದ್ದನು. ದೊರೆಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಗೇ ಬಹುಕಾಲ ಕಳೆಯಲು ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆ ಮೇಧಾತಿಥಿಯು ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಾದ ಆ ಮೇಧಾತಿಥಿಯು ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಗುರುವನ್ನು ನೋಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಳಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ವಿಧಿಯಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಶ್ರಾದ್ಧೋದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬ ಗೋಳಕನೂ ಸೇರಿದ್ದನು. ಶ್ರಾದ್ಧೋದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನವು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೂ ದೊರೆಯಿತು. ಹಾಗೆ ಗೋಳಕನನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದ ದೋಷದಿಂದ ಆ ದೊರೆಯ ಪಿತೃಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಟ್ಟ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುವವರಾದರು. ಅವರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದಾನೊಂದು ವೇಳೆ ಆ ಮೇಧಾತಿಥಿಯು ದೈವಯೋಗದಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರು ಪರಿಜನರಿಂದ ಕೂಡಿ ಬೇಟೆಗೆಂದು ವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯನಾದ

ಆತನು, “ಈ ದುರ್ದೈವಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ನೀವಾರು? ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ನೀವು ಹೀಗೆ ಬಹುದುಃಖಿಗಳಾಗಿರುವಿರಿ? ನನಗೆ ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಪಿತೃಗಳು - ನಮ್ಮ ವಂಶವರ್ಧಕನಾದ ಮೇಧಾತಿಥಿಯೆಂಬ ಪ್ರಭುವಿರುವನು, ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ನಾವು ಅವನ ಪಿತೃಗಳು. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖವುಳ್ಳವನಾದ ದೊರೆಯು ಆ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುರಿತು ಸಮಾಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು -

ಮೇಧಾತಿಥಿ :- “ನಾನೇ ಮೇಧಾತಿಥಿಯೆಂಬುವನು. ನನ್ನ ಪಿತೃಗಳಾದ ನೀವು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರಾದಿರಿ?”

ಪಿತೃಗಳು :- “ಶ್ರಾದ್ಧೋದ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅನ್ನವು ಗೋಳಕನಿಗೆ ಸೇರಿತು. ಆ ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ನಾವು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವು. ಮಗನೇ, ಸರ್ವಲೋಕ ಹಿತಾಸಕ್ತನಾದ ನೀನೇ ದಾತೃವಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಬಹು ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಡನೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಅತಿ ಸುಖಕರವಾದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆವು. ಆದರೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ಅನ್ನವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀನು ಮತ್ತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ”. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೇಧಾತಿಥಿಯು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಗುರುವಾದ ಚಂದ್ರಶರ್ಮನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಆತನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದನು -

ಮೇಧಾತಿಥಿ :- ಚಂದ್ರಶರ್ಮನೇ, ನಾನು ಈ ದಿನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪುನಃ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕುಂಡ ಗೋಲಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನು ಕರೆಸು.” ದೊರೆಯು ಆ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ವಿಧಿಗಳನ್ನರಿತವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನೂ ಪುರೋಹಿತನೂ ಆದ ಚಂದ್ರಶರ್ಮನು ವೇದಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾಧುಗಳೂ, ಶಾಂತರೂ, ಕುಲೀನರೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿ ದೊರೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ದೊರೆಯು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಕಳುಹಿಸಿ ಬಳಿಕ ತಾನೂ ಊಟ ಮಾಡಿದನು. ತಾನೂ ಊಟ ಮಾಡಿ ದೊರೆಯು ಮತ್ತೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸಂತುಷ್ಟರೂ, ಪುಷ್ಟರೂ, ಬಲಶಾಲಿಗಳೂ ಆಗಿರುವ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಪಿತೃಭಕ್ತನಾದ ಆ ದೊರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಅವರು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು - “ಪ್ರಭುವೇ, ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾವು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಡುತ್ತೇವೆ. ಈಗಲೂ ನೀನು, ನಮಗೆ ಹಿತವಾದ ಉತ್ತಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. 'ದೈವಿಕ ಅಥವಾ ಪೈತೃಕವಾದುದಾವುದನ್ನೂ ಕುಂಡನಿಗೂ, ಗೋಳಕನಿಗೂ ಕೊಡಬಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧವು ನಿಷ್ಫಲವಾದುದೆಂದು ಪಂಡಿತರು ಹೇಳುವರು. ದೇವಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೃಕರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೊರೆಯದೆಯೇ

ಇದ್ದರೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ವಿಧಿಯಂತೆ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಗೋವುಗಳೂ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನದಿಗಾದರೂ ಹಾಕಬೇಕು. ಅಪಾತ್ರರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೂ, ಗುರದ್ರೋಹಿಗೂ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕುಂಡಗೋಲಕರಿಗೂ ಕೊಡಲೇಬಾರದು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪಿತೃಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಬಳಿಕ ಮೇಧಾತಿಥಿಯೂ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿ, ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡಿದನು. ದೇವಿ, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೊಬ್ಬನಾದರೂ ಕಠಿಣವಾದ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಸಂತಾರಣ ಮಾಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವಸುಂಧರೆ, ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನೇ ನಾವೆಯಂತೆ ಪಾಪ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಅರ್ಹನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಧರೇ, ನೇಮಿಯಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ದೇವಾಸುರ ಮನುಷ್ಯ ಗಂಧರ್ವೋರಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪೋಧನರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪಿತೃಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವರು.

ಬಸವನನ್ನು ಬಿಡುವದು

ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಪಿಂಡಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡ ಪಿತೃ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅನುಭವಿಸುವವರಾರು ? ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಜವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಬಹು ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಒಳ್ಳೆಯದು. ಭೂಮಿ, ವರಾರೋಹೇ, ಸರ್ವ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೇ, ದೇವೀ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. 'ಮಾಧವಿ', 'ಪಿತೃಯಜ್ಞ'ದಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃಗಳು ಪಿತೃಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರು (ತಂದೆ ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜಂದಿರು). ಪ್ರತಿತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಅಮವಾಸ್ಯಾತಿಥಿ ಯೊಂದರಲ್ಲಿಯೂ, ಪಿತೃ ಪಕ್ಷವು ಬಂದಾಗ ನಕ್ಷತ್ರ ಸಂಯೋಗವನ್ನರಿತು ಯಾವ ದಿನ ಮಹಾ ಫಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ದಿನವೂ ಶ್ರಾದ್ಧ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಮಾಧವೀ, ದೇವಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಅಗ್ನಿಯು ನಾನೇ ಆಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಸದಾಶುಚಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿನನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಭಿಕ್ಷುಗಳಾದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥನನ್ನೂ, ಯತಿಯನ್ನೂ ವಿಷ್ಣು ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಅವರನ್ನು ಪಿತೃಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬಾರದು. ವಿಶ್ವೇದೇವ ವಿಷ್ಣುಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬಹುದು. ಮಾಧವೀ, ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದ ವ್ರತಸ್ಥರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿ ಸಂತುಷ್ಟರೂ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲರೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ, ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನರೂ, ಸತ್ಯಸಂಧರೂ, ಶ್ರೋತ್ರಿಯರೂ, ಧರ್ಮವನ್ನರಿತವರೂ, ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ ವ್ರತಸ್ಥನ ಮಾಡಿದವರೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಶುದ್ಧವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೇ ಊಟ ಮಾಡುವವರೂ ಅಥವಾ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರೂ ಆದ ಗೃಹಸ್ಥರು ಉತ್ತಮರು. ಇವರನ್ನೇ

ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇರೆಯ ಪಿತೃಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಸುಂದರೀ, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತೀರ್ಥದಿಂದ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪಿತೃತೀರ್ಥದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ನಾಸ್ತಿಕರಿಗೂ, ಪಾಖಂಡಿಗಳಿಗೂ ಕಾಣುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಬಾರದು. ಅವರು ನೋಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧವು ರಾಕ್ಷಸ ಶ್ರಾದ್ಧವೆನಿಸುವುದು. ಅದು ನಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಿಗಾಗಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಭಾಗವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ರಾಕ್ಷಸರು ಮಂತ್ರ ಹೀನವೂ, ಅಕ್ರಮವೂ ಆದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಭೂಮೀ, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರದಿಂದ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಂಜನದೊಡಗೂಡಿದ ಮೂರು ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರಿಗೆ ಅಪಸವ್ಯದಿಂದ ತಿಲೋದಕವನ್ನರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪಿತೃ ತರ್ಪಣ ಧಾರಣಿಯರಾದ ವೈಷ್ಣವೀ, ಕಾಶ್ಯಪೀ, ಅಜಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳ ದೇವಿಯರನ್ನು ತಲೆಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳೂ ಸಂತಯವಿಲ್ಲದೇ ಪ್ರೀತರಾಗುವರು. ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ, ಪಿತೃಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ, ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ, ಬಲವನ್ನೂ, ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ, ಧನವನ್ನೂ, ಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಪಶುಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಿಯರನ್ನೂ, ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ, ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಮಾನವರು ಪಿತೃಯಜ್ಞದಿಂದ ಪ್ರೇತತ್ವದಿಂದಲೂ, ತೀರ್ಯಗ್ಜನ್ಮದಿಂದಲೂ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ಅವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶುಭಕರವಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಅತ್ತಿಯ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿಲೋದಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಪಿತೃಗಳ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಕಪ್ಪಾದ (ವೃಷ) ಹೋರಿಯನ್ನು ನರಕ ದುಃಖ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಸವನಾಗಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಕಪ್ಪು ಹೋರಿಯ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನೆತ್ತಿ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನಾದರೆ ಅದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವದು.

ಸುಂದರೀ, ವರಾರೋಹೇ, ಬಿಟ್ಟ ಕಪ್ಪು ಹೋರಿಯು ಕೆಸರನ್ನು ಅದರ ಕೊಂಬಿನಿಂದ ಎತ್ತಿತಾದರೆ, ಬಿಟ್ಟವನ ಬಂಧುಗಳಾಗಲಿ, ಪಿತೃಗಳಾಗಲಿ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಿ ಅದೂ ಸೋಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದು. ಕಪ್ಪು ಹೋರಿಯನ್ನು ಬಸವನಾಗಿ ಬಿಡುವುದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಕೇಳು. ವೃಷೋತ್ಸರ್ಜನ ಮಾಡುವವನ ಪಿತೃಗಳು ಅರವತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಕಾಲ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಸೋಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಪಡುವರು. ಗೃಹಸ್ಥ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದಾಗುವ ಫಲವು ಯಜ್ಞ ದಾನ ಅಧ್ಯಯನೋಪವಾಸಗಳಿಂದಲೂ, ತೀರ್ಥಸ್ನಾನಗಳಿಂದಲೂ, ಅಗ್ನಿ

ಹೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅನೇಕ ದಾನಗಳಿಂದಲೂ ಆಗಲಾರದು. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಶರೀರಗತರಾಗಿದ್ದ ಪಿತೃ ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹರೆಂಬ ಪಿತೃಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟರು ? ವಸುಂಧರೇ, ಈ ಕ್ರಮದಿಂದಲೇ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೂ, ಕಶ್ಯಪೋತ್ಪನ್ನರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿತರಾಗುವರು.

ಮಧುಪರ್ಕದ ಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಮಾಧುರ್ಯ

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಭೂದೇವಿ, ಯಾವುದರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ದಾನವೂ ಕಡಿಮೆ ಯಾದುದಲ್ಲವೋ ಆ ಮಧುಪರ್ಕವು ಹೇಗಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮನೇ, ನನಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದವರು ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ನನಗೆ ಉಪಚಾರವು ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ದೇವ, ಭಗವಂತಾ, ಇದು ನಿನ್ನ ಮೋಹದಿಂದ ಉದಿಸಿದುದೂ ಸಂಸಾರ ಮೋಕ್ಷ ಣಕರವೂ ಆದ ಮಧುಪರ್ಕ. ದೇವೇಶ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ಈಗ ಅರ್ಪಿಸುವ ಇದನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸು. ನಿನಗೆ ಅನೇಕ ವಂದನೆಗಳು” ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ಮೇಲಿನ, ‘ಎಷಹಿದೇವ ಭಗವನ್ ನಮಸ್ತೆ’ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಉಚಿತವಾದ ಉಪಚಾರದಿಂದ ನೀನು ಮಧುಪರ್ಕವೆಂಬುದೇನೆಂದು ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ ? ಉತ್ತಮವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಂತ್ರ ಪವಿತ್ರವಿಧಿಯಿಂದ ಸಮನಾಗಿ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವರಾಹ :- ಭೂಮಿ, ನೀನು ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ನನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಗರ್ಭಿಣಿ ಯರಿಗೂ, ವೃದ್ಧರಿಗೂ, ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೂ, ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಸತತವಾಗಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಶುಭವನ್ನು ಮಾಡು. ವಿಭುವೇ, ಸುವೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಸುಭಿಕ್ಷವನ್ನೂ, ಅನ್ನವನ್ನೂ, ಅಭಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು. ರಾಷ್ಟ್ರವು ಬೆಳೆಯಲಿ. ಯಾವಾಗಲೂ ಶಾಂತಿಯಾಗಲಿ. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಸರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಭಕ್ತರಿಗೂ, ಕನ್ಯೆಯರಿಗೂ, ಪಶುಗಳಿಗೂ, ಸದಾ ಶಾಂತಿಯಾಗಿರಲಿ.” ನನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದವನು ಮೇಲಿನ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮತ್ತೆ ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನರ್ಪಿಸಿ, “ದೇವ, ವಾಸುದೇವ, ಸರ್ವ ಜಗಜ್ಜನಕನೂ ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳ ಸಾಕ್ಷಿಯೂ ಆದ ನೀನು ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಸಂಸಾರ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸು. ಇದೇ ಸಿದ್ಧಿಯೂ, ಕೀರ್ತಿಯೂ, ಓಜಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಓಜಸ್ಸೂ, ಲಾಭಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಲಾಭವೂ, ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಗತಿಯೂ ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸುಖಕರವಾದ ನನ್ನ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳುವವರು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಲೀನರಾಗುವರು.

ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನೂರ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

ಬದುಕಿದ ನಚಿಕೇತ

ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನು ಗಂಗಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದಾಗ ವ್ಯಾಸ ಶಿಷ್ಯನಾದ ವೈಶಂಪಾಯನ ಮುನಿಯು ಆಗಮಿಸಿದನು. ವೇದ ವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತನಾದ ಅವನು ತನಗೆ ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪವನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧನಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಿರುವ ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞಪುಂಗವನನ್ನು ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಕುರುವಂಶದ ಕೊನೆಯ ಕುಡಿಯಾದ ಆ ಜನಮೇಜಯ ದೊರೆಯು ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಆ ವೈಶಂಪಾಯನ ಮುನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತೋದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಇಂತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. “ಭಗವನ್, ಮನುಷ್ಯನು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುವರು ? ಯಮದೇವರ ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನವು ಎಂತಿದೆ ? ಅದರ ಆಳ ಅಗಲಗಳೆಷ್ಟು ? ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತಾರಗಳೆಷ್ಟು ? ಮಾನವರು ಅದನ್ನೆಂತು ಕಾಣುವರು ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.”

ಆ ಕೌರವ ಕುಲದ ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಉತ್ಸಾಹಗೂಡಿ ಹೇಳಿದರು. - “ಮಹಾರಾಜ ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ರೂಪವಾಗಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಒಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ” ಕೇಳು. ಹಿಂದೆ ಉದ್ದಾಲಕನೆಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಋಷಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ವೇದದಲ್ಲಿ ಕೋವಿದ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮರ್ಮಜ್ಞ. ಅವನ ಮಗನಾದ ನಚಿಕೇತನು ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ಜಾಣ. ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೀಣ. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪಳಗಿದವನಾಗಿದ್ದ ಆ ನಚಿಕೇತ.

ಒಮ್ಮೆ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಆ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವು ತಲೆದೋರಿತು. ವಾದದಲ್ಲಿ ವಿರಸವು ಬೆಳೆದು ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಆ ತಂದೆ ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಮಗ ನಚಿಕೇತನಿಗೆ “ಬುದ್ಧಿ ಗೇಡಿಯೇ, ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆತರಿಸಿದ ನೀನು ಬೇಗನೇ ಯಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು ಸಾವಿನ ಊರನ್ನು ಕಂಡು ಬಾ ಹೋಗು” ಎಂದು ಗದರಿಸಿದನು. ತಂದೆಯು ಕೋಪಾವೇಶದಿಂದ ನುಡಿದ ಆ ಶಾಪಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಚಿಕೇತನು ಕೈ ಮುಗಿದು “ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಧರ್ಮಾತ್ಮರ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗುವದು ಬೇಡ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಂತೆ ಯಮನೂರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಧರ್ಮದೇವತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ತಾನು ಕೋಪಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ನುಡಿಯನ್ನು ನಿಜವೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಉದ್ವಾಹಿತನಾಗಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹೆದರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವರ ಸಿಟ್ಟು ಆಗಲೇ ಇಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವರು ಶಾಂತರೂ, ಕರುಣಾಕ್ರಾಂತರೂ ಆಗಿ ತಗ್ಗಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ನುಡಿದರು.

“ಮಗು, ನನಗೆ ಇರುವವನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಮಗ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಬೇರಾವ ಬಂಧುವೂ ಇಲ್ಲ, ಬಳಗವೂ ಇಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಏನೇನೋ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಆಡಿಬಿಟ್ಟೆ. ಕ್ರೋಧಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ನಾನು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೀನು ನಿಜ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ನನ್ನ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗಲಿ. ನನಗೆ ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡುವವ ಎಂದು ಅಪಕೀರ್ತಿಯೂ ಬರಲಿ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರಲಾರೆ. ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡಿದ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನಂಥ ಸತ್ಪುತ್ರನು ಆ ಪಾಪದಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಾರು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ. ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡುವ ಕ್ರೂರ ಮನುಷ್ಯನು ಕುಲಘಾತಕ ನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ದಯಾ ಧರ್ಮ ಒಂದೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನ್ನೂ ಕೂಡ ಆಡಬಾರದು. ಅವನು ನುಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಿಜವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಯಾರೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಬಾರದು. ನಾನು. ಸುಳ್ಳು ಮಾತನ್ನು ಎಂದೂ ಆಡದಷ್ಟು ಸತ್ಯ ಸಂಧನಾದ ಮನುಷ್ಯನೇನಲ್ಲ. ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡದೇ ನನ್ನ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೊಡು. ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧರ್ಮದೋಷಕನಲ್ಲ. ಪುತ್ರ ದ್ವೇಷಕನೂ ಅಲ್ಲ. ನೀನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಚಿತ್ತಾನುವರ್ತಿಯಾಗಿರುವೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಂಥ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುತ್ರನು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸಲೇ! ನೀನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಯಮಪುರಿಗೆ ಹೋದರೆ ಆ ಯಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಇತ್ತಕಡೆಗೆ ಮರಳಿ ಕಳುಹಿಸಲಾರನು. ನಿನ್ನನ್ನು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದ ನಾನು ನಮ್ಮ ವಂಶ ಘಾತಕನೂ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಧಿಕ್ಕತನೂ ಆಗಿ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬರುವದು. ಮುಂದೆ ಅಪುತ್ರಕನಾದ ನಾನು ಹೋಮ ಹವನ, ಜಪ-ತಪ, ದಾನ ಧರ್ಮ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು. ಪುತ್ರಹೀನನಾದ ನನಗೆ ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಸದ್ಗತಿಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಪುತ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ನರಕಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ವಂಶವರ್ಧಕನಾದ ನೀನು ಯಮಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸರ್ವಥಾ ಹೋಗಬೇಡ.” ಹೀಗೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಅಳುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಎದೆ ಕರಗಿದ ಆ ನಚಿಕೇತ ಕುಮಾರನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಮೈದುಂಬಿ ನುಡಿದನು -

“ಅಪ್ಪ, ನೀವು ಶೋಕಿಸಬೇಡಿ. ನನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಭಯವಿಲ್ಲ. ಲೋಕವಂದ್ಯನಾದ ಆ ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಕರುಣೆಯ ಕವಚವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ನಡೆದ ನನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಾವು ಸುಳಿಯಲಾರದು ತಂದೆಯ ವಚನವನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಹೊರಟ ನನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಯಾವ ಕುತ್ಸೂ ಬರಲಾರದು. ಯಾವ ಆಪತ್ತನ್ನೂ ತರಲಾರದು. ನೀವು ಸತ್ಯದಿಂದ ಚಲಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಬಲವೇ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಸತ್ಯದ ಬಲವೇ ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ತೇಜಸ್ಸು. ಅದರ ಹಂಬಲವೇ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಸತ್ಯನಿಷ್ಠರಾಗಿರಿ. ಸತ್ಯಪಾಲರಾಗಿರಿ. ಸತ್ಯಾತ್ಮರಾದ ನಿಮ್ಮ ದಯದಿಂದ ನಾನು ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗಿ ಆ ಸತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಯಮನನ್ನು ಕಂಡು ಯಮಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಂದ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಚರಣ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬೇಗನೇ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಒಂದೇ ಬಿನ್ನಹ. ನೀವು ಎಂದೂ ಸತ್ಯಚ್ಯುತರಾಗಬಾರದು. ನಮ್ಮನ್ನು ಸರ್ವಸಂಕಟ ಸಾಗರದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುವ ನೌಕೆಯಂತಿರುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಂದೂ ಕೈ ಬಿಡಬಾರದು. ಸತ್ಯವೆಂದರೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಮೆಟ್ಟಿಲು. ಮುಕ್ತಿಯ ತೊಟ್ಟಿಲು. ಸುಖದ ಬಟ್ಟಲು. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿಗೂ, ವಾಯುವಿನ ಸದಾಗತಿಗೂ, ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿಗೂ ಸತ್ಯವೇ ಮೂಲ. ಭೂಮಿಯು ನಿಂತಿದ್ದು ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ. ಸಮುದ್ರವು ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರದಿರುವದು ಸತ್ಯ ಪ್ರಭಾವ. ವೇದಗಳ ಹಾಡಿನ ಸೊಲ್ಲು ಸತ್ಯ. ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಲೋಕಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ. ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸತ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಸಂರಕ್ಷಿಸು.” ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದ ಆ ನಚಿಕೇತನು ತಂದೆಯಾದ ಉದ್ದಾಲಕ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಸತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ತನ್ನ ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಶರೀರ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಯಮಪುರಿಗೆ ನಡೆದನು.

ಮೃತ್ಯುಮಂದಿರದಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದವನನ್ನು ಕುರಿತು

ವೈಶಂಪಾಯನ :- ಜನಮೇಜಯರಾಜನೇ, ತರುಣ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ಆ ನಚಿಕೇತನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಯಮಪುರಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಇವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದನು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಮುನಿಕುಮಾರನನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಮರಳಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಸಾವಿನ ನೆಲೆಯಾದ ಯಮಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬದುಕಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಉದ್ದಾಲಕ ಋಷಿಗೆ ಕಳೆದ ಹೋದ ಪ್ರಾಣವು ತಿರುಗಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಹೃದಯದ ತುಂಬ ಹಿಗ್ಗು ಕಡಲಾಡಿ ಸೂಸಿತು. ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪವು ಕಣ್ಣಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕಿತು. ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಪುತ್ರನನ್ನು ನಲುಮೆಯಿಂದ ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು. ಅವನ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಮೂಸಿ ನೋಡಿದನು. ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದನು. ದೇಶದಲ್ಲಿಯ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೆದುರು ತನ್ನ ಮಗನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದನು. “ತಪಸ್ವಿಗಳೇ, ಈ ನನ್ನ ಪುತ್ರನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿರಾ ! ಮೃತ್ಯುವಿನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದದೇ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿ ಮುನಿಯು ಯಾವನಿರುವನು ? ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕಂಡು ಮಾತನಾಡಿ ಬಂದವರುಂಟೇ ! ಈ ನನ್ನ ಮಗನು ಮಾತ್ರ ಸಾವಿನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಮದೇವರ ಅತಿಥಿಯಾಗಿಯೂ ಅಕ್ಷತಾಂಗನಾಗಿ, ಅವಿನಾಶಿಯಾಗಿ, ಅವಿಕಲವಾದ ಇದೇ ಶರೀರದಿಂದಲೇ ಮರಳಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ದೇವನ ದಯೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಶೀರ್ವಾದ. ಆ ನಚಿಕೇತನು ಈ ವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಪಿತೃಸೇವೆ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಗುರುಭಕ್ತಿ, ಗುರು ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವೇ ಸರಿ.”

ಉದ್ಧಾಲಕ ಋಷಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪುತ್ರನು ಮಾಡಿ ತೋರಿದ ಪವಾಡವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಮಗನೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕೌತುಕದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು - “ವತ್ಸಾ, ನೀನು ಆ ಯಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋದೆ ? ಅಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರಾರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಿಲ್ಲವೇ ? ಬಂಧಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ? ಆ ಲೋಕದ ಭಯಂಕರ ಬೇನೆಗಳಾವೂ ನಿನಗೆ ತಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ಆ ಯಮನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ಮರಳಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರಲು ದಾರಿಯು ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ?” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಮೃತ್ಯುಲೋಕದಿಂದ ಯಾವದೇ ಅಪಾಯ, ಆತಂಕ, ನಾಶ, ಹ್ರಾಸಗಳಿಲ್ಲದೇ ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಸಶರೀರವಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದ ನಚಿಕೇತನ ಯಮಪುರಿಯ ಯಾತ್ರೆಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾತರಗೊಂಡ ದೇಶದ ಮುನಿಮನುಜರೆಲ್ಲರೂ ತಂಡೋಪತಂಡವಾಗಿ ಬಂದು ಉದ್ಧಾಲಕನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೆರೆದರು. ಕೌತುಕದ ಕೊನೆ ಏರಿ ನಿಂತ ಆ ತಾಪಸರೆಲ್ಲರೂ ತವಕಗೊಂಡು ತರುಣ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ನಚಿಕೇತನಿಗೆ ಪುಂಖಾನು ಪುಂಖವಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು - “ನಚಿಕೇತ, ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಿದೆ ? ಏನು ಕೇಳಿದೆ ? ಆ ಸಾವಿನ ಊರು ನೋವಿನ ನೆಲೆ ಹೇಗಿದೆ ? ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದರೇ ನಮಗೆ ಭಯವಾಗುವದು. ಅಂಥ ಘೋರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೋದೆ ? ಪ್ರೇತರಾಜನಾದ ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ರೂಪವು ಎಂತಿರುವದು ? ಅಲ್ಲಿಯ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು ? ಯಾವ ಪಾಪದಿಂದ ಘೋರವಾದ ಯಮ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಮಾನವರು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವದು ? ಅದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇನು ? ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಅಪಾಯವೇನು ? ಶುದ್ಧಾತ್ಮರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುವರು ? ಪಾಪಾತ್ಮರು ಹೇಗೆ ಹೋಗುವರು ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಯಮದೇವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಆ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದ ನೀನು ನಮಗೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸು.” ಆ ಮುನಿಗಳು ಈ ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿಗೆ ನಚಿಕೇತನು ಕೊಟ್ಟ ವಿವರವನ್ನು ವೈಶಂಪಾಯನ ಮುನಿಗಳು ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ನಚಿಕೇತ :- ಮುನಿಗಳೇ ದಯಾಳುವಾದ ಧರ್ಮದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಯಮಧಾಮದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ. ಮುನಿಗಳೇ ಆ ಯಮಪುರಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹೋಗತಕ್ಕವರು ಸುಳ್ಳು ಮಾತಾಡುವವರೂ ಮತ್ತೂ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕರು. ಇದರಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಂದವನಿಗೆ ನರಕವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಪರನಾರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸರಸವಾಡಿದವನು ನರಕದಲ್ಲಿಯೆ ನೋರಜಾಗಿ ಕೊಳೆಯುವನು. ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೆಡಸಿದವನೂ, ವೇದಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನೂ, ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸುವವನೂ, ಮೃತ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕುತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವನು. ಇದರಂತೆ ಸೆರೆಗೂಡುಕರೂ, ತಲೆಗಡುಕರೂ, ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಮುಪ್ಪಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದಿರುವವರೂ ಆ ಯಮಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರುವರು. ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಮಡದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವವನೂ, ಗುರುದ್ರೋಹಿಯೂ, ಹೆರವರ ಹೊಲಮನೆಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನೂ, ಮಡಿಮೈಲಿಗೆ

ಮಾಡದಿರುವವರೂ, ವೇದಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವವರೂ, ಮದ್ಯವನ್ನು ಮಾರಿ ಉಪಜೀವಿಸುವವರೂ ಆ ನರಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಾರೆ.

ಯುಷಿಗಳು :- ನಚಿಕೇತನೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ಆ ನರಕ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಯಾವ ಶರೀರದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ? ವೈತರಣಿ ನದೀ ಎಂದರೆ ಏನು ? ಅದರ ಸ್ವರೂಪವೇನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಂಥ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ರವರವ ನರಕವೆಂದರೇನು ? ಯಮ ದೂತರು ಹೇಗಿರುವರು. ಅವರ ಕಾರ್ಯವೇನು ? ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟು ? ಅವರು ಏನೇನು ಮಾಡುವರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿಳಿಸು.

ಸಂಯಮನೀಪುರದ ಸೌಂದರ್ಯ

ನಚಿಕೇತ :- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ, ಸಂಯಮನೀಪುರ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಆ ಪ್ರೇತರಾಜನ ಪಟ್ಟಣವು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಅಗಲವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಉದ್ದಳತೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಯೋಜನೆ. ಅದರ ಸುತ್ತಳತೆ ಆರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನೆ. ಇಂಥ ದಿವ್ಯ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬಂಗಾರದ ಭವ್ಯ ಭವನಗಳು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ನದಿಗಳು ತಿಳಿನೀರಿನ ತೆರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಸೂಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆರೆ ಬಾವಿ ಸರೋವರಗಳು ಹೊಂದಾವರೆಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ವನೋಪವನಗಳು ನಂದನವನದ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕಂಪಿಂಪುಗಳಿಂದ ಗಮಗಮಿಸುತ್ತವೆ. ಆ ಧರ್ಮರಾಜನ ನಗರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಜೀವಜಂತುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಆನಂದದಿಂದ ನಕ್ಕು ನಲಿದು ಹಾಡಿಪಾಡಿ ಸಂತಸದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಹಲವರು ತಮ್ಮ ಘೋರವಾದ ಕರ್ಮ ವಿಪಾಕದಿಂದ ಯಮಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ದುಃಖ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪೋದಕಾ ಎಂಬ ತಿಳಿನೀರಿನ ತರಂಗಿಣಿಯು ಮಂಜುಳನಾದದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಅದರ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಫಲಪುಷ್ಪ ಭರಿತವಾದ ಸಹಸ್ರಾರು ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಚಿಗಿತು ಚೆಲ್ಲರಿದು ಕುಡಿ ಮಿಡಿಗಳಿಂದ ದಾಂಗುಡಿ ಇಟ್ಟು, ಕಣ್ಗೆಸೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ನದಿಯ ತಿಳಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ದೇವಾಂಗನೆಯರು ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಡುವರು. ಗಂಧರ್ವರಮಣಿಯರು ಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ತೀರದ ಲತಾ ಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ದೇವತಾ ದಂಪತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯ ನದೀ ತಟಾಕದ ಭವನೋಪವನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಆ ಧರ್ಮರಾಜನ ರಾಜಧಾನಿಯ ವೈಭವ ಹಾಗೂ ರಮಣೀಯತೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೂ ಸಾಲದು. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಹೊಗಳಿದರೂ ತೀರದು.

ಯಮನೂರಿನ ರುದ್ರ ರಮ್ಯತೆ

ನಚಿಕೇತ :- ಆ ಧರ್ಮರಾಜನ ನಗರಿಯ ಗೋಪುರ ದ್ವಾರವು ಹತ್ತು ಯೋಜನ ಅಗಲವೂ ಇಪ್ಪತ್ತು ಯೋಜನ ಉದ್ದವೂ ಆಗಿದ್ದು ಮುಗಿಲಿಗೆ ಮುದ್ದಿಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಗಸಿಯ ಬಾಗಿಲವು ಕಾಂತಿಯಿಂದ

ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಕಳಕಳಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಈ ಪುರದ್ವಾರದಿಂದ ಈ ಯಮನೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಟ್ಟಣದ ದಕ್ಷಿಣ ಬಾಗಿಲವು ಮಾತ್ರ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಕಾಯ್ದು ಕೆಂಪಗಾದಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪಾಪಿಷ್ಠರೂ ದುರಾತ್ಮರೂ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೊಲೆಗಾರರೂ ಈ ಮೃತ್ಯು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಇದೇ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುವರು. ಆ ಪ್ರೇತಪುರಿಯ ಪಶ್ಚಿಮದ ಬಾಗಿಲವು ಅತ್ತಿಯ ಮರದ್ದಿದ್ದು ಅವಿಚೇಕ ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರು. ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗಳಿಂದ ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಇದೂ ಕೂಡ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಮದೇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಭಯಂಕರವಾದ ಬಾಗಿಲವಾಗಿದೆ. ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಸಂಯಮನೀಪುರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವೂ ರತ್ನ ಖಚಿತವೂ ಆದ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಧರ್ಮ ಸಭೆ ಇದೆ. ಯಮನಿಂದ ನಿಯಮಿತವಾದ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮನು, ಅತ್ತಿ, ಆಪಸ್ತಂಭ, ವೇದವ್ಯಾಸ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಶುಕ್ರ, ಗೌತಮ, ಭೃಗು, ಅಂಗಿರಸ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಗಳು ಧರ್ಮದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಧರ್ಮರಾಜನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಇಟ್ಟ ರತ್ನಕಿರೀಟವು ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಯಮಧರ್ಮನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಬ್ಬುಗಂಟು ಹಾಕಿ ವಿಕಾರ ಮುಖದ ಓರ್ವ ಭೀಕರ ಪುರುಷನು ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ದಪ್ಪ ದೇಹದ ಆ ಧಾಂಡಿಗ ವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಕಾಲ ಪುರುಷ. ಯಮಧರ್ಮನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಮುಪ್ಪು ಮರಣಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವನೂ ಆದ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು. ಆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ವ ಜೀವರನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವ ಗಮಕಿಗಳೂ, ಹಾಸ್ಯಗಾರರೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಜ್ವರಗಳೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೋಗಗಳೂ, ಹಲವಾರು ಪಾಪಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ರೂಪದಿಂದ ಆ ಯಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿಕಾರ ರೂಪ ಉಳ್ಳ ಅನೇಕ ಪಿಶಾಚಗಳೂ, ದೆವ್ವಗಳೂ, ಭೂತಗಳೂ ತಮ್ಮ ಗೂಟಗಿವಿಯನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಕೈಗಳನ್ನು ಬೀಸಾಡುತ್ತ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಯಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುರೂಪಿಗಳೂ, ಕುರುಪಿಗಳೂ, ಶಾಂತರೂ ಭೀಕರರೂ, ಸುಖಿಗಳೂ, ಪಾಪಿಗಳೂ, ಪುಣ್ಯವಂತರೂ, ದಾನವರೂ, ಮಾನವರೂ ಮತ್ತು ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದು ದು ನನಗೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

ಯಮಪುರಿಯ ಎರಡು ದೃಶ್ಯಗಳು

ನಚಿಕೇತ :- ಯಮ ಪಟ್ಟಣದ ಆ ಧರ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಿ ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದೆನು. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ನಾನೊಬ್ಬ ಋಷಿ ಕುಮಾರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಮದೇವರು ದಯಮಾಡಿ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದಲ್ಲದೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ನನ್ನ ಎದುರು ಕೂಡಲು ಆಸನವನ್ನು

ಇಟ್ಟರು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಮಮತೆಯಿಂದ ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ದರ್ಭೆಯನ್ನು ಹಾಸಿದ್ದರೂ ಅದು ಕೇವಲ ಬಂಗಾರದಿಂದಲೇ ರಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಉಷ್ಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ತುಂಬು ತಾವರೆಯಂತೆ ಉತ್ಪಲ್ಲವಾದವು. ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಯಮಧರ್ಮ ರಾಯನು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೂ ಧೈರ್ಯಬಂದಿತು. ಆಗ ನಾನು ಧರ್ಮ ದೇವತೆಯಾದ ಆ ಪ್ರೇತ ಪತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದೆ.

“ತ್ವಂ ಧಾತಾ ಚ ವಿಧಾತಾ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಚೈವ ಹಿ ಪೂಜ್ಯಸೇ
ಪಿತೃಣಾಂ ಪರಮೋ ದೇವಃ ಚತುರ್ಹಾದ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ||

ಕಾಲಜ್ಞಶ್ಚ ಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ಸತ್ಯವಾದೀ ದೃಢವ್ರತಃ
ಪ್ರೇತನಾಥ ಮಹಾಭಾಗ ಧರ್ಮರಾಜ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ||

ದಂಡಪಾಣೇ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಾಶಹಸ್ತ ನಮೋಸ್ತುತೇ |

ಆದಿತ್ಯ ಸದೃಶಾಕಾರ ಸರ್ವ ಜೀವಹರ ಪ್ರಭೋ ||

ಕೃಷ್ಣ ವರ್ಣ ದುರಾಧರ್ಷ ತೈಲರೂಪ ನಮೋಸ್ತುತೇ |

ಹವ್ಯಕವ್ಯವಹಸ್ತ್ವಂ ಹಿ ಪ್ರಭು ವಿಷ್ಣೋ ನಮೋಸ್ತು ತೇ ||

ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದ ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರೀತಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಯಮದೇವನು ಇಂತು ನುಡಿದನು - “ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ನಿನ್ನ ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಏನು ವರಬೇಕು ಕೇಳು.” ಯಮಧರ್ಮನ ಆ ಮಾತಿಗೆ ನಾನು ಕೈ ಮುಗಿದು “ದೇವಾ, ನೀನು ನನಗೆ ವರ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಿನ್ನ ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನಗೆ ತೋರಿಸು. ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಗೂ ಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೂ ಯಾವ ಗತಿಯುಂಟಾಗುವದು ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತಕನಾದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ತೋರಿಸು. ಅವನ ಕಾರ್ಯವೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡು.” ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಮದೇವನು ತನ್ನ ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆದು ನನ್ನನ್ನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೆಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ “ಭೂಲೋಕದಿಂದ ಬಂದ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಅಣತಿಯಂತೆ ಆ ದೂತನು ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸುಖಾಗಮನವನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಆ ಪ್ರೇತಪುರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ನನಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ಕೋರಿ ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಮನಬಂದತ್ತ ಸಂಚರಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ದೂತರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಇತ್ತನು -

“ದೂತರೇ, ಭೂಲೋಕದ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಈ ಯಮಪುರಿಯಲ್ಲಿಯ ಪ್ರೇತಾವಾಸವನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಆಯಾಸವಾಗದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿರಿ. ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿಕೆಯಾಗದಂತೆ ಇವನಿಗೆ ನರಕ

ಲೋಕದ ನರಳಿಗೆ, ಒರಳಿಗೆಗಳೂ, ಸಾವು ನೋವುಗಳೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಿರಿ.” ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ತನ್ನ ದೂತರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಇತ್ತು ಅನಂತರ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ “ಹೋಗು ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಈ ನರಕದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ದೂತನು ನನ್ನನ್ನು ಘೋರವಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ಯಾತನಾಮಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಅಲ್ಲಿಯ ನರಕದ ದೃಶ್ಯವು ನನಗೆ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಡುಕವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಮರಕವೂ ಮೂಡಿತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆಯಂತೆ ತೋರುವ ವಿಕರಾಳ ವೇಷದ ಯಮದೂತರು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆ ಯಾಡಿದಂತೆ ಹಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಏರಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಷ್ಟಿ ಪ್ರಹಾರಗಳಿಂದ ಅವರ ತಲೆಯನ್ನೇ ಒಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಕ್ರೂರರಾದ ಯಮಭಟರಿಂದ ಹೊಡೆತ, ಬಡೆತ, ಕಡಿತಗಳನ್ನು ತಿಂದ ಪಾಪಾತ್ಮರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡುವವರನ್ನು ಕಾಣದೇ ಚೀರಾಡಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಯಮದೂತರಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕಡೆದು ಬಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾಪಿಷ್ಠ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳ ಭಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಕೋಡಿಟ್ಟು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಪಾತಕಿಗಳ ಯಾತನಾಮಯ ಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಟ ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹವು ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ನದಿಯು ಆಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಯಮದೂತರು ಕೆಲವಾರು ಸಹಸ್ರ ಪಾಪಜೀವಿಗಳನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿ ಅನಂತರ ಕಾಲುಹಿಡಿದತ್ತಿ ಆ ವೈತರಣೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸುಡುವರು. ಆ ನದಿಯ ನೆತ್ತರವು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ಲಾವಾರಸದಂತೆ ಕಾದು ಕುದಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೇಯುತ್ತಲಿರುವ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ಸರ್ಪಗಳು ತಮ್ಮ ವಿಷದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿಹಾಕುವವು. ಭಯಂಕರವಾದ ವೇದನೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಆ ವೈತರಣೀಯ ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹದ ಕೆಲವು ಸುಳಿವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಒದ್ದಾಡಿ ಮುಳುಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಎಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಕಾಯುವವರೇ ಇಲ್ಲ.

ಬೇರೆ ಹಲವಾರು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಘೋರ ಯಮದೂತರು ಉಕ್ಕಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಬೂರಗದ ಮರಕ್ಕೇರಿಸಿ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ಪಾಪಿ ಜೀವಿಗಳು ಆ ಮರದ ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿಸಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಮೇಲೇರಿ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಸಾರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕರಾದ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಪಿಶಾಚಿಗಳೂ ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆಯುವರು. ಕೋತಿಗಳಂತೆ ಕಚ್ಚಿ ರಕ್ತ ಹೀರಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನ ಗೊರಟದಂತೆ ಸಿಪ್ಪೆ ಮಾಡಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿಸುಟುವರು.

ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಪಾಪಿಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣನ್ನು ಸುರಿಸಲಾಗಿ ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಮರದ ನೆರಳಿಗೆ ಹೋಗುವರು. ಆ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ಎದ್ದು ಅವರ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡುವವು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರ್ಧದಗ್ಧರಾಗಿ ಹಾಗೇ ಮುಂದೋಡುತ್ತ ಉರಿಯ ರುಳವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ನೀರು ನೀರು ಎಂದು ಚೀರುವರು. ಆಗ ಯಮದೂತರು ಕಾದ ಎಸರು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಕೊಡುವರು. ಅದರಿಂದ ಅವರ ನಾಲಿಗೆ, ಗಂಟಲು, ಹೊಟ್ಟೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ

ದುಃಖದಿಂದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಆರ್ತರಾಗಿ ಬೀಳುವರು. ಇವರ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಪುಣ್ಯ ಜೀವಿಗಳು ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ದಿವ್ಯ ಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೂಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಆ ಭಾಗ್ಯವಂತರಿಗೆ ಅನೇಕ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರತ್ನ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವರು. ಹಾಲು ಮೊಸರು, ಪಾಯಸ, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಬಗೆಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯ, ದ್ರಾಕ್ಷಾರಸ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಪಾನೀಯಗಳಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಸುದೈವಿಗಳ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿದ ಪಕ್ಷಾನ್ನಗಳ ಘಮಘಮ ವಾಸನೆಯು ಬಡೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಪಾಪಿ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ಆಶೆಯಿಂದ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುವವು. ಅವರನ್ನು ಯಮದೂತರು ಹೊಡೆದುಬಡೆದು “ಪಾಪಿಗಳೇ, ನಿಮಗೆ ದೇವರು ಐಶ್ವರ್ಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನೀವು ದಾನ ಧರ್ಮ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ. ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸಿದಿರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ಘೋರ ನರಕ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದ ಜೀವಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಎಂಥ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವರು ನೋಡಿರಿ” ಎಂದು ಹೊಡೆದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೇಳಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ನರಲೋಕದ ದಾರುಣದೃಶ್ಯ

ನಚಿಕೇತ:- ಆ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡೆ ನೆಲವೆಲ್ಲವೂ ಹಳ್ಳತಿಟ್ಟು ಗಳುಳ್ಳದ್ದದ್ದಾಗಿ ಉಕ್ಕಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿದೆ. ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಘೋರ ಕತ್ತಲು ಕವಿದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋದ ಪಾತಕಿಗಳು ಕೈಕಾಲು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಬಿದ್ದಿರಬೇಕಾಗುವದು. ಅವರಿಗೆ ಈಚೆಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವಂತರು ಮಾತ್ರ ಆ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಹೃಷ್ಣಪುಷ್ಪಾಂಗರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದಲೇ ಇರುವರು. ಇಂದಿರೆಯಂತೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಚಲುವಿನ ಹೆಂಗಳೆಯರು ಅವರ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು. ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ ಕುಡಿಯಲು ತಣ್ಣೀರು ತನಿವಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಆ ಚಲುವಿನ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಪುಷ್ಪಾತ್ಮರಿಗೆ ನೀಡುವರು. ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಗಳನ್ನು ಉಣಿಸುವರು. ಆದರೆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸುವರು. ಕಾದ ಹಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವರು. ಘೋರವಾದ ನಾಯಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಮೈತುಂಬ ಕಚ್ಚುವವು. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಬೊಂಬೆಗಳು ಬಂದು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಅವನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗವನ್ನು ಹಂಗಿಸುವರು. ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದ ಆತಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿರುವ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ ನಾರಿಯು ಪಾಪಿಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೋಡುವ ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಳು, ಹಾಗೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಓಡುತ್ತ ಆ ಪಾಪಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಳು “ ಪಾಪಿಯೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಹೋದರಿ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೋಸೆ. ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇ, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಸಹೋದರಿ. ಸೋದರಮಾವನ ಹೆಂಡತಿ. ಸೋದರತ್ತ. ಗುರು ಪತ್ನಿ, ಮಿತ್ರ, ಪತ್ನಿ. ಸಹೋದರ ಪತ್ನಿ. ರಾಜಪತ್ನಿ. ಶ್ರೋತ್ರಿಯರಾದ ದ್ವಿಜರ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ನೀನು

ಕ್ರೀಡಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೇ! ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋದವನು ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಈ ಪಾಪದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ನಾಚಿಕೆಗೆಟ್ಟವನೇ, ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವನಾಗಿ ಏಕೆ ಓಡುತ್ತೀಯೆ! ಪಾಪಿ! ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹಿಂಸಿಸದೆ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ.” ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಘೋರ ರೂಪವುಳ್ಳ ಭಯಂಕರರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡುವರು.

ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಎಳೆದು ತಂದು ಆ ದುರಾತ್ಮನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಿ “ವೃಷಲೇ ಸಂಗದಿಂದ ಅತಿಯಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಈಗ ಏಕೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅಳುತ್ತೀ! ಬಹು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇ, ನಾನಾಗಿ ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಏಕೆ ಅಳುತ್ತೀಯೆ! ಪಾಪಿಯೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹತ್ತುಸಾರಿ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದು ಬೇಡುವುದಕ್ಕೆ ಲಜ್ಜೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ! ಪಾಪತ್ಮನೇ, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮೂಢನೇ, ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ? ಹೀಗೆ ನೀನು ಯಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಗಾಮಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯದೇ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಬೈದು ಹಿಂಸಿಸುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಲೋಹದ ಕೋಲುಗಳಿಂದ, ಗೊಲ್ಲರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಡೆಯುವರು. ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ಹುಲಿಗಳೂ, ಸಿಂಹಗಳೂ, ನರಿಗಳೂ, ಕತ್ತೆಯ ಆಕಾರದ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಉಳಿದವರನ್ನು ಇತರ ಘಾತುಕ ಮೃಗಗಳೂ, ನಾಯಿಗಳೂ, ಕಾಗೆಗಳೂ ತಿನ್ನುವುವು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಸಿಲತಾವನವೆಂಬುದು ಹೊಗೆಯಿಂದಲೂ, ಉರಿಯಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿನಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉರಿಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅತಿ ಭೀಷಣರಾದ ಯಮದೂತರು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಆ ಅಸಿಲತಾವನದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿದೂ, ಉರಿಯುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಮರಗಳನ್ನು ಆ ಪಾಪಿಗಳು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಬಳಿಕ ಮರದೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಅಸಿಪತ್ರ (ಗರಗಸ)ಗಳಿಂದ ಅನೇಕಸಾರಿ ಕತ್ತರಿಸುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಹಿಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ವಿಕಾರವುಳ್ಳವರೂ ಸಂತಾಪಗೊಂಡು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅಸಿಲತಾವನದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಕಠಿಣರಾದ ಮಹಾರಥರು, ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವರು.

“ಎಲೈ ಎಲೈ ಪಾಪಕಾರಿಗಳೇ, ಧರ್ಮಸೇತುವಿನಾಶಕರಾಗಿ ನೀವು ಪಾಪಿಷ್ಠರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅನುಭವಿಸಿ ನೀವು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅತಿ ದರಿದ್ರ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವಾಸದಿಂದಲೂ ಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ದುರ್ಗತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಜನಿಸುವಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಉರಿಯುವ, ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶದಂತೆ ಅಸಹ್ಯವಾದ, ಮಹಾ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ಹುಲಿಗಳೂ, ನಾಯಿಗಳೂ ಮೊದಲಾದ ಬಹು ವಿಧ

ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳೂ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೋಪವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ತಿನ್ನುವವು. ಹುಲಿ ಕರಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಬಹು ದುಃಖಗಳುಳ್ಳ ಆ ಅಸಿಲತಾವನದಲ್ಲಿ ಯಮದೂತರು ಹಾಕಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು. ಅಸಿಪತ್ರ (ಗರಗಸ) ದಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹೋಗಿರುವ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವರು ಕೆಲವರು. ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿರುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪ್ರದೇಶವು ಬಹು ವಿಧವಾಗಿ ಭಯಂಕರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ರಕ್ತದ ಕೊಳಗಳೂ, ಬಾವಿಗಳೂ ಸಾವಿರಾರಿವೆ. ಮುನಿವರ್ಮರೇ, ದುರ್ಗಂಧ ಮಾಂಸಕ್ರಮಿಗಳ ಮತ್ತು ಅಮೇಧ್ಯದ ಕೊಳ, ನದಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆನು. ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳು ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆಯಾಗಿ ಆ ದುರ್ಗಂಧವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವರು. ರಕ್ತಪಾನಮಾಡುವ ಕ್ರೂರವಾದ ಸಾವಿರಾರು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಪಾಪಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಅಸ್ಥಿಗಳೆಂಬ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಕಲ್ಲುಗಳ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವುವು. ಹೊಡೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಲೂ, ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಲೂ, ಹಾ ಸತ್ತೆ ಸತ್ತೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಲೂ, ಅಳುತ್ತಿರುವ ಬಹು ಭಯಂಕರವೂ, ಕರುಣಾಜನಕವೂ ಆದ ಶಬ್ದವು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತುಂಬಿತು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವರೂ ಕೆಲವು ಕಡೆ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಬಹಳ ಹರಿತವಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಕೊರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವರೂ, ಕೆಲವೆಡೆ ಸ್ಥೂಲರಾದವರಿಂದ ಬಂಧಿತರಾದವರೂ ಮಾಡುವ ಹಾ ಹಾ ! ಎಂಬ ಭಯಂಕರವಾದ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸಿತು. ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯನು ಉದ್ವೇಜನ ಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

ನರಕ ದರ್ಶನ

ನಚಿಕೇತ :- ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮುಖ್ಯ ನರಕಗಳು ಎಂಟು. ತಪ್ಪ, ಮಹಾತಪ್ಪ, ರೌರವ, ಮಹಾರೌರವ, ಸಪ್ತತಾಲ, ಕಾಲಸೂತ್ರಕ, ಅಂಧಕಾರ, ಅಂಧಕಾರವರ ಎಂದು. ಈ ಎಂಟೂ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖ ದುರ್ದೇಶಗಳು ಇಮ್ಮಡಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳು ಹಸಿವೆ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಯಿ ತೆರೆದರೆ ಇವರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವದು ತಣ್ಣೀರಲ್ಲ ಕುದಿಯುವ ಎಸರು ನೀರು. ಲಾವಾರಸವನ್ನು ಇವರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹೊಯ್ಯುವವರು. ಅವರು ಕಾಲಿಟ್ಟಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೆಗ್ಗಿನ ಮುಳ್ಳು. ಕೈಚಾಚಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉರಿ. ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಾಗಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮೃತ್ಯು ದೇವತೆಯಂತೆ ವಿಕಟ ಅಟ್ಟ ಹಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಯಮದೂತರು ಹೊಡೆಯಲು ಬರುವರು. ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಈ ನರಕ ಯಾತನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಬಡಪಾಯಿ ಜೀವಗಳು ನೀರಿಗೆ ಹಾರಿಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಾವಿನ ಏಜಂಟರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಗೋಳಹೊಯ್ಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ. ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಮೀನುಗಳು ಕಚ್ಚುವವು. ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳು ತಮ್ಮ ಸೂಜಿ ಹಲ್ಲಿನಿಂದ ಮೈತುಂಬ ಚುಚ್ಚುವವು. ಕುಂಭೀಪಾಕವೆಂಬ ಗೊಬ್ಬರ ಗುಂಡಿಯ ಕಸ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರು ಹಿಡಿದು ಹಿಂಸಿಸುವರು.

ಮೈಕೈಗಳನ್ನು ಕರಗಸದಿಂದ ಕೊರೆಯುವರು. ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ತಲೆಯೊಡೆಯುವರು. ಮೈಸೀಳುವರು. ಕ್ರೂರವಾದ ಹುಲಿಯಂಥ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಮೈಮೇಲೆ ಛೂ ಬಿಡುವರು. ಹದನವಾದ ಹಲ್ಲುಳ್ಳ ಹಾವು ಚೇಳುಗಳು, ಮೈತುಂಬ ಕಚ್ಚಿಚುಚ್ಚುವವು. ರಾಕ್ಷಸರು ಬಂದು ಅಸಿಪತ್ರವನ ಶೃಂಗಾಟಕವನ ಎಂಬ ಘೋರ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಾದು ಕೆಂಡವಾದ ಮಳಲ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ ಎಳೆಯುವರು. ಚೇಳಿನ ಕೊಂಡಿಗಳಂತಿರುವ ಚೂಪಾದ ಮುಳ್ಳುಗಳಿಂದ ಪಲ್ಲವಿಸಿ ನಿಂತ ಕೂಟ ಶಾಲ್ಮಲಿ ಮರದ ಮೇಲೆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಒಗೆದು ಅಚೇಚೆ ಎಳೆದಾಡುವರು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಮೈ ಕೈಗಳೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಭಿದ್ರ ಭಿದ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ಪಾಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕಡಿದುಹೋದ ಮೈಕೈಗಳೆಲ್ಲ ಚಿಗಿತು ಮತ್ತೆ ಮಾಂಸ ತುಂಬಿ ನಿಲ್ಲುವವು.

ಅಲ್ಲಿ ವೈತರಣೀ ಎಂಬ ಕುದಿಯುವ ನೀರಿನ ಮಹಾ ನದಿಯು ಐವತ್ತು ಯೋಜನ ಉದ್ದಳತೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವದು. ವಜ್ರದಂತೆ ಕ್ರೂರ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ ಅನೇಕ ಏಡಿಗಳೂ ಜಿಗುಳೆಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ಮೈಯಲ್ಲಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಎಲುವುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೊರೆದು ಬಿಡುವವು. ಅದನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ಸಹ ಕಾರವನ ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಧೀರ್ಘವಾದ ಕೊಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಕುಕ್ಕಿ ಅವರ ದೇಹದಿಂದ ಪುಟಿಯುವ ನೆತ್ತರವನ್ನು ನೆಕ್ಕುವವು ಮಾಂಸವನ್ನು ಮುಕ್ಕುವವು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಆರು ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಮಚುಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರೇತ ಕುಂಡವು ಒಂದು ಇರುತ್ತದೆ. ರಾಕ್ಷಸರು ಜೀವಂತ ಪಾಪಿಗಳ ದೇಹಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಶೂಲ ಬರ್ಚಿಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿ ಆ ಯಮಚುಲ್ಲಿಯ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡದ ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಬೇಯಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಕಾದ ಎಣ್ಣೆಯ ಕತ ಕತ ಕುದಿಯುವ ತುಂಬಿದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ ಕರಿಯುವರು. ಅನಂತರ ಬೆರಣಿಯ ಹಳದಲ್ಲಿ ಮೇದಸ್ಸಿನ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹುರಿಯುವರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ಪಾತಕಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಾಯ್ದು ಸೀಸಿದ ಲಾವಾರಸವು ಕುದಿಯುವ ಯಮನದಿಯಲ್ಲಿ ಈಸ ಕೆಡುವವರು. ಆ ಯಮನದಿಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಯಾತನಾ ಸ್ಥಳಗಳಿವೆ. ಆ ಸಪ್ತ ಯಾತನಾ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕು ಸುಟ್ಟು ಸೀಕರಿಗೊಂಡ ಪಾಪಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಹೇಗೋ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ದಟ್ಟಾದ ವನವನ್ನು ಕಾಣುವರು. ಆ ಶೀತಲ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಯಮುನಾ ಎಂಬ ತಣ್ಣೀರಿನ ಒಂದು ಸರೋವರವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಜೀವಿಗಳು ತಾವು ಹಿಂದೆ ಪಟ್ಟ ಕಷ್ಟ ಬವಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಬಿಡುವರು. ಅನಂತರ ಆ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ದಬ್ಬಿಕೊಂಡು ಶೂಲಗ್ರಹ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಎಸರು ನೀರಿನಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಮಾನವರ ದೇಹಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕುದಿಸಿ ಬಿಡುವವು.

ಈ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಜಡಿ ಮಳೆಗಳಿಂದ ಕಸವಿಸಿಗೊಂಡು ಶೃಂಗಾರಕವನ ಎಂಬ ಹಚ್ಚು ಹಸಿರಾದ ಹುಲ್ಲು ಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ನರದೇಹಗಳು ನುಗ್ಗಿ ಬರುವವು. ಅಲ್ಲಿ ಬಂದವರನ್ನು

ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಕಾಡು ನೋಣಗಳು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂದು ಹಾಕುವವು. ಚುಚ್ಚಿ ತಿಂದು ಹಾಕುವವು. ಅನಂತರ ಆ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಿಮಿರೂಪವು ಬರುವದು. ಆ ಕ್ರಿಮಿ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಡೆತ ಬಡಿತ, ಕಚ್ಚಾಟ, ಚುಚ್ಚಾಟ, ನರಳಿಕೆ, ಬಳಲಿಕೆ, ಸಾವು ನೋವುಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಶರೇ ಕುಡಿಯುವದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು, ಗುರುವಿನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಕೂಡುವದು, ಬಂಗಾರವನ್ನು ಕದಿಯುವದು, ಇಂಥ ಪಾಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನೆಯನ್ನು ನೀಡುವದು. ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಗಳು ನಾನಾ ಬಗೆಯಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ನರಕದ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕುಂತು, ನವೆದು, ಸವೆದು, ಕೊನೆಗೆ ಇಂಥ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಾವಧಿ ಕಷ್ಟ ಕೀಟಲೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಅವರಿಗೆ ಮರಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜನ್ಮವು ಬರುವದು. ಆ ಸ್ಥಾವರ ಜನ್ಮದ ಅನಂತರ ಪಶು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವರು. ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಜನ್ಮವು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಪ್ರೇತಗಳಾಗಿ ಅರವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಮ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಭಾಗ ಸವೆದ ಬಳಿಕ ಬೆವರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಹೇನು, ಸೀರು, ಮುಂತಾದ ಕ್ಷುದ್ರ ಜಂತು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಆ ಬಳಿಕ ಸುಕ್ರತ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಮಾನವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಸತ್ಕರ್ಮಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ವೈಶ್ಯತ್ವವನ್ನು ಅನಂತರ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನೂ ತದನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನ್ಮವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳು ಇನ್ನೂ ಘೋರವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ದುಷ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯ ದುರಾತ್ಮರಾಗಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಾಪಸಾಧನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಈ ನರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕುಷ್ಟರೋಗ ತಗಲಿದವನೂ, ಕಾಕ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನೂ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬಾಯಿಯು ದುರ್ಗಂಧ ನಾರುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶರೇ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇಂಥ ನರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಾಪ ಮಾಡಿದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಯಮದೂತರು ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ಮತ್ತೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ನೂಕುವರು. ಅಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಯಮ ಯಾತನೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ನೆತ್ತರು ಚಿಮ್ಮುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆ ಯಮ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅನೇಕ ರಕ್ತದ ನದಿಗಳೇ ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ನರಕ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಪಾಪಿಗಳ ಚೇತ್ಕಾರ ಹಾ ಹಾ ಕಾರಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಪಾಪಿ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆ ಹೊಡೆದು ಬಡೆ ಬಡೆದು ಯಮದೂತರೇ ಕೈಸೋತು ಖಿನ್ನರಾಗಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಖಿನ್ನವಿಸುವರು.

ದೂತ ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ

ಯಮದೂತರು :-“ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಶಾಸನ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತುಂಬ ಬಳಲಿ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೆ ಈ ಪಾಪ ಪುರುಷರ ಶಾಸನದ ಹೊರತು ಬೇರಾವದಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸಿ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾಗಿದೆ.” ಯಮದೂತರ ಈ ಮಾತನ್ನು

ಕೇಳಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀವೇ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯಮಭಟರಿಗೆ ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದನು. ಅವನ ಈ ಆದೇಶಕ್ಕೆ ಯಮನ ಕಟ್ಟಾಳುಗಳು ತಲೆ ಬಾಗದಿದ್ದಾಗ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಪಿತ್ತವು ನೆತ್ತಿಗೆರಿದು. ತನ್ನ ಆಜ್ಞಾ ಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆ ಯಮ ಕಿಂಕರರನ್ನು ಸದೆ ಬಡೆಯಲು ಮಂದೇಹ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಂದೇಹನು ತನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ರಕ್ಷಸರೊಂದಿಗೆ ಯಮನ ಸೇವಕರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದನು. ಆ ಎರಡೂ ಬಣಗಳಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಒಂದು ಕದನವೇ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಯಮಭಟರು ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಸದೆ ಬಡೆದು ಸೋಲಿಸಿ ಹೊಡೆದಟ್ಟಿದರು. ಅದರಿಂದ ಸೋತು ನಿರಾಶರಾದ ಆ ದೈತ್ಯರು ತಮ್ಮ ಆಸುರೀ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಆ ಯಮ ಭಟರಿಗೆ ತಿರುಗು ಬಾಣವನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಭಯಂಕರವಾದ ರಾಕ್ಷಸೀ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನರಾಗಿ ಹತಪತಿರಾದ ಆ ಧರ್ಮರಾಜನ ದೂತರು ಆ ರಕ್ಷಸ ಮಾಯೆಯ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾಜ್ವರಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಆ ಮಹಾಜ್ವರವು ಮಂದೇಹನೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸ ವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಹಾಕಿತು. ಅವರನ್ನು ಸಾವಿರ ಜನ ರಕ್ಷಸರು ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ದೇಹವಿಟ್ಟು ಸತ್ತು ಬಿದ್ದರು. ಆಗ ಯಮದೇವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಆ ಮಹಾ ಜ್ವರವನ್ನು ಸಂತ್ಯಯಿಸಿ ಶಾಂತಗೊಳಿಸಿದನು. ಆ ಜ್ವರವು ಯಮಧರ್ಮನ ಒಂದು ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಆ ಪ್ರೇತ ಪತಿಯ ಆದೇಶದಂತೆ ಆ ಜ್ವರವು ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯದಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತವಾಯಿತು.

ಅನಂತರ ಧರ್ಮದೇವತೆಯಾದ ಯಮರಾಜನು ತನ್ನ ದೂತರಿಗೂ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಆ ಧರ್ಮದೂತರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. “ನೀನೂ ಈ ಯಮಧರ್ಮರಾಜನೂ ಅವನ ಕಿಂಕರರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕಾಲರೂಪಿಯಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಿಂಕರರು. ಅವನ ರುದ್ರರೂಪದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸ ಹೊರಟ ಯಮಧರ್ಮನ ಆದೇಶದಂತೆಯೇ ನೀನು ನಮಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೀರುವದೆಂದರೆ ಕಾಲ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದಂತೆ. ಇಂಥ ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯ ಉಲ್ಲಂಘನಾರೂಪವಾದ ಘೋರಪಾಪವನ್ನು ಗೃಹ ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ಇದೋ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಿಸುವೆವು.” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

“ಶಾಸ್ತ್ರಾ ವೈವಸ್ವತೋ ಮನುಃ”

ನಚಿಕೇತ:- ಆ ನರಕದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಮಧರ್ಮನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಟ್ಟ ದಂಡ ವಿಧಾನವು ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಯಾವ ಯಾವ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಎಂಥ ಎಂಥ ನರಕ ನೋವುಗಳನ್ನು ದಂಡರೂಪವಾಗಿ ವಿಧಿಸಬೇಕು ! ಎಂಬುದನ್ನು ಯಮಧರ್ಮನು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗಲೇ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟೆನು. ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಉದ್ಬೋಧಕವಾದುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.-

ಯಮಧರ್ಮ :- ಘೋರಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾತಕಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶಾಸನವಾಗುವದು ಈ ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ. ಆದುದರಿಂದ ಪಾತಕಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿರಿ.

ದುರಾಚಾರಂ ಪಾಪರತಂ ನಿರ್ಘೃಣಂ ಪಾಪಚೇತಸಂ ।
ಶ್ವಾನಸ್ತು ಹಿಂಸಕಾ ಯೇ ಚ ಭಕ್ಷಯಂತು ದುರಾತ್ಮಕಂ ॥
ಪಿತೃಘ್ನೋ ಮಾತೃಗೋಘ್ನಸ್ತು ಸರ್ವದೋಷ ಸಮನ್ವಿತಃ ।
ಆರೋಪ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲೀಂ ಘೋರಾಂ ಕಂಟಕೈಸ್ತೈರ್ವಿಪಾಟಯ ॥
ಏನಂ ಪಾಚಯ ತೈಲಸ್ಯ ಘೃತಕ್ವಾದ್ರಸ್ಯ ವಾ ಪುನಃ ।
ನರಾಧಮಮಿಮಂ ಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾ ಪ್ರದೀಪ್ತೇ ಹವ್ಯವಾಹನೇ ।
ತತೋ ಮನುಷ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಋಣೈಸ್ತತ್ರ ಪ್ರದೀಪ್ಯತೇ ॥
ಶಯನಾಸನ ಹರ್ತಾರ ಮಗ್ನಿದಾಯೀ ಚ ಯೋ ನರಃ ।
ವೈತರಣ್ಯಮಯಂ ಚೈವ ಕ್ಷಿಪ್ಯತಾಮಚಿರಂ ಪುನಃ ॥

ದಯೆ ಇಲ್ಲದ ದುರಾತ್ಮರ ಮತ್ತೂ ಪಾಪ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟಚೇತನರ ಮೇಲೆ ಯಮಪುರಿಯ ಘೋರ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಭೂ ಬಿಡಿರಿ. ಅವರನ್ನು ಅವು ಹರಿದು ತಿನ್ನಲಿ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಂದವನನ್ನು ಈ ಮುಳ್ಳಿನ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಜಗ್ಗಿರಿ. ತಂದೆಯನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದವನನ್ನು ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಬೇಯಿಸಿರಿ. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಳಲಿಸಿದ ನರಾಧಮನನ್ನು ಉರಿಯ ತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸುಡಿರಿ. ಹಾಸಿಗೆ, ಮಂಚ, ಮಣಿಗಳನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿದವನನ್ನೂ, ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಟ್ಟವನನ್ನೂ ವೈತರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ರಕ್ತ, ಕೀವು, ಮಲಮೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡುವ ಅವನನ್ನು ವಜ್ರದಂತಹ ಜಿಗಳೆಗಳು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಲಿ. ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಲಸು ಮಾಡಿ ಅಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿದವನನ್ನು ಕಿಚ್ಚಿನ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿರಿ.

ಪಾಪ ಕರ್ಮಾಯಮತ್ಯರ್ಥಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥ ವಿನಾಶಕಃ ।
ತಸ್ಯ ಪ್ರದೀಪ್ತಃ ಕಿಲೋಽಯಂ ವಹ್ನಿತಪ್ತೋಽತಿದುಃಸ್ವೃಶಃ
ಆದೇಶ್ಯ ಚೋಭಯೋರಸ್ಯ ಕರ್ಣಯೋಃ ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿಕಃ ॥
ಯೋ ನರಃ ಪಿಶುನಃ ಕೂಟಸಾಕ್ಷೀ ಚಾಲೀಕಜಲ್ಪಕಃ ।
ಗ್ರಾಮಯಾಜನಕಂ ವಿಪ್ರಮಧ್ರುವಂ ದಾಂಭಿಕಂ ಶತಂ ॥
ಬಧ್ವಾ ತು ಬಂಧನೇ ಘೋರೇ ದೀಯತಾಂ ತು ನ ಕಿಂಚನ ॥
ಜಿಹ್ವಾಽಸ್ಯ ಭಿದ್ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ವಾಚಾ ದುಷ್ಟಸ್ಯ ಪಾಪಿನಃ ।
ಗಮ್ಯಾಗಮ್ಯಂ ಪುರಾ ಯೇನ ವಿಜ್ಞಾತಂ ನ ದುರಾತ್ಮನಾ ॥
ಕೃತಂ ಲೋಭಾಭಿಭೂತೇನ ಕಾಮಸಮ್ಮೋಹಿತೇನ ಚ ।
ತಸ್ಯ ಭಿತ್ವಾ ತತೋ ಲಿಂಗಂ ಕ್ಷಾರಮಗ್ನಿಂ ಚ ದೀಪಯ ॥
ಇಮಂ ತು ಖಲಕಂ ಕೃತ್ವಾ ದುರಾತ್ಮಾಪಾಪಕಾರಿಣಂ ।
ದಾಯಾದಿ ಬಹವೋ ಯೇನ ಸ್ವಾರ್ಥಹೇತೋರ್ವಿನಾಶಿತಾಃ ॥

ಇಮಂ ವಾರ್ಧುಷಿಕಂ ವಿಪ್ರ ಸರ್ವತ್ರಾಂಗೇಷು ಭೇದಯ |
 ತಥಾಯಂ ಯಾತನಾಂ ಯಾತು ಪಾಪಂ ಬಹು ಸಮಾಚರನ್ ||
 ಸುವರ್ಣಸ್ತೇಯಿನಂ ಪಾಪಂ ಕೃತಘ್ನಂ ಚ ತಥಾ ನರಂ |
 ಕ್ರೂರಂ ಪಿತೃಹಣಂ ಚೈನಂ ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನೇಷು ಸಮೀಕುರು ||

ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದವನ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಜಡಿಯಿರಿ. ಚಾಡಿ ಹೇಳುವವನನ್ನೂ, ಹಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪೌರೋಹಿತೃವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ, ಧಂಬಾಚಾರಿಯನ್ನೂ, ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡುವವನನ್ನೂ, ಘೋರವಾದ ಕತ್ತಲೆಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆ ಹಾಕಿ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿರಿ. ಗಮ್ಯಾಗಮ್ಯ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕಾಮಿಗಳ ಜನನೇಂದ್ರಿಯವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿರಿ. ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಉಪ್ಪುಕಾರ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಸುಡಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಧು ಬಳಗದವರನ್ನು ಘಾತ ಮಾಡಿದ ದುರಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜೋತಾಡುವಂತೆ ಲಿಕ್ಕಿಲಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ. ಬಡ್ಡೀ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅವಯವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿರಿ. ಚೆನ್ನ ಕದ್ದವನ ಎಲುಬುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿ ಉದರಿಸಿ ಮೇಲೆ ಕೆಂಡ ಕಟ್ಟಿರಿ.

ಅಸ್ಥಿ ಭಿತ್ವಾ ತತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕ್ಷಾರಮಗ್ನಿಂ ಚ ದಾಹಯ |
 ಇಮಂ ತು ಮಿಪ್ರಂ ಖಾದಂತು ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟಾಸ್ಸದಾರುಣಾಃ ||
 ಪಿಶುನಂ ಹಿ ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರಾಃ ಪಂಚ ಘೋರಾಸ್ಸದಾರುಣಾಃ |
 ಯೇನಾಗ್ನಿರುಜ್ಜಿತಃ ಪೂರ್ವಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ನ ಪೂಜಿತಃ |
 ಇಮಂ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಂ ವೀರಷುಮತಿಪಾಪಿನಂ ||
 ಕರ್ಕಟಸ್ಯ ತು ಘೋರಸ್ಯ ನಿತ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಮೋಚಯ |
 ಇಮಂ ಘೋರೇ ಹೃದೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸರ್ವಯಾಜನಯಾಜಕಂ ||
 ಸರ್ವೇಷಾಂ ತು ಪಶೂನಾಂ ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಧಾರಯತೇ ಜಲಂ |
 ನ ತ್ರಾತಾ ನ ಚ ದಾತಾ ಚ ಪಾಪಾಸ್ಯಾಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ |
 ಅದಾನ ವ್ರತಿನೋ ವಿಪ್ರಾಃ ವೇದ ವಿಕ್ರಯಣಸ್ತಥಾ |
 ಸರ್ವಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ಯುರ್ಯೇ ದೀಯತೇನ ಚಕಿಂಚನ ||
 ತೋಯಭಾಜನ ಹರ್ತಾರಂ ಭೋಜನಂ ಯೋನಿವಾರಯನ್ |
 ಹನ್ಯತಾಂ ಸುದೃಢೈರ್ದಂಡೈರ್ಯ ಮದೂತ್ಯೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ ||
 ವೇಣುದಂಡಕಶಾಭಿಶ್ಚ ಲೋಹದಂಡೈಸ್ತಥೈವಚ |
 ಜಲಮಸ್ಮೈನ ದಾತವ್ಯಂ ಭೋಜನಂ ಚ ಕಥಂಚನ ||
 ತಸ್ಮಾ ಅನ್ನಂ ಚ ಪಾನಂಚ ನ ದಾತವ್ಯಂ ಕದಾಚನ |
 ಹತವಿಶ್ವಾಸ್ಯಹಂತಾರಂ ವಹ್ನಾ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರಪಾಚಯ ||
 ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಂ ಹೃತಂ ಯೇನ ತಂ ವೈ ಶೀಘ್ರಂ ವಿಪಾಚಯ |
 ಬಹುವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪಾತಯೇಃ ಕರ್ಮ ವಿಸ್ತರೇ ||

ಗೋಘಾತಕೋ ಹ್ಯಯಂ ಪಾಪಃ ಕೂಟ ಶಾಲ್ಮಲಿ ಮಾರುಹೇತ್ |

ಕೃಷ್ಯತೇ ವಿವಿಧೈರ್ಘೋರೈ ರಾಕ್ಷಸೈ ಘೋರ ದರ್ಶನೈಃ ||

ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆತವನಿಗೂ, ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದವನಿಗೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸಾಯ ಹೊಡೆದವನಿಗೂ ಇದರಂತೆ ಎಲವು ಕೊರೆದು ಖಾರ ತುಂಬಿ ಮೇಲೆ ಕೆಂಡವಿಡಿರಿ. ಹೆರವರ ಕಿವಿ ಕಚ್ಚಿ ಚಾಡಿ ಹೇಳುವ ಖೋಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಐದು ಹಸಿದ ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಏರಿ ಬಿಡಿರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ದೇವಪೂಜೆ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದವನನ್ನು ಕಾಡಿನ ಎಡಿಯಿಂದ ಕಡಿಸಿ ಕೊಲ್ಲಿಸಿರಿ. ಹಣದ ಆಶೆಯಿಂದ ಕಂಡವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅಗಾಧ ನೀರಿನ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿಸಿ ಬಿಡಿರಿ. ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನೂ, ಅತಿಥಿ ಅಭ್ಯಾಗತರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನೂ ನೀಡದ ಕಡುಲೋಭಿಯನ್ನೂ ಯಮದೂತರೆ, ಬಡಿಗೆಗಳಿಂದ ಬಡಿಯಿರಿ.

ಸಂಬಳ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೇದ ಪಾಠ ಹೇಳುವ ವೇದವಿದ್ಯೆಯ ಮಾರಾಟಗಾರನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣ ಸಳಾಕೆಯನ್ನು ಕಾಸಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ. ಯಾರಿಗೂ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನು ಕೊಡದೇ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ತಿನ್ನುವ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗೆ ಘಟಿಕೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಚಾವಟಿಗೆಯಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ಬಾರಿಸಿರಿ. ದೇವಸ್ಥ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹಾಕುವ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿರಿ. ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂದ ಹಂತಕನನ್ನು ಮುಳ್ಳಿನ ಮರದ ತುಂಬ ಎಳೆದಾಡಿ ರಕ್ತಸರೆ, ಅವನ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸೀಳಿ ಬಿಡಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಪಾಪಿಯೂ, ಉಪ್ಪನ್ನು ಕದ್ದ ಕಳ್ಳನೂ ಐನೂರು ವರ್ಷ ಘೋರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಳೆತು ಕೊನೆಗೆ ಹೊಲಸಿನಲ್ಲಿಯ ಹುಳವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿ. ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರನ್ನು ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಿರಿ. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುವವರನ್ನು ನರಿನಾಯಿ, ಹದ್ದುಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕಚ್ಚಿ ಕೊಂದು ತಿಂದುಬಿಡಲಿ. ತನ್ನ ಎಂಜಲವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಕೆಂಡದ ಹೊಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಸುಡಿರಿ.

ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಜಾರತನಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ನಾರಿಯ ಸುತ್ತಲು ಏಳು ಉಕ್ಕಿನ ಗಂಡುಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರಿ. ಕಾಯ್ದ ಕೆಂಪಗಾದ ಆ ಬೆಂಕಿಯ ಬೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆ ಅಗ್ನಿಚುಂಬನದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ಮುಂದೆ ಅವಳು ಹೆಣ್ಣುನಾಯಿಯಾಗಿ ಅನಂತರ ಹೆಣ್ಣು ಹಂದಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ದುಃಖಿನಿಯಾದ ಮಾನವಳಾಗಿ ಜನಿಸಲಿ. ಶಾಂತರಾದ ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಟ್ಟೆಗೆ ಕೊಡದೆ ಬರೀ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಡೆಯರನ್ನು ರೌರವ ನರಕದಲ್ಲಿ ದೂಡಿರಿ. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವ ರಾಜನನ್ನು ಕುಂಭೀಪಾಕದಲ್ಲಿ ಹಾಯಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಕಳ್ಳರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿರಿ. ಅನಂತರ ಅವನು ಹಾವಾಗಿ, ಹಂದಿಯಾಗಿ, ಕುರಿಯಾಗಿ, ನರಿಯಾಗಿ, ಆನೆಯಾಗಿ, ಬಕಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅನಂತರ ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸಲಿ. ಆ ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಐದು ಬಾರಿ ಗರ್ಭಸ್ತಾವದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತು ಹೋಗಲಿ. ಮತ್ತೆ ಐದು ಬಾರಿ ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ

ಕೂಡಲೇ ಸಾಯಲಿ. ಮತ್ತೆ ಐದು ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳಗಿ ಸಾಯಲಿ. ಹೀಗೆ ಕರ್ಮ ಶೇಷವು ಸವೆದ ಬಳಿಕ ಸರಿಯಾದ ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಲಿ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ವಿಧಿ ವಿಹಿತವಾದ ಜನ್ಮ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಾಫಲನಿರ್ಣಯವಾಗಿದೆ.

ಮಾಡಿದ್ದುಣ್ಣೋ ಮಹಾರಾಯ

ನಚಿಕೇತ :- ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಹಲವಾರು ಬಗೆಯ ಪಾಪಫಲಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ರಾಜದ್ವೇಷಿಗಳು, ಗುರುದ್ವೇಷಿಗಳು, ಚಾಡಿಕೋರರು, ಗೋಹತ್ಯಾ ಮಾಡುವವರೂ, ಆಡು, ಕುರಿ, ಎಮ್ಮೆ, ಹಂದಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಧೆ ಮಾಡುವವರೂ, ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವವರೂ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಕಾಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು. ಮತ್ತೂ ಗರ್ಭಪಾತ ಮಾಡುವವರೂ, ಸ್ತಂಭನ ವಶೀಕರಣ ಮಂತ್ರಮಾಟ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವರೂ, ವಿಷಹಾಕುವವರೂ, ಶೂಲಕೈರಿಸುವವರೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಸುಲಿದು ಹೊಟ್ಟೆಹೊರೆದು ಕೊಳ್ಳುವವರೂ, ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೇಯುವರು. ಅನಂತರ ರೋಗಿಷ್ಯ ಮಾನವರಾಗಿ ಕುರುಡರೂ, ಕುಂಟರೂ, ಕಿವಡರೂ, ಕುಳ್ಳರೂ, ವ್ಯಾಧಿತ ಬಾಧಿತರೂ ಆಗುವರು. ಪಾಪಿಗಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೆ ಕುಷ್ಠ, ಮಹಾರೋಗ, ಹೃದಯಶೂಲಿ, ಯೋನಿಶೂಲಿ, ಮಧುಮೇಹ ಮುಂತಾದ ಭೀಕರರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುವರು.

ಯೋಗ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಯಾರು ಶೀಲಗಡಿಸುವರೋ ಮತ್ತು ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೇಡನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವರೋ ಅಂಥ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಹೀನರಾದ ಜನರನ್ನು ಯಮದೂತರು ಬಂಧಿಸಿ ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ನರಕದಲ್ಲಿ ಘೋರ ದಂಡಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿ ಅನಂತರ ಅವರನ್ನು ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳನ್ನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಂದ ನಿಂದಿತರಾದ ಮಾನವರಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅಥವಾ ನಂಜನ್ನು ನುಂಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಹೊಡೆತಬಿದ್ದು ಅಥವಾ ಸಿಡಿಲು ಎರಗಿ ಇಲ್ಲವೇ ಅಪಘಾತದಿಂದ ದುರ್ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಲಂಚವನ್ನು ತಿಂದರೆ, ನಿರಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸಿದರೆ, ಕಳ್ಳತನದಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡರೆ, ಕರ ಕೊಟ್ಟದನ್ನು ತಾವೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ, ದರಿದ್ರರಾದ ಪ್ರಜಾ ಜನರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದರೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುವರು. ಬಂಗಾರ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಸಮಾಡುವವರೂ, ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯುವವರೂ, ಅಡವು ಇಟ್ಟ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕುವವರೂ, ಮಂತ್ರಮಾಟಗಳನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಅನರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವವರೂ, ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸುವವರೂ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ದುಃಖಪಡುವರು. ಮುಂದೆ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತವಾದ ಬರಗಾಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ರೋಗಿಷ್ಯರೂ ಊನದೀನರೂ ಬಡತನದಲ್ಲಿ ಬಳಲುವವರೂ ಸರ್ವಜನರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತರೂ ಆಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭವಣಿಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು.

ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಅಥವಾ ವಶೀಕರಣವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಇಲ್ಲವೇ ಬಲತ್ಕಾರದಿಂದ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಿಯು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ನರಕದಲ್ಲಿ ನೊರಜಾಗಿ ನಾರುತ್ತ ಬಿದ್ದು

ನಂತರ ಮಾನವನಾದಾಗಲೂ ನೀಚ ಚಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವನು. ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಶರೇಗುಡುಕರಾದ ವೇಶ್ಯಾಗಾಮಿಗಳ ಹಾಗೂ ನೀತಿಗೆಟ್ಟ ನಾರಿಯರ ನಿರ್ಲಜ್ಜ ಸೇವಕರಾಗಿ ನರಾಧಮನೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವನು. ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲರಾಗಿ, ಲಂಪಟರನ್ನೇ ಸ್ತ್ರೀಣವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿ, ದೇಹ ಸವಿಸಿದ ಇಂಥ ಪಾಪಿಗಳು ಮರಣಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಭಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವರು. ಕುದಿಯುವ ಎಣ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಯಲ್ಪಡುವರು. ಕಾದ ಹಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹುರಿಯಲ್ಪಡುವರು. ಬೆಂಕಿಯ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಗೆಯಲ್ಪಡುವರು. ಮೆಣಸಿನ ಪುಡಿಯಖಾರದ ರಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಳಲ್ಪಡುವರು. ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲುಪರಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಘೋರಯಮ ಶಾಸನ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಅಂತಕನ ದೂತರಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು ದಯೆ ಬೇಡ

ನಚಿಕೇತ :- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ, ಲೋಕ ಶಾಸಕನಾದ ಆ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಯಮದೂತರಿಗೆ ಯಾವದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಗಳಿಲ್ಲ ದೇವಾಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷೀಣಿಸಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಎಳೆದು ಯಮಪಾಶದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಸೆಳೆದು ತನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಕಠೋರವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ವಿಧಿಸಿದನು- “ದೂತರೇ, ದೂರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವನೆಂದು ಸೆಳೆದು ತರಲು ಬೇಸರಿಯಬೇಡಿರಿ. ಪಾಪಗೈದ ಪ್ರಾಣಿಯು ಮದುಮಗನೆಂದು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಬೇಡ. ತಪಸ್ವಿ ಎಂದು ಭಿಡೆ ಬೇಡ. ನವವಧುಗಳೆಂದು ಹಿಂಜರಿಯಬೇಡಿರಿ. ಪತಿವ್ರತೆ ಎಂದು ಮರುಕಗೊಳ್ಳದಿರಿ. ಸಣ್ಣಮಗುವೆಂದು ಸಂಕೋಚ ಪಡಬೇಡಿರಿ. ದಾನಶೀಲನೆಂದು ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಡಿರಿ. ಗೆದ್ದು ಬಂದವನೆಂದು ಸಡಿಲು ಬಿಡಬೇಡಿರಿ. ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ. ಆಯುಷ್ಯವು ತುಂಬಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಯಂಕವಾಗಿ ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದು ತನ್ನಿರಿ. ನಡೆಯಿರಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾತ್ರ ದಯಾಪರರಲ್ಲ. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಕ್ರೂರನಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿಯತಿ. ಕಾಲನಾಮಕನಾದ ಆಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪ. ಅದೆಂದಿಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ನಮ್ಮ ಧರ್ಮ. ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಕರ್ಮ. ಬೇಗ ಹೋಗಿರಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿರಿ. ಸಾಯಲಿರುವವರ ಬಳಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೋಗಗಳಾಗಿ ಸಾಗಿರಿ. ಆತನು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ರೋಗಪ್ರಸಾರಕ ಕ್ರಿಮಿ ಆಗಲಿ. ಈತನು ಪ್ಲೇಗ ರೋಗವಾಗಲಿ. ಮತ್ತವನು ಘೋರ ಜ್ವರವಾಗಲಿ, ನೀನು ಕ್ಷಯವಾಗು. ಅವನು ಉದರರೋಗವಾಗಲಿ ಹೀಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ರೋಗಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿಯಾರದೂ ಮರಣಕಾಲವು ಮೀರದಂತೆ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಯಮಪಾಶದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಜಗ್ಗಿ ತನ್ನಿರಿ. ಕಾಲಪುರುಷನಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ಸೇವಾ ರೂಪವಾದ ಈ ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ಮವನ್ನು ನೀವು ಮಾಡಿದರೆ ನೀವು ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುವಿರಿ. ಈ ವಿಹಿತಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ನೀವು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೊಂದುವಿರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗ ಓಡಿರಿ. ಮುಂದೆ ಸಾಗಿರಿ. ತಡಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಇದು ಧರ್ಮರಾಜನ ಆಜ್ಞೆ.

“ಯೂಯಂ ಚ ಕೃತಕರ್ಮಾಣಸ್ತತೋ ಮೋಕ್ಷಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ
ದ್ರುತಂ ದ್ರವತ ವೇಗೇನ ಸರ್ವೇ ಗಚ್ಛತ ಮಾ ಚಿರಂ
ವರಾಜ್ಞಾ ಧರ್ಮರಾಜಸ್ಯ ಯಾ ಮಯಾ ಸಮುದಾಹೃತಾ ||

ಪುಣ್ಯಾನುರೂಪಂ ಫಲಂ

ನಚಿಕೇತ :- ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಯಮಧರ್ಮನೂ ಅವನ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕನಾದ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನೂ ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುವಂತೆ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟೇ ದಕ್ಷರಾಗಿರುವರು. ಅವರು ಪುಣ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆ ಆಫಲ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಆಜ್ಞೆ ನೀಡುವದನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ -

“ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಾವಜ್ಜನ್ಮ ಮಾಡಿದ ಈ ಮಹಾರಾಜನು, ಈ ಮರವು, ಈ ಕ್ರಿಮಿಯು, ಈ ನರನೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.” ಇವನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಮರಣವನ್ನು ಅಪ್ಪಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ ನಿವಾಸವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ. ಇವನು ತಾನಿರುವ ವರೆಗೆ ಸತ್ಕರ್ಮ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಗವಾರ್ಥೇ ವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾರ್ಥೇ ನಿಧನಂ ಗತಃ

ಶಕ್ರಸ್ಯ ಹೃಮರಾವತ್ಯಾಂ ನಿವೇದಯತ ಮಾ ಚರಂ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಲುವಾಗಿ ಇವನು ಪ್ರಾಣ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹಸುವಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಇವನು ತನ್ನ ಅಸುನೀಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಗನೇ ಹೋಗಿದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ತಡಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಇವನು ಒಂದು ಕಲ್ಪಕಾಲಪರ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಲಿ. ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸಂಚಾರ ಗೈಯಲಿ. ಇಕೋ ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಇವನು ಮಾಡಿದ ದಾನಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿದಯೆಯು ಇವನ ಸ್ವಭಾವ ಧರ್ಮವೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಬೇಗ ಬನ್ನಿರಿ ಇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಇವನ ಮೈಗೆ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಪೂಸಿರಿ. ಕೊರಳಿಗೆ ಈ ಸುಗಂಧ ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿರಿ. ಇಕೋ ಇತ್ತ ಕಡೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಜೀವಿಯು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಚಾಮರ ಬೀಸಿರಿ. ಇವನನ್ನು ರಥದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿರಿ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪೂಜೆಮಾಡಿರಿ. ಅಕೋ ಅತ್ತ ಕಡೆಗಿರುವ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಈ ಪ್ರೇತಾವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಲಿ. ಈ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖನಿವಾಸವು ದೊರಕಲಿ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷನನ್ನು ಶಂಖ, ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಊದುತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಇಂದ್ರ ದೇವರು ಈ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ಅವನಿರುವವರೆಗೆ ಇವನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಸುಖಪಡಲಿ. ಇಕೋ ಇವನು ರತ್ನದ ಕೊಳಲನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಈ ಮಹನೀಯನು ಶುಚಿಭೂತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಿಂಡುವ ಹಸುಗಳನ್ನು ದಾನವಿತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕಾಮಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ. ಅಕೋ ಅಲ್ಲಿರುವ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ರುದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಲ್ಪಕಾಲದವರೆಗೆ ರಮಣೀಯ ರೂಪ ಉಳ್ಳ ರುದ್ರಲೋಕದ

ರಮಣಿಯರು ಸೇವೆ ಮಾಡಲಿ. ಆಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೃಹಸ್ಥನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿವಿಧ ರಸಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಬೆರೆಸಿದ ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಮಹಾತ್ಮನು ಹಿಂಡುವಹಸುವನ್ನು ಕರುಸಹಿತವಾಗಿ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಬಂಗಾರದೊಡನೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಜ್ಞಾನಿಯು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಮೂರು ಕೋಟಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಕಲಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವನು ಬಹುಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಋಷಿಗಳ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವನು. ಈ ಬಂಗಾರ ದಾನ ಮಾಡಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ. ಇವನು ಅವರ ನಿರೋಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿ. ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ಪಿತೃಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಸ್ವರ್ಗ ಸೇರಲಿ. ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಇವನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೂದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಈತನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ರಾಷ್ಟ್ರರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಈ ಶೂರನು ತನ್ನ ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ. ಆ ಸತ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪು ಇಲ್ಲ, ಮರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಬಯಸಿದ ಭೋಗಬೇಡಿದ ಭಾಗ್ಯಗಳು ದೊರಕುವವು.

ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ :- ಸೇವಕರೇ, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ. ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಆತನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಡಿರಿ. ಪಂಕ್ತಿಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವ ಆ ಮಹನೀಯನನ್ನು ನೀವು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿರಿ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯಾಪರನಾದ ಈ ಪ್ರೇಮಳ ಪುರುಷನನ್ನು ನೀವು ಈ ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ತರದೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿರಿ. ಈ ವೀರನು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ದಿಂದ ವಿಮಾನವು ಬರಲಿದೆ. ಆ ವಿಮಾನವು ಬರುವವರೆಗೆ ಇವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಊಟ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ಅನೇಕ ಕನ್ಯಾದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಈತನನ್ನೂ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಆತನನ್ನೂ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿರಿ. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸನು ವೈಷ್ಣವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಹುಕಾಲ ಆನಂದ ಪಡೆಯಲಿ. ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ, ಕೊಡೆಯನ್ನೂ, ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ದಾನ ಮಾಡಿದ ಈತನಿಗೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡಿದ ಈತನು ನನ್ನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬರಲಿ. ಈತನನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಚಿತ್ರಗುಪ್ತನು ಮತ್ತೊಂದು ರಹಸ್ಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸಿರಿ.

ಸರ್ವದೇವಮಯಾ ಗಾವಃ ಸರ್ವವೇದ ಮಯಾಸ್ತಥಾ |

ಅಮೃತಂ ಧಾರಯಂತೃಶ್ಚ ಪ್ರಚರಂತಿ ಮಹೀತಲೇ ||

ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಪರಮಂ ತೀರ್ಥಮತಸ್ತೀರ್ಥಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ

ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪುಷ್ಪೀನಾಂ ಪುಷ್ಪಿರೇವ ಚ

ತಸ್ಮಾದ್ರಸಸ್ತು ದಾತವ್ಯಃ ಗವಾಂ ವೈ ಮೇಧ್ಯ ಕಾರಣಾತ್ ||

ಆಕಳಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಎಲ್ಲ ವೇದಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೂ ವಾಸ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಅವು ದೇವಮಯ, ವೇದಮಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಗೋಗಳಿಂದರೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ತಿರುಗುವ ದೇವಿಯರೇ ಸರಿ. ಗೋವಿಗಿಂತ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಗೊರಸ ಅರ್ಥಾತ್ ಆಕಳ ಹಾಲು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಮುಂತಾದ ಗವ್ಯವಸ್ತುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪೌಷ್ಟಿಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಗೋವಿನ ಹೈನವನ್ನು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು.

ದಧ್ನಾ ಹಿ ತ್ರಿದಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಕ್ಷೀರೇಣ ಚ ಮಹೇಶ್ವರಃ
ಘ್ರತೇನ ಪಾವಕೋ ನಿತ್ಯಂ ಪಾಯಸೇನ ಪಿತಾಮಹಃ ||

ಸಕ್ಕದ್ಗತ್ತೇನ ಪ್ರೀಯಂತೇ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಹಿ ತ್ರಯೋದಶ |
ತಾಂ ದತ್ವಾ ಚೈವ ಪೀತ್ವಾ ಚ ಪ್ರೀತೇ ಮೇಧ್ಯಶ್ಚ ಜಾಯತೇ ||

ಒಮ್ಮೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ ಆಕಳ ಮೊಸರಿನಿಂದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಹಾಲಿನಿಂದ ಶಿವನೂ, ತುಪ್ಪದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯೂ, ಪಾಯಸದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೂ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಸುಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋ ರಸಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಡಿದರೆ ಮಾನವರು ತುಷ್ಟ ಪುಷ್ಟರಾಗುವದಲ್ಲದೇ ಪವಿತ್ರತರೂ ಆಗುವರು.

ಪಂಚಗವ್ಯೇನ ಪೀತೇನ ವಾಜಮೇಧ ಫಲಂ ಲಭೇತ್ |
ಗವ್ಯಂ ತು ಪರಮಂ ಮೇಧ್ಯಂ ಗವ್ಯಾದನ್ಯನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ||

ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಕೆನಿ ಈ ಐದು ಆಕಳಿನ ರಸಗಳಿಗೆ (ಜೇನುತುಪ್ಪ ಸಕ್ಕರೇ ಬಾಳೇ ಹಣ್ಣು ಸೇರಿಸಿ) ಪಂಚಗವ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇಂಥ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿದರೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುವುದು. ಈ ಪಂಚಗವ್ಯದಂಥ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಹಾಗೂ ಪವಿತ್ರ ಪದಾರ್ಥವೇ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ.

“ದಂತೇಷು ಮರುತೋ ದೇವಾಃ ಜಿವ್ವಾಯಾಂ ತು ಸರಸ್ವತೀ |
ಖುರಮಧ್ಯೇ ತು ಗಂಧರ್ವಾಃ ಖುರಾಗ್ರೇಷು ಚ ಪನ್ನಗಾಃ ||

ಸರ್ವಸಂಧಿಷು ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ಚ ಲೋಚನೇ |
ಕಕುದೇ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಣಿ ಪ್ರಸ್ತಾವೇ ಜಾನ್ತವೀ ನದೀ ||

ಅಪಾನೇ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಣಿ ಲಾಂಗೂಲೇ ಧರ್ಮ ಅಶ್ರಿತಃ |
ನಾನಾದ್ವೀಪ ಸಮಾಕೀರ್ಣಾಶ್ಚತ್ವಾರಸ್ಸಾಗರಾಸ್ತಥಾ ||

ಋಷಯೋ ರೋಮ ಕೂಪೇಷುಗೋಮಯೇ ಪದ್ಮಧಾರಿಣೀ
ರೋಮೇ ವಸಂತಿ ವಿದ್ಯಾಶ್ಚ ತ್ವಕ್ಶೇಷೇಷ್ವಯನದ್ವಯಂ ||

.....

ಯತ್ರ ಗಾವೋ ಜಗತ್ತತ್ರ ದೇವ ದೇವ ಪುರೋಗಮಾಃ
ಯತ್ರ ಗಾವಸ್ತತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸಾಂಖ್ಯ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಃ |

ಸರ್ವರೂಪೇಷು ಗಾವಸ್ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಭಿಮತಾಸ್ತಥಾ
ಭವನೇಷು ವಿಶಾಲೇಷು ಸರ್ವಪ್ರಾಸಾದ ಪಂಕ್ತಿಷು

ಹಸುವಿನ ಹಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೂ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತಿಯೂ, ಗೊರಸುಗಳ ನಡುವೆ ಗಂಧರ್ವರೂ ಮಿರದ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರೂ, ಎಲ್ಲ ಸಂಧಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯರೂ, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರೂ, ಇಣಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೂ, ಬಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವೂ ನೆಲಸಿರುವರು. ಗೋವಿನ ಪೃಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳೂ, ಗಂಜಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನದಿಯೂ, ಅನೇಕ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಸಮುದ್ರಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಆಕಳಿನ ರೋಮ ಕೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳು ಇರುವರು. ಅದರ ಶೆಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸನ್ನಿಹಿತಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅದರ ತೊಗಲ ಮೇಲಿನ ಕೊದಲುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣಗಳೂ ಮತ್ತೂ ಧರ್ಮ, ಶಾಂತಿ ಪುಷ್ಪಿ, ವೃದ್ಧಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಮೇಧಾ, ಲಜ್ಜಾ, ಕೀರ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಇರುವುವು. ಈ ಗೋಮಾತೆಯನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ, ಶಾಂತಿ, ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ಜ್ಞಾನ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ಲಭಿಸುವವು. ಎಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಿರುವವೋ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತಾ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ನಿಂತಿರುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲಿ ಆಕಳುಗಳೋ ಅಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲಿಸುವಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವೂ ಧರ್ಮವೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವವು. (೩೫)

ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಭವ್ಯ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಗೋವುಗಳು ಇಷ್ಟ ಬಂದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಗೋವುಗಳ ಹಿಂಡುಗಳಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಮತ್ತು ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಯಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನ ಪುರುಷರೂ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಹೂವಿನ ಹಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಶಯನಾಸನ ಪಾನಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವರು. ಆ ನರಕ ಲೋಕದ ನಾರೀಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಮಿನಿಯರು ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮತ್ತೆ ಹಲವು ಹೆಂಗಳೆಯರು ಸಮೀಪದ ಕೈದೋಟ ಹೂದೋಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತ ತಾವು ನಿಂತ ನೆಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಯಮಪಟ್ಟಣದ ಎಣೆಗಾಣದ ಸೊಗಸು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ಶಿಲ್ಪಕಲ್ಪಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ, ನಾನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತಿರುಗಾಡಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಮತ್ತೆ ಯಮದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದೆನು.

ನರಕಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೋಗುವರು ?

ನಚಿಕೇತ :- ಮಹಾ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ನಾರದ ಮುನಿಯು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಯಮಧರ್ಮನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಯಮಧರ್ಮನು ಮಾಡಿದ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. - “ಸುರೋತ್ತಮ, ಯಾವ ವ್ರತ, ದಾನಧರ್ಮ ಅಥವಾ ನಿಯಮದಿಂದ ಮಾನವರು ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು ? ಮತ್ತೂ ಯಾವದರಿಂದ ಮಾನವರು ಲೋಕನಿಂದ್ಯವಾದ ಘೋರ ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುವರು ?

ನಾರದರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನು ಇತ್ತ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. -

ನಾಗ್ನಿಚಿನ್ನರಕಂ ಯಾತಿ ನ ಪುತ್ರೀ ನ ಚ ಭೂಮಿದಃ |
ಶೂರಶ್ಚ ಶತವರ್ಷೀ ಚ ವೇದಾನಾಂ ಚೈವ ಪಾರಗಃ || (೧೯)

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಇಟ್ಟವರು, ಒಳ್ಳೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತವರು, ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದವರು, ವೇದಪಾರಂಗತರು, ಶತಾಯುಷಿಯಾದ ಶೂರರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ಪತಿವ್ರತಾ ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ನರಾಃ |
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾ ಜಿತಾಶಾಶ್ಚ ಸ್ವಾಮಿ ಭಕ್ತಾಶ್ಚ ಯೇ ನರಾಃ || (೨೦)

ಪತಿವ್ರತೆಯರೂ, ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುವವರೂ, ಎಂದೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡದವರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ಸ್ವದಾರ ನಿರತಾ ದಾಂತಾ ಪರದಾರ ವಿವರ್ಜಕಾಃ |
ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮ ಭೂತಾಶ್ಚ ಸರ್ವ ಭೂತಾನುಕಂಪಕಾಃ || (೨೧-೨೨)

ಹೆರವರ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸದೇ ತನ್ನ ಮಡದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುವ ದಯಾ ಶೀಲರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಜ್ಞಾನಿ ದ್ವಿಜಾ ಯೇ ಚ ಯೇ ಚ ವಿದ್ಯಾಂ ಪರಾಂ ಗತಾಃ |
ಉದಾಸೀನಾ ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸ್ವಾಮ್ಯರ್ಥೇ ಚ ಹತಾ ನರಾಃ || (೨೩-೨೪)

ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ, ಲಾಭಾಲಾಭ, ಶತ್ರುಮಿತ್ರ, ಹೊನ್ನು ಮಣ್ಣು, ಅರಳು ಮರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ವಿರಕ್ತರೂ, ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣ ಮಾಡಿದವರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ನ ಗಚ್ಛಂತ್ಯತ್ರ ದಾತಾರಃ ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತೇ ರತಾಃ |
ಶುಶ್ರೂಷಕಾ ಮಾತಾಪಿತೃರ್ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಚ ತೇ ನರಾಃ || (೨೫)

ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಹಿತವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡತಕ್ಕ ಮತ್ತೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಾನಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗೈಯುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ತಿಲಾನ್ ಗಾಂ ಚ ಹಿರಣ್ಯಂ ಚ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಪಿ ಶಾಶ್ವತೀಂ |
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ || (೨೬)

ಎಳ್ಳು, ಗೋವು ಮತ್ತೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಪೃಥ್ವಿ ಹಾಗೂ ಬಂಗಾರ ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ.

ಗುರುಚಿತ್ತಾನು ಸಾರಾಶ್ಚ ಕೃತಿನೋ ಮೌನಯಂತ್ರಿತಾಃ |
ನಿತ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿನೋ ದಾಂತಾ ಸ್ವದಾ ಸಭಾಶ್ಚ ಯೇ ನರಾಃ || (೨೭-೨೮)

ಗುರುಗಳ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರಿಗಳಾಗಿ ಮೌನದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಪರಾಯಣರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನು (ಯಮನನ್ನು) ನೋಡುವದಿಲ್ಲ.

ಮಾಂ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ತೇಚೈವ ಸ್ವಾತ್ಮಭಾವೇನ ಭಾವಿತಾಃ

ಅಪರ್ವಮೈಥುನಾ ಯೇ ಚ ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ ||(೨೯)

ಗುರುಗಳ ಇಚ್ಛಾನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮೌನದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಪರಾಯಣರಾದ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಎಂದೂ ನನ್ನನ್ನು (ಯಮನನ್ನು) ನೋಡುವದಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಅಮರತ್ವಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ |

ನಿವೃತ್ತಾಃ ಸರ್ವಕಾಮೇಭ್ಯಃ ನಿರಾಶಾಸ್ತುಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ |

ನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಹಿ ತದ್ಭೋರಾಂ ಯತ್ರ ತೇ ಪಾಪ ಕರ್ಮಿಣಃ ||(೩೦)

ನಿಷಿದ್ಧ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗಮವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಎಲ್ಲ ವಿಷಯ ವಾಸನೆ ಹಾಗೂ ಕಾಮಲಾಸಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ವಿರಾಗಿಗಳೂ, ತ್ಯಾಗಯೋಗಿಗಳೂ ಎಂದೂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇ ಅಮರರಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ನಾರದ :- ದಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಅಥವಾ ಪಾತ್ರವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ ? ಯಾವ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು ? ಮತ್ತು ಯಾವ ದಾನದಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಸಂತತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ದೊರಕುವವು ?

ಯಮ :- ನಾರದ, ಈ ಶುಭಾಶುಭ ಗತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸತ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಶ್ರುತಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಲು ನೂರುವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಸಾಲದು. ಆದರೂ ಸಂಕ್ಷೇಪದಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.- ಸ್ವರ್ಗ, ಯಶಸ್ಸು, ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಭೋಗಭಾಗ್ಯ, ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಸಂಪದ ಹಾಗೂ ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳೆಲ್ಲ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದೊರಕುವವು. ಇದರಂತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೌನ ವ್ರತದಿಂದ ಅಧಿಕಾರ, ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಭೋಗ, ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಅಹಿಂಸಾ ವ್ರತದಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ, ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಿಸು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಂದಿರುವರಿಂದ ರಾಜ್ಯ, ಎಲೆಯನ್ನು ತಿಂದಿರುವದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು. ಹಾಲಿನ ವ್ರತದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ಗುರುಸೇವೆಯಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಶ್ರಾದ್ಧ ದಾನದಿಂದ ಸಂತಾನ, ರಸಗಳನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಮಾಂಸ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಆಯುಷ್ಯವಂತರಾದ ಮಕ್ಕಳು, ಅನ್ನ ದಾನದಿಂದ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗಳೂ ಮಾನವರಿಗೆ ದೊರಕುವವು.

ಭತ್ತಿ (ಕೊಡೆ) ಯನ್ನು ಕೊಡುವದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಮನೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ ದಾನದಿಂದ ರಥ, ವಸ್ತ್ರ ದಾನದಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯ, ಧನದಾನದಿಂದ ಪುತ್ರಸಂತಾನ, ಜಲದಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತಿ, ಅನ್ನ ದಾನದಿಂದ ಭೋಗೋಪಭೋಗ, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು ತುಂಬಿದ ಮರವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆ ಗೃಹಿಣಿಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಭರಿತವಾದ ಗ್ರಹವೂ ದಾನಿಗಳಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವು.

ಇದರಂತೆ ಅನ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, ಪಾನೀಯ, ರಸದಾನಗಳಿಂದ ಅವೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾನವನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವನು. ಸುಗಂಧಿ ಹೂಹಾರಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನರನ ರೋಗ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ರೂಪವಂತ ನಾಗುವನು. ಧೂಪದಾನದಿಂದ ಗೋಲೋಕ, ಗೋದಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ಎತ್ತಿನ ದಾನದಿಂದ ತೇಜಸ್ಸು, ಗಜದಾನದಿಂದ ಗಜಾಂತ ಐಶ್ವರ್ಯ, ತುಪ್ಪದ ದಾನದಿಂದ ತೇಜಸ್ಸು, ಎಣ್ಣೆಯ ದಾನದಿಂದ ಕಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ನೇಹ, ಜೇನುತುಪ್ಪ ದಾನದಿಂದ ರಸತ್ವಪ್ಪಿ, ದೀಪದಾನದಿಂದ ಕಾಂತಿ, ಪಾಯಸದಾನದಿಂದ ದೇಹಪುಷ್ಟಿ, ಚಿಗುಳಿಯ ದಾನದಿಂದ ಸೌಮ್ಯ ಲಾವಣ್ಯ, ಹಣ್ಣಿನ ದಾನದಿಂದ ಗಂಧಮಗ್ನ, ಪುಷ್ಪ ದಾನದಿಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ವಾಹನ ದಾನದಿಂದ ವಿಮಾನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಗೌರವ, ದೇವಗುರುದರ್ಶನದಿಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯ ದಾನದಿಂದ ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಪಡೆಯುವರು.

ವಿಮಾನ ಸುಂದರಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಮನ ಉತ್ತರ

ನಚಿಕೇತ :- ನಾನು ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶ ದಿನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಲಂಕೃತರಾದ ತಮ್ಮ ಮಡದಿಯರೊಡನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ಚಲುವೆಯರಿಗೆ ನರಕ ಲೋಕವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಆಡ್ಯತೆಯಿಂದ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಆ ವಿಪ್ರವೃಂದವನ್ನು ಕಂಡು ಯಮಧರ್ಮನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿದನು. ಅವರಾರಿಗೂ ಯಮದೇವನ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಧರ್ಮ ದೇವತೆಗೆ ಹೆದರದೇ ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಆ ವಿಪ್ರರು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಮೂದಲಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪೋನಿಷ್ಠರೂ, ಕೃತಕಾರ್ಯರೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಆದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಮ ಧರ್ಮನ ಅರಿವು ಪರಿವೆ ಇಲ್ಲದೇ ಅವನ ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಹಂಕಾರದಿಂದ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಜನ್ಮಾವಧಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಭಗವದ್ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಯಮನ ಅಂಜಿಕೆಯೇ ಹಾರಿಹೋದಂತಾದ ಆ ಧೀರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೃಂದವನ್ನು ಕಂಡು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ತುಸು ಅಸೂಯೆಯೂ ಆಯಿತು. ದುಃಖವೂ ಆಯಿತು. “ಈ ಮಹಾತ್ಮರ ಮೇಲೆ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ, ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ವಿಧಾನ ಮಾಡುವದೂ, ನಿಷೇಧ ಮಾಡುವದೂ ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ನನಗೆ ಒಳ್ಳೇ ತಾಪದಾಯಕವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕುದಿಯತೊಡಗಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ವಿಮಾನ ಸುಂದರಿಯು ತನ್ನ ನಲ್ಲನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಐತಂದಳು. ಧರ್ಮರಾಜನ ಮನದ ದುಗುಡವನ್ನು ಅರಿತ ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿದಳು. -

“ಧರ್ಮರಾಜ, ತಪಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡುವದು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ವೇದ ಪಾರಂಗತರಾದ ತಪಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸರ್ವ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪರಾದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವದೇ ದೊಡ್ಡವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.”

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಪ್ರಮದಾಮಣಿಯು ಮುಗಿಲಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕಂಚು ಮಿಂಚಾಗಿ ಮಿಂಚಿ ಮುನ್ನಡೆದಳು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ನಾರದರು ಕೌತುಕ ಭರಿತರಾಗಿ ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತು “ಇವಳು ಯಾರು ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿದ್ದಳು ? ಹೇಳು ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಯಮಧರ್ಮರು ವಿಮಾನ ವಾಹಿನಿಯಾದ ಆ ಪತಿವ್ರತೆಯ ಕೌತುಕದ ಕತೆಯನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.-

“ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಸಂಧನಾದ ನಿಮಿ ರಾಜನಿಗೆ ಜನಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸತ್ಪುತ್ರನಿದ್ದನು. ಆ ಜನಕ ರಾಜನ ಮಡದಿಯಾದ ರೂಪವತಿಯು ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬರೀ ರೂಪವತಿಯಾಗದೇ ಗುಣವತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ಪತಿಗೆ ಹಿತಾಚರಣೆಯೇ ಅವಳ ವ್ರತವಾಗಿತ್ತು. ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವಳು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪತಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ರಾಜನಾದರೂ ದಯಾ ಪರನಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಆಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ರೋಗ, ರುಜಿನ, ಬರಗಾಲ, ಕರಿಗಾಲ, ಸಾವು ನೋವು, ಯಾವದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ ರಾಣಿಯರು ಕೈಗೆ ಬಂದಂತೆ ದಾನಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬೋಕ್ಕಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಿದು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಆ ರಾಜ ಸುಂದರಿಯು ದೊರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಂದಹಾಸವನ್ನು ಬೀರುತ್ತ ಮಾತನಾಡಿದಳು -

“ನಾಥ, ಅರಮನೆಯ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನಕೊಟ್ಟು ಬರಿದಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಏನು ಗತಿ ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಗಳಾಗಲಿ, ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳಾಗಲಿ, ಆಕಳು ಕರುಗಳಾಗಲಿ ಇಲ್ಲ. ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ಹೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಣವಿಲ್ಲ. ನಮಗೆ ಬೇರೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಆ ಆದಾಯವೂ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗತಿ ಏನು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ನಲುಮೆ ದುಂಬಿ ನುಡಿದನು -

“ಪ್ರಿಯೆ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ನೂರು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯವು ಕಳೆದಿದೆ. ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ವಿನಿಯೋಗ ವಾದದ್ದರಿಂದ ಚಿಂತಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಈ ರಾಜಧಾನಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕಾಡು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಲಿಕೆ, ಗುದ್ದಲಿ, ಕೊಡಲೆಗಳಿಂದ ಕಡಿದು ಅಗಿದು ನೇಗಿಲದಿಂದ ನೇಗಿಲ ಹೊಡೆದು ಹದ ಗೊಳಿಸಿ ಹೊಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೋಣ. ಅಲ್ಲೆ ಕಾಳು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯೋಣ. ಆ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿ, ದಾನ ನೀಡಿ, ನಾವೂ ಉಂಡು ಬದುಕೋಣ. ನಾವು ಬೆಳೆದ ಕಾಳು ಕಡಿಗಳಿಂದ ಬೇಕು ಬೇಕಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಉಣ ಬಡಿಸಿ ನೀನು ಉಂಡು ಬಯಸಿದ ಸುಖವನ್ನು ನೀನು ಪಡೆಯುವೆ. ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಣಿಗೆ ಖೇದವೆನಿಸಿತು. ಅವಳ ರಾಜ ಪಿಂಡವು ನೆಲದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮೈಮಣಿಸಿ ಬೆವರು ಸುರಿಸಿ ದುಃಖದ ದುಡಿಮೆಗೆ ಇಳಿಯಲು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.-

“ಪ್ರಭು, ನಿಮ್ಮ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕರಿಗೆ ಏನು ಕೊರತೆ ! ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಆಳು ಹೋಳುಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಕೋಣ, ಕತ್ತೆ ಮತ್ತು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಾಧನೆ ಸಲಕರಣೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸುವ ಸೇವಕ ವರ್ಗವು ಸಾಕಷ್ಟು ಇರುವಾಗ ನಾನೇಕೆ ದುಡಿಯಬೇಕು ! ನಿನೇಕೆ ಗುದ್ದಲಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕು. ? ಮಹಾರಾಣಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಷ್ಕುರನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು.

“ಸುಂದರಿ, ನನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭೃತ್ಯ ಸೇವಕ ಪರಿವಾರ ವರ್ಗದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಬೇರೆ ಇರಬಹುದು. ಅವರಾರಿಗೂ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ದುಡಿಯಲು ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಂತೆ ಮತ್ತು, ಕತ್ತೆ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಕೋಣಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣ, ಉಕ್ಕು ಸೀಸ, ತವರ, ತಾಮ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಬಂಗಾರ ಮುಂತಾದ ಧಾತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ, ಪ್ರಜಾಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪಾತ್ರ, ಪರಡಿ ಆಯುಧ, ಆಭರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಿಕ್ಕೇಂದು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉದ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿಡಿಸಿದ ಆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿದು ಹೊಲವನ್ನು ಹದ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಿ, ಬತ್ತಿ, ಬೆಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯೋಣ.” ಮಹಾರಾಜನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಣಿಗೆ ಪರಮಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಉದಾರ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಜಾಹಿತಾಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಉಬ್ಬಿ ಹೋದಳು. ಹಾಗೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನುಡಿದಳು- “ಪ್ರಾಣನಾಥ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮನಬಂದಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆಯಿರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೇ ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಆ ಭೂಪತಿಯು ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಿದ್ದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೊಲ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ನೆಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತ ನಡೆದರು. ಬಹು ದೂರ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ದೊರೆಯು ತನ್ನ ಪಟ್ಟ ಮಹಿಷಿಗೆ ಇಂತು ನುಡಿದನು.-

“ಪ್ರಿಯೇ, ಇದೋ ಈ ನೆಲವು ನಮ್ಮ ಹೊಲವಾಗಲು ಯೋಗ್ಯವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಗಿಡಗಂಟಗಳನ್ನು ಮುಳ್ಳುಕಂಟಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಕಡಿದು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಬಳಿದು ಒಟ್ಟಿ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡು. ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಕರ್ಮಯೋಗ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾವು ಪಡೆಯಬಲ್ಲೆವು.” ಮಹಾರಾಜನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರಸಿಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಮಿದುವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಮಧುರವಾಗಿ ನುಡಿದಳು.-

“ನಾಥ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬನ್ನಿಯ ಗಿಡವು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಲ್ಲೆಯೂ ನೀರಿನ ಶಿಲೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಲವನ್ನು ಮಾಡುವದು ಹೇಗೆ ? ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ

ನಮ್ಮ ಬೇಸಾಯವು ಲಾಭಕಾರಕವು ಎಂತಾದೀತು ? ” ಮಡದಿಯ ಈ ಹಿತನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಆ ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯನು ತುಸು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾನ್ಯನಾದನು- “ಪ್ರೇಯಸಿ, ಈ ಹೊಲದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನದವರೆಗೆ ಯಾವ ಜಲಾಶಯವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪೂರ್ವ ಭಾಗವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಈ ಗಿಡವನ್ನೂ ಮಿದುವಾಗಿ ಹದಗೊಂಡಂತಿರುವ ಮಣ್ಣನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನೀರು ಇರಬಹುದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವದು. ಕೃಷಿಗೆ ಈ ನೆಲವು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬೇರಾವ ಆತಂಕವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ”

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ಆ ಹೊಲದಲ್ಲಿಯ ಬಳ್ಳಿ ಕಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಗಿಡ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೂ, ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಕಡಿದು ರಾಶಿ ಹಾಕಿದನು. ಅವನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯು ಬಹು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಪತಿಯು ಕಡಿದೊಗೆದ ಗಿಡಗಂಟೆಗಳ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ದೂರ ತೆಗೆದೊಗೆದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿದಳು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ನಡುನೆತ್ತಿಗೆರಿದನು. ಬಿಸಿಲು ಬೆಂಕಿಯಾಗಿ ಸುಡತೊಡಗಿತು. ಬೆವರು ಕೋಡಿಟ್ಟು ಹರಿಯಿತು. ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಬಿಡವಾದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿದುಡಿದು ಮಹಾರಾಣಿಯ ಗಂಟಲು ಒಣಗಿತು. ನೀರಡಿಕೆಯಿಂದ ನಾಲಿಗೆ ಸೇದತೊಡಗಿತು. ಅವಳ ಕೆಂಪಗಾದ ಅಂಗುಲುಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಚಿಮ್ಮತೊಡಗಿತು. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಕೆಂಡದ ಉಂಡೆಗಳನ್ನೇ ತೂರಿದಂತೆ, ಬೆಂಕಿಯನ್ನೇ ಬೀರಿದಂತೆ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅದರಿಂದ ಕಸವಿಸಿಗೊಂಡ ಆ ಅರಸಿಯು ದೀನಳಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.-

“ಮಹಾರಾಜ, ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬಾಯಾರಿ ಬಳಲಿ ಬಸವಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೂಡಲೇ ನೀರನ್ನು ಕೊಡಿರಿ. ಬೇಗ ದಯೆದೋರಿರಿ. ” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದಾಹ ದುಃಖ ಪರವಶಳಾದ ದೇವಿಯು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಅವಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳುವಾಗ ಅತ್ತತ್ತು ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿಡಿಕಿರಣಗಳೇ ತನ್ನ ಕ್ಷೇಶ ಹಾಗೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆಯೂ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಅವಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಆ ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಗಾದ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಕೇಪದಿಂದಲೇ ಸೂರ್ಯನೂ ಕೂಡ ಉರುಳಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಶ್ವರ್ಯ ಚಕಿತನಾದ ಜನಕರಾಜನು ತಿರೆಗುರುಳಿದ ಆ ತೇಜಃಪಿಂಡವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.- ಎಲ್ಲ ಜನರಿಂದಲೂ ವಂದಿತನಾದ ಸೂರ್ಯದೇವನೇ, ಆಕಾಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ನೀನೇಕೆ ಬಂದೆ ? ನಿನಗಾಗಿ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಆ ದೊರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿನಯದಿಂದ ಅನುನಯದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದನು -

“ಮಹಾರಾಜ, ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಈ ಪತಿವ್ರತೆಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೆನು. ಇಂಥ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ

ನಾರಿಯನ್ನು ನಾನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೆ. ನಾಕದಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಾನುವರ್ತಿನಿಯಾದ ಇವಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಧೈರ್ಯವೂ ಇದೆ. ನನ್ನ ಸ್ಥೈರ್ಯವೂ ಇದೆ. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಶಚಿಯಂತೆ ಈ ಸಾಧ್ವಿಯು ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪಳಾದ ಸತಿಯು ಆಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸುದೈವದಿಂದಲೇ ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠನಾದ ನಿನಗೆ ಈ ಬೇಸಾಯದ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀನೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ನಿನಗೆ ಸಮನಾದ ನೀತಿವಂತರು ಬೇರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕಾಮನೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ನಿನಗೆ ಕೀರ್ತಿಯೂ ಬರುವುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಆ ಸೂರ್ಯದೇವನು ಆ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆಗಾಲು ಬಕ್ಕನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಆ ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಕರುಣೆಯಿಂದ ಒಂದು ಕೊಡೆಯನ್ನೂ ಪಾದರಕ್ಷೆಯ ಜೋಡುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಅದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಮೂರ್ಛಾಕ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದ ತನ್ನ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಬದುಕಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸಿದನು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ತಣ್ಣೀರಿನ ಶೀತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಮೂರ್ಛೆ ತಳೆದು ಎಚ್ಚತ್ತ ಮಹಾರಾಣಿಯ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿದ ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಬಿಸಿಲನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುವ ಕೊಡೆಯನ್ನೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಯಕ್ಕಡಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದಳು. ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ದುಡಿಮೆಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಳೆದ ಅವಳಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರೆತ ಆ ಮೂರು ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಭಾರೀ ಐಶ್ವರ್ಯವೇ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವಳ ಗಲ್ಲ ಗುಲಾಬಿಯು ಉತ್ಕುಲವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನುಡಿದಳು.-

“ನಾಥ, ನಿಮಗೆ ಈ ತಂಪಾದ ನೀರನ್ನು, ನೆರಳು ನೀಡುವ ಈ ಭತ್ತಿಯನ್ನು, ಕಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಚುಚ್ಚಿದಂತಹ ಈ ಪಾದ ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟರು ? ” ಆಗ ಆ ಭೂಪತಿಯು ಅವಳಿಗೆ “ ದೇವಿ ಸೂರ್ಯದೇವನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನಭೋಮಂಡಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮಗಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಭಾಸ್ಕರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಭಾವವು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದ ಆ ರಾಣಿಯು “ಕರುಣಾಳು ಆದ ಆ ಬೆಳಕಿನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ? ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನಿದೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು ? ಆಗ ಆ ಜನಕ ಭೂಪಾಲನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ “ನಿಮಗಾಗಿ ನಾವು ಏನು ಮಾಡೋಣ ?” ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯು “ ಮಹಾರಾಜ, ನನಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಅಭಯ ದಾನವು ಬೇಕಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ದೊರೆಯು ತನ್ನ ದಯಿತೆಗೆ ಆದಿತ್ಯ ದೇವನ ಈ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು- “ಪೂಜ್ಯನೇ, ಬಿಸಿಲಿನ ಬಾಧೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೊಡೆಯನ್ನೂ, ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು

ಈ ಜಲಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಕಾಲಿನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಜೋಡುಗಳನ್ನೂ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಅಭಯವು ನಿನಗೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ಜನಕರಾಜನ ಪತ್ನಿಯಾದ ರೂಪವತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ನಾರಿಯಿಂದ ಅಭಯ ದಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಸೂರ್ಯದೇವನು ತನ್ನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ರಾಜರಾಣಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾದ ಮಳೆಬೆಳೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಕಾಳುಕಡೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ದಾನ ಧರ್ಮ ನೀಡಿ ತಾವೂ ಭೋಗ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತೃರಾದರು.

ಯಮಧರ್ಮ ಹೇಳಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಧರ್ಮ

ನಾರದ :- ಯಮಧರ್ಮ, ತಪೋಧನರಾದ ನಾರಿಯರು ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯ ಬಲ್ಲರು ? ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು.

ಯಮಧರ್ಮ :- ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯಾವ ಯಮ ನಿಯಮಗಳೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಉಪವಾಸ ವನವಾಸಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಾನ ಅಥವಾ ದೇವತಾ ಆರಾಧನೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ. ಆ ನಾರಿಯರು ಇರಬೇಕಾದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು-

“ಗಂಡನು ಮಲಗಿದ ಬಳಿಕ ತಾನು ಮಲಗಬೇಕು. ಅವನು ಎಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ತಾನು ಎಳಬೇಕು. ಅವನು ಊಟ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕವೇ ತಾನು ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು. ಪತಿಯು ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಅವನು ಎದ್ದು ನಿಂತಾಗ ತಾನು ಕೂಡಬಾರದು. ಇಂಥ ಮಡದಿಯು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸುವಳು.

ಪತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸತಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಬೇಕು. ಅವನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅವನು ನುಡಿದಂತೆ ನುಡಿಯಬೇಕು. ಇಂಥ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ಯಮಧರ್ಮನಾದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಹೆದರಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಉಳಿದವರೂ ಕೂಡ ಹೆದರುವರು. ಗಂಡನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಎಂದೂ ಎದುರಾಡದಿರುವ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಪೂಜ್ಯಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಪತಿಯ ಸರ್ವದಾ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಬೈದರೂ ಕೂಡ ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೇ ಆ ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರದೇವತಾ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಯದೇ ಸೇವೆ ಮಾಡುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆ ಎನಿಸುವಳು. ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಸಾವಿನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಮಹಿಳೆಯು ತನ್ನ ಕೈಹಿಡಿದ ಕಾಂತನನ್ನು ತಾಯಿ ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಸುವಳೋ, ತಂದೆ ಎಂದು ಸೇವಿಸುವಳೋ, ಬಂಧು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಳೋ ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸುವಳೋ ಅಂಥ ಸತೀಮಣಿಗೆ ನಾನು ಕೈ ಮುಗಿಯುವೆನು. ಪತಿಯ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ, ಪತಿಯ ನೆರಳಾಗಿ ಸುಖ ದುಃಖಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವ ನಾರಿಯು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಗಿಲವನ್ನೇ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಳಿಗೆ ಪತಿಯ ಮಾತೇ ಸಂಗೀತ, ಅವನ ನಡಿಗೆಯೇ ನೃತ್ಯ, ಅವನ ಮುಖವೇ ದೃಶ್ಯ, ಅವನೇ ಸರ್ವಸ್ವ ಆಗಿ ಬೇರಾವದನ್ನೂ ಯಾವಳು ನೋಡುವದಿಲ್ಲವೋ

ಕೇಳುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವಳು ಮೃತ್ಯುವಿನ ದ್ವಾರವನ್ನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಕುಳಿತಾಗ, ನಿಂತಾಗ, ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಮೈತೊಳೆಯುವಾಗ ಪತಿಯ ಹೊರತು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೇರಾರನ್ನೂ ಭಾವಿಸಿದ ಭಾಮಿನಿಯು ಸಾವಿನ ನಿಟ್ಟನ್ನು ನಿರುಕಿಸುವದಿಲ್ಲ. ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಇರಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಲಿರಲಿ, ಸ್ವಯಂ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಡಿಸುತ್ತ ಇರಲಿ ಪತಿಯಿಂದ ಮನಸಾ ಅಗಲದಿರುವ ಸತೀಮಣಿಯು ಮೃತ್ಯುವಿನ ದ್ವಾರವನ್ನು ನೋಡುವದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಿಸುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಶುಚಿಭೂತಳಾಗಿ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ತನ್ನ ದೇಹದ ಬಹು ಭಾಗವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೇ ಇರಬೇಕು. ಕಣ್ಣು ಮತ್ತೂ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ ಹರಿಬಿಡದಂತೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಅವಳ ನೋಡುವದಾದರೆ ಗಂಡನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡಬೇಕು. ಅವನ ಒಲವಿನಂತೆಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅವನ ಹಿತಾಚರಣವೇ ತನ್ನ ವ್ರತವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹಗಲಿರುಳೂ ಅವನನ್ನೇ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಇರಿತು ನಡೆದು ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದ ನಾರಿಯರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಕಾಣಲ್ಪಡುವರು. ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರತೆಯರೆಂದೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುವರು. ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಈ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಅದನ್ನೇ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಈ ರಹಸ್ಯವಾದ ತತ್ವವನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಪತಿವ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನೂರಾರುಪ್ರಶ್ನೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಾಯ - ೧೨೯
ಅಡತಡೆ ಹೇಗೆ ? ಏಕೆ ?

ನಾರದ :- ದುಃಖಸಂತಪ್ತರಾದ ಭೂಲೋಕದ ಜನರು ಶ್ರೇಯಃಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ವ್ರತ, ತಪಸ್ಸು, ದೇವತಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವರು. ಆದರೆ ಅವರ ಆ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಭಂಗವು ಉಂಟಾಗುವದು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡವರಿಗೆ ಪಾಪ ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟುವದು. ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಮಾನವರ ಈ ಬುದ್ಧಿಭೇದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಪೂರ್ತಿ ಅಥವಾ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕರ್ತಾರರು ಯಾರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.” ನಾರದರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮರಾಜನು ಇಂತು ಉತ್ತರಿಸಿದನು-

“ದೇವಯುಷಿಯೇ, ಯಾವನಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ವಾಗಿವೆಯೋ ಅಂಥ ಪರಮಾತ್ಮನ ಹೊರತು ಬೇರಾರೂ ಕರ್ತನಾಗಲೀ ಪ್ರೇರಕನಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಸರ್ವಕರ್ತನೆಂದು ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನ ವ್ಯವಹಾರವೆಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾನವನ ಅಧಃಪಾತಕ್ಕೂ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೂ ಅವನ ಕರ್ಮವೇ ಕಾರಣ. ಜೀವಿಯ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನ ಭವಿತವ್ಯವನ್ನು ವಾಯುದೇವರು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅದೇ ದೃಢವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪದ ಫಲವನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಯು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಂಕಟಗಳು ಒದಗಿ ಬಂದಾಗ ಜೀವಾತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಿ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಪದ್ಬಾಂಧವನಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಬಂಧುಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಜೀವಾತ್ಮನು ಅವನನ್ನು ನಂಬಿದರೆ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ. ಅವನನ್ನು ನಂಬದಿದ್ದರೆ ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ. ಹೀಗೆ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಆತ್ಮವೇ ಶತ್ರುವೂ ಆಗಿದೆ. ಬಂಧುವೂ ಆಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ದುಷ್ಟರ್ಮ ಸವೆದಂತೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಶುಭಾಶುಭ ಬುದ್ಧಿ ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಶುಭ ಕರ್ಮದ ಫಲವೇ ಸ್ವರ್ಗ. ಅಶುಭ ಕರ್ಮದ ಫಲವೇ ನರಕ.

ನಾರದ :- ಯಾವ ಜಪತಪ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಈ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವದು ? ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು ? ನಾರದರ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಧರ್ಮದೇವತೆಯು ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಕೈ ಮುಗಿದು ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿ ವಂದಿಸಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.-

ಯಾವನು “ಚಿತ್ತಕೃತಿ, ಅಚಿತ್ತಕೃತಿ, ಕ್ಷರ ಪುರುಷ, ಅಕ್ಷರ ಪುರುಷ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ ನಾಯಕನೂ ನಿಯಾಮಕನೂ ಆದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಅವನೇ ಸ್ವತಂತ್ರ,

ತತ್ತ್ವ” ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೋ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಎಂದೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹ ಪಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ನಿರಂತರ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಶಾಶ್ವತ ಪದವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡದೇ ಆಶೆ ಕೋಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶುಭಕರವಾದ ನ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೀತಿವಂತನಾಗಿ ಇರುವನೋ ಅವನು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧ್ಯಾನ, ಧಾರಣ, ಸಮಾಧಿ ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗಗಳಿಂದ ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಅಶೆ ಆಮಿಷಗಳಿಗೂ ಒಳಗಾಗದೇ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲೋಲುಪನಾಗದೇ ಎರಕ್ತನಾಗಿ ಭಗವದೈಕ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣ ಮಾಡುವವನು ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ದೇವರ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟದೇ ಅಸೂಯಾದಿ ದೋಷಮುಕ್ತನಾದ ಮಾನವನು ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವಾ ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ಅಹಿಂಸಾ ವ್ರತವನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೇ ಉದಾತ್ತವಾದ ಶೀಲಸಂಪದವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಪಾಪ ಮಾಡದಿರುವ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಕೂಡಲೇ ಜ್ಞಾನ ಭಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ನಾರದ :- ಧರ್ಮದೇವತೆಯೇ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸುಲಭೋಪಾಯಗಳು ಏನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸು.

ಯಮಧರ್ಮ :- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮಸಾಧನೆಯ ಸುಲಭೋಪಾಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು- “ಮೋಕ್ಷಫಲದ ಏಕೈಕ ದಾತಾರನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಇರಿಸಿ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಬೇಕು.

ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಪಾಪ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಸರ್ವಗ್ರಹಮಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಎಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಆಧಾರ ಭೂತವಾದ ಶಿಂಶುಮಾರ ರೂಪವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿ ಅದರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವರೋ ಅವನ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು.

ಆ ಜಗದೀಶ್ವನ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಗುರು, ಶುಕ್ರ, ಬುಧ, ಶನಿ, ಮಂಗಳ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಕ್ಷರ ನಾಮಕನಾದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗೈಯುವವರು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುವ ದಿನ

ಅಂದರೆ ಪೌರ್ಣಮಾ ತಿಥಿ. ಅಂದು ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರ ದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವರು, ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ವಟುವೇಷಧಾರಿಯಾದ ವಾಮನನನ್ನೂ ನೀರಿನಿಂದ ಎದ್ದು ನೆಲದಾಯಿಯನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ವರಾಹಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹದೇವರನ್ನೂ ಬರಿ ಹಾಲಿನ ಮೇಲಿದ್ದು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವನೂ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನೂ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು

ನಾರದ :- ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಯಮರಾಜನೇ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಎಂಬ ಮೂರು ವರ್ಣದವರು ವೇದಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ವೇದಾಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ರಂಥಗಳೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನೇ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಯಮಧರ್ಮನೇ, ನೀನು ಸಮವರ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವಿ. ನಿನಗೆ ಯಾವದೇ ಜಾತಿ ಧರ್ಮದವರ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಪಾತವೂ ಇಲ್ಲ, ದ್ವೇಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಾಗುವ ಧರ್ಮವು ಯಾವದು ? ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕವಾದ ಕರ್ಮವು ಯಾವದು ? ಎನ್ನುವದನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಬೇಕು. ನಾರದ ಮುನಿಯ ಈ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮದೇವತೆಯಾದ ಯಮರಾಜನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗದವರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ, ವಿಶೇಷತಃ ಶೂದ್ರರೂ ಕೂಡ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.

ಯಮಧರ್ಮ :- ಗೋವುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವೂ ಮಂಗಳಕಾರಕವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವ ಗಣದವರಿಗೆಲ್ಲ ದೇವತೆ ಎಂದರೆ ಗೋಮಾತೆಯೇ ಸರಿ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗೋಸೇವಾ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಇದರಂತೆ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಪಂಚಗವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಶನಮಾಡುವವನೂ, ಹಸುವಿನ ಬಾಲದಿಂದ ಸೋರುವ ನೀರನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನೂ, ಗೋವಿನ ಮೊಲೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಕ್ಷೀರಧಾರೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧಾರಣಮಾಡುವವನೂ, ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಆಕಳವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನೂ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಉದಯ ಹೊಂದುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಮೊಸರು, ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ಮೂರು ಬೊಗಸೆ ತುಂಬಿ ಅರ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ಇದರಂತೆ ಅರುಂಧತೀ ಸಹಿತರಾದ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ, ಬುಧನೇ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸುವವರ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವದು. ಗ್ರಹಣ ಸಂಕ್ರಮಣಾದಿ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಪಯೋದಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗುವದು. ಪೂರ್ವವಾಹಿನಿಯಾದ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು, ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ನಾನ

ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಬಲ ಮುಡಿಶಂಖದಿಂದ ಕೈಯ ತೀರ್ಥ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ, ಪೂರ್ವವಾಹಿನಿಯಾದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಹೊಕ್ಕಳವರೆಗೆ ನೀರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಕರಿಯ ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಏಳು ಬೊಗಸೆ ನೀರನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ರಂಧ್ರವಿಲ್ಲದ ತಾವರೆ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನ ತೊಳೆದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ ಅದರಿಂದ ಮೂರು ಬಾರಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವರು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮುನಿಪುಂಗವನಾದ ನಾರದ, ರಹಸ್ಯವಾದುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ರಹಸ್ಯವಾದ ಬೇರೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. -

ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಏಕಾದಶಿಗೆ ಪ್ರಬೋಧಿನಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿದ್ದು ಅದು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾದ ಏಕಾದಶಿಯು ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಮರುದಿನ ಉತ್ಥಾನ ದ್ವಾದಶಿಯು ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಶೇಷ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಅವನ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಯೇ ಎನಿಸಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ತಿಕ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿ ದಿನದಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಕೋಟಿ ಜನ್ಮದ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಉದ್ಧೃತರಾಗುವರು. ಏಕಾದಶಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಭೂದೇವಿಯು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ -

ವರಾಹ :- ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹ, ಅಭಕ್ಷ್ಯಭಕ್ಷಣ, ಸುರಾಪಾನ, ಮುಂತಾದ ಅನೇಕಾನೇಕಪಾತಕಗಳಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಆ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದ್ವಾದಶೀ ವ್ರತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದುದರಿಂದ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶಿಯ ದಿನ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಪಾರಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಹರಿಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ಕಾರ್ತಿಕ ಶುಕ್ಲ ಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣ ಪಕ್ಷ ಏಕಾದಶಿಯ ದಿನ ಸಹ ಉಪವಾಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಯು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೃಷ್ಣ ಏಕಾದಶಿಯು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಯಥಾ ಶುಕ್ಲಾ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣಾ ಹ್ಯಪೋಷ್ಯಾ ಸಾ ಪ್ರಯತ್ನತಃ |

ಶುಕ್ಲಾ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರದಾ ನಿತ್ಯಂ ಕೃಷ್ಣಾ ಮುಕ್ತಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ||

ವಿಷ್ಣುಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯಬಯಸುವವರೆಲ್ಲ ರೂಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಕಾರ್ತಿಕ ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ದ್ವಾದಶಿ ಪಾರಣಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಎಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾದಶಿ ದಿನ ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಅಂದು ಊಟಮಾಡಿದರೆ ಪಂಚ ಮಹಾಪಾತಕಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಕಾಗುವದು. ಕಾರ್ತಿಕ ಏಕಾದಶಿ ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ದ್ವಾದಶಿ ಪಾರಣಿಗಳಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ದ್ವಾದಶಿ ವ್ರತಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಿಗೆ ಪೂರ್ವಾ ಭಾದ್ರಪದ ಏಕಾದಶಿಗೆ ಉತ್ತರಾ ಭಾದ್ರಪದ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗವಿದ್ದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಮಾಡಿದದಾಮೋದರಪೂಜೆಗೆ ಕೋಟಿಗುಣಾಧಿಕಪುಣ್ಯಫಲವುಂಟು. ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಉತ್ಥಾನ ಏಕಾದಶಿ ದ್ವಾದಶಿಗಳಂತೆ ವಿಷ್ಣುವು ಶಯನ ಮಾಡುವ ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಏಕಾದಶಿ ದ್ವಾದಶಿಗಳೂ, ಮಲಗಿದ ಭಗವಂತನು ಮಗ್ಗಲಾಗುವ ಭಾದ್ರಪದ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಗಳೂ ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯಪ್ರದಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾದಶಿ ಉಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿ ಪಂಚರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಲಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಂಗಾರದ ಮಚ್ಚೆ, ರೂಪಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ದೇವನಿಗೆ ಪಂಚಾಮೃತದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಅರಿಷಿಣ ಕುಂಕುಮ ವಿರಿಸಿ ಎರಡು ಪೀತಾಂಬರಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಭಕ್ತ ಪಾದುಕೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಚ್ಚೆ, ಕೂರ್ಮ, ವರಾಹ, ನರಸಿಂಹ, ವಾಮನ, ಪರಶುರಾಮ, ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ, ಬುದ್ಧ, ಕಲ್ಕಿ ಮುಂತಾದ ದಶಾವತಾರಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮರುದಿನ ದ್ವಾದಶಿಯಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಹೂ, ತುಳಸಿ, ಗಂಧಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಧೂಪ ತೋರಿಸಿ, ದೀಪವಿರಿಸಿ, ನಾನಾವಿಧವಾದ ಫಲಪಾಯಸಾದಿಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯವಿಟ್ಟು ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗುರುಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಬಂಗಾರದ ಆದಿತ್ಯಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗುರುವಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉತ್ಥಾನ ಏಕಾದಶಿ ದ್ವಾದಶಿ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ವಿಷ್ಣು ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವರು. ಈ ಉತ್ಥಾನ ಏಕಾದಶಿವ್ರತದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯರ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗಿ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವದೆಂದ ಬಳಿಕ ಈ ದ್ವಾದಶಿವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸುವದರಿಂದ ವಿಶೇಷ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನು? ಈ ವಿಷ್ಣು ವ್ರತದಿಂದ ವೈಷ್ಣವತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭವಾದವಸ್ತು ಎಂದರೆ ವೈಷ್ಣವತ್ವ. ಸಾವಿರಾರು ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವೈಷ್ಣವತ್ವವು ಬರುವದು.

ದುರ್ಲಭಂ ವೈಷ್ಣವತ್ವಂ ಹಿ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸುಂದರಿ ।

ಜನ್ಮಾಂತರ ಸಹಸ್ರೇಷು ಸಮಾರಾಧ್ಯ ವೃಷಧ್ವಜಂ ॥

ವೈಷ್ಣವತ್ವಂ ಲಭೇತ್ಕಶ್ಚಿತ್ ಸರ್ವಪಾಪಕ್ಷಯೇ ಸತಿ ।

ಜ್ಞಾನ ಬಯಸುವವರು ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತನಾದ ವೈಷ್ಣವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೂ ಸರಿ ಚಂಡಾಲನಾದರೂ ಸರಿ. ಅವರನ್ನು ನೆನದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಪಾಪಪರಿಹಾರವಾಗುವದು. ನಿಜವಾದ ವೈಷ್ಣವನ ದರ್ಶನ, ಸಂಭಾಷಣ, ಸ್ಮರಣ, ಕೀರ್ತನ ಅಥವಾ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆಯೂ ಕೂಡ ಜನರನ್ನು ಪುನೀತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. (ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.)

ವೈಷ್ಣವಾ ಹಿ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಪುನಂತಿ ಸಕಲಂ ಜಗತ್

ಸಂಸ್ಕೃತಃ ಕೀರ್ತಿತೋ ವಾಪಿ ದೃಷ್ಟಃ ಪೃಷ್ಟೋಽಪಿ ವಾ ಪುನಃ

ಪುನಂತಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಶ್ಚಂಡಾಲೋಪಿ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ॥

ಧರಣೀದೇವಿಯು ವರಾಹ ದೇವರ ಬಾಯಿಂದ ಉತ್ಥಾನ ದ್ವಾದಶಿ ವ್ರತದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ಅದರಂತೆ ಆಚರಿಸಿ ಆ ಜಗನ್ನಾಥನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಳಾದಳು. ಆದುದರಿಂದ ನಾರದ ಮುನಿಯೇ ಬಲ್ಲವನು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವೈಷ್ಣವತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಿನವಾದ ಏಕಾದಶಿಯಂದು ಉಪವಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ದ್ವಾದಶಿಯಂದು ಪೂಜಾಪಾರಣೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನರಕದ ಭಯ ತಪ್ಪಿ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಎಂದಿಗೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

ನಚಿಕೇತ :- ದೇವಮುನಿಯಾದ ನಾರದನು ಧರ್ಮ ದೇವತೆಯಾದ ಯಮರಾಜನಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಕರ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಅವನ ನಿರೋಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಮಂಗಳಾಶಂಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ನಾರದರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಯಮದೇವರು ನನ್ನೆಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿ ಉಚಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿ ಸುತ್ತಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ, ಆ ಯಮ ರಾಜನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದುದನ್ನೂ, ಕೇಳಿದುದನ್ನೂ, ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆನೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದುದಾಯಿತು.

ವೈಶಂಪಾಯನ :- ನಚಿಕೇತನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ತಪಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆನಂದದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋದರು. ನರಕದ ದರ್ಶನವೂ ಕೂಡ ತಮಗಾಗಬಾರದೆಂದು ಬಯಸಿ ಕೂಡಲೇ ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ಕೆಲವರು ಫಲಾಹಾರಿಗಳಾದರು. ಹಲವರು ಜಲಾಹಾರಿಗಳಾದರು. ಕೆಲವರು ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು. ಕೆಲವರು ಧ್ಯಾನ ವ್ರತಿಗಳಾದರೆ ಹಲವರು ಮೌನವ್ರತಿಗಳಾದರು. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಉದ್ಧಾಲಕನು ಯಮಲೋಕದಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದ ತನ್ನ ತಪಸ್ವಿ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅಪ್ರಮೇಯನೂ ಚಿನ್ಮಯನೂ ಆದ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಪರಮಾತ್ಮಾನವನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಕೇಳುವವರೂ ಸರ್ವ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ವರಾಹ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನೂರಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

ಸೂತರು :- ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವದಾನವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರು ಸೋತು ಸತ್ತುಹೋದರು. ದೇವೇಂದ್ರನು ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾದ ಸ್ವರ್ಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಐಸಿರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯ ತೊಡಗಿದನು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಬೆಟ್ಟವಾದ ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಭೆಯು ನಡೆದಿದ್ದಿತು. ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಆ ಹೇಮಾಚಲದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಕಮಲ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಪ್ರಸನ್ನಮುಖಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಧನ್ಯನಾದ ಚಿರಂಜೀವ ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಅವರ ಅಡಿದಾವರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಶಿರವಿಟ್ಟು ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿದನು. -

“ಪೂಜ್ಯರೇ, ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗೋಕರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಯಿತು ? ಶ್ರೀ ಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣವೆಷ್ಟು ? ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರು ಮೃಗರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹೇಗೆ ಇರುವರು ? ಮೃಗರೂಪಧಾರಿಯಾದ ಆ ಪರಶಿವನ ಶರೀರವು ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿತು ? ಅದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ದೊರಕಿತು ?” ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಸನತ್ಕುಮಾರನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಗುಟ್ಟಾಗಿಯೇ ಉಳಿದ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಅರಿತವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು -

“**ಬ್ರಹ್ಮ -** ವತ್ಸ, ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿದೆನಿಸಿದ ಮಂದರಾಚಲದ ಉತ್ತರ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಜವಂತ ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟವು ಇರುತ್ತದೆ. ವಜ್ರದ ಹರಳುಗಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಹವಳ ಶಕಲಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮರಳು ರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ, ಇಂದ್ರ ನೀಲಮಣಿಯ ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ರೂಪಿತವಾದ ಗುಹೆಗಳಿಂದಲೂ, ಆ ಪರ್ವತವು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಝರಿ ತೊರೆಗಳು ಕುಲುಕುಲು ಮಂಜುಳ ಧ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಳಿರ ಹಂದರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಲತಾ ಪ್ರತಾನಗಳ ಕುಸುಮ ಮಂಜರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾಡುವ ದುಂಬಿಗಳ ಗುಂಜಾರವು ಇಂಪಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಸ್ಫುಟಿತವಾದ ಇಂದ್ರನೀಲ ಮಣಿಗಳ ಕಪ್ಪು ಕಾಂತಿಯನಾಂತು ಹಾವಸೆ ಗಟ್ಟಿದ ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹರಿದು ಮೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿರ್ಝರಣಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಹೂಗೊಂಚಲಗಳಿಂದ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡ ಹಾಸುಗಲ್ಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂದ್ರ ಚಾಪದ ಚಲುವಿನ ಛಾವಣಿಗಳಂತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳಿಂದಲೂ, ರಮ್ಯ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವ ದೇವತಾ ದಂಪತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹಾಡುವ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ, ಕುಣಿಯುವ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದಲೂ, ಕುಕಿಲವ ಕೋಗಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಗರಿಗೆದರಿ ನರ್ತಿಸುವ ನವಿಲುಗಳ ಕೇಕಾಧ್ವನಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪರ್ವತವು ನಂದನವನದಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಮುಂಜವಂತ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನು ಸ್ಥಾನು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪಾರ್ವತಿ ಷಣ್ಮುಖ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಥಗಣದೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ನೆಲಿಸಿರುವನು. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ನಂದಿ ಎಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಆ ಶಿವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಆ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಮಹಾದೇವನು ಅವನೆದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದನು.-

“ವತ್ಸ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ನಿನಗೆ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ಷುಸ್ಸನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾಣದಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗಮ್ಯವಾದ ಆ ನನ್ನ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ನೀನು ನೋಡು. ಸಾವಿರ ಸೂರ್ಯರಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ ಅದರ ಕಾಂತಿ. ಚಂದ್ರನ ಮರಿಯೊಂದು ಆ ಜಡೆಯ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಲಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಕಣ್ಣಾದ ಆ ಶಿವಮೂರ್ತಿಗೆ ಹೊಳಪುಗಣ್ಣುಗಳು ಮೂರು. ತಲೆಗಳು ನೂರು. ಹೊಟ್ಟೆಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ. ಕೈ ಕಾಲುಗಳು ಸಾವಿರ, ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿಗಳು ಅದರಷ್ಟೇ, ಚಿಕ್ಕದಕ್ಕಿಂತ ಚಿಕ್ಕದು ಅವನ ಮೂರ್ತಿ ದೊಡ್ಡದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡದು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಮಂಡಲು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಮಾಲೆ, ಸಿಂಹದ ತೊಗಲು ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ ಮೈಗೆ ತಗಲಿದೆ. ಹಾವು ಜನಿವಾರದಂತೆ ಮೈ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹಡೆಬಿಚ್ಚಿ ಆಡುತ್ತಲಿದೆ.

ಮಹಾದೇವರ ಈ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ನಂದಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮೈ ತುಂಬ ಮುಳ್ಳು ಮೂಡಿದವು. ಹಿಗ್ಗು ಹಿಗ್ಗಿತು. ತಲೆ ತಗ್ಗಿತು. ಬಾಯಿಚರಿಯಿತು, ಭಕ್ತಿರಸವು ಸ್ತೋತ್ರರೂಪದಿಂದ ಹರಿಯಿತು.

ನಮೋ ಧಾತ್ರೇ ವಿಧಾತ್ರೇ ಚ ಶಂಭವೇ ವರದಾಯ ಚ
ಜಗದ್ಭೋಕ್ತೃ ತ್ರಿಣೇತ್ರಾಯ ಶಂಕರಾಯ ಶಿವಾಯ ಚ
ಕಪಾಲ ಮಾಲಿನೇ ತಸ್ಮೈ ಹರಿತ್‌ಶ್ಶಶ್ರು ಭರಾಯ ಚ
ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಾಯ ಸತತಂ ನಮೋಽಸ್ತು ಪರಮಾತ್ಮನೇ

ಜಗತ್ತಿನ ಧಾತಾವಿಧಾತಾ ಎನಿಸಿದ ಕಪಾಲಗಳ ಮಾಲೆ ಧರಿಸಿ ಮುಕ್ಕಣ್ಣು ರೂಪಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ನಮ್ತು ನಮಸ್ಕಾರ. ಆ ನಂದಿ ಮುನಿಯ ಪ್ರಣಾಮ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪ್ರೀತ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ “ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ನಿನಗೆ ಇಂದ್ರ ಪದವಿಬೇಕೋ ? ಚಂದ್ರಪದವಿಬೇಕೋ ? ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವ-ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿ ಅಥವಾ ಮೋಕ್ಷವು ಬೇಕೋ ? ಅಥವಾ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಬೇಕೋ ? ಇಲ್ಲವೆ ಗಣಾಧಿಪತ್ಯವು ಬೇಕೋ ? ಬೇಗ ಹೇಳು. ಏನು ಬೇಕು ? ಬೇಗಹೇಳು. ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ನಂದಿಮುನಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಇಂತು ನುಡಿದನು. “ಪ್ರಭು, ನನಗಾವ ಇಂದ್ರಪದವಿಯು ಬೇಡ. ಚಂದ್ರಪದವಿಯೂ ಬೇಡ. ಸ್ವರ್ಗವೂ ಬೇಡ. ಅಪವರ್ಗವೂ ಬೇಡ ನನಗೆ ಬೇಕಾದುದು ಕೇವಲ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗದಂತಿರಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಕೋಟಿ ರುದ್ರಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು ನಾನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಶಿವರಾಧನೆಯು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ

ನೆರವೇರುವಂತೆ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ” ನಂದಿಮುನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅತಿಶಯ ಹರ್ಷವಾಯಿತು. ಅವನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ನಂದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಇಂತು ನುಡಿದನು-

“ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೇ, ನೀನು ಮಾಡಿದ ಘೋರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಹರ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸು ಸಾಕಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಸುಧೀರ್ಘ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ನೀನು ಕೈಕೊಂಡು ಮೂರು ಕೋಟಿ ರುದ್ರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿರುತ್ತಿ. ಈ ಮೊದಲು ದೇವ ದಾನವ ಮುನಿ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಮಾಡದ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸಮಾನವಾದ ರೂಪವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ನನ್ನಂತೆ ಮೂರು ಕಣ್ಣು ನನ್ನಂತೆ ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸು ನಿನಗೂ ಲಭಿಸುವವು. ನೀನು ದೇವ ಪೂಜ್ಯನಾಗುವಿ. ಮುಪ್ಪು ಮರಣಗಳಿಲ್ಲದ ಈ ಮಾನವೀ ದೇಹದಿಂದಲೇ ನೀನು ದೇವ ದುರ್ಲಭವಾದ ಗಣೇಶ್ವರ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಿ. ನಂದೀಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ವಾಯುಗಳಂತೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದವನು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡಿದಂತೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನು ನನ್ನ ಭಕ್ತನೂ ಆಹುದು. ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಮಂದಿರದ ದಕ್ಷಿಣ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಉತ್ತರ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲನು ಇರಬೇಕು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಇರಿ.

ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಭಕ್ತನೆ, ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀ ಹರಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೀರ್ವರ ಪ್ರೇಮವರವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬರಲಿರುವರು. ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನಗೆ ದೊರೆತ ಈ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅನೇಕ ಋಷಿಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ, ಯಕ್ಷರೂ, ಸಿದ್ಧರೂ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ನನ್ನಿಂದ ತಾವೂ ವಿಶೇಷವಾದ ವರಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗುವರು. ನನಗೆ ಬೇಗನೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನು ಕೇಳಿದ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪರಶಿವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ದೇವತೆಗಳು ಕಾಣಬಯಸಿದ ಶಿವರಹಸ್ಯ

ಶಂಕರನು ಅದೃಶ್ಯನಾದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಕಿಂಕರನಾದ ನಂದೀಶ್ವರನು ಗಣಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದನು. ನಾಲ್ಕು ತೋಳು, ಮೂರು ಕಣ್ಣು, ದಿವ್ಯವರ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಆ ದ್ವಿಜ ವೃಷಭನು ಭಯಂಕರ ರೂಪವನಾಂತು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಂತೆ ಬಾನುದ್ದ ಬೆಳೆದು ಕಾಲಿನಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಕೆರೆಯುತ್ತ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಂದೀಶ್ವರನು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸಂದರ್ಶನದಿಂದ ಆನಂದಿತನಾದ ಆ ನಂದೀಶ್ವರನು ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿದನು-

“ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ನನ್ನ ದೇಹವು ಪವಿತ್ರವಾಯಿತು. ಸರ್ವದೇವತಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಇಂದು ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರನಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಕೂಡ ಇಂದು ಸಫಲವಾದಂತಾಯಿತು. ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಇಂದು ಸಿದ್ಧಿಯ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆದಂತಾಯಿತು. ದೇವರ್ಷಿಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಸಂತೋಷನಾಗಿದೆ.” ಆಗ ದೇವತೆಗಳು “ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವರವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ಆ ಪರಶಿವನು ಎಲ್ಲಿ ? ಆ ದೇವನನ್ನು ನಾವು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ನಂದಿ :- ಶಂಕರನು ನನಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಈಗ ಆತನು ಎಲ್ಲಿರುವೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಅರಿಯೆನು. ನೀವೇ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಿರಿ.

ಸನತ್ ಕುಮಾರ :- ತಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ, ನಂದೀಶ್ವರನು ಶಂಕರನು ಇರುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ ? ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಶಿವರಹಸ್ಯವು ಏನು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಮಹಾದೇವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಂದಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಚಂದ್ರಚೂಡನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಅರಹುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಶಂಕರ :- ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದ ಆಚೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ ಎಂಬ ನಾಗರಾಜನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿರುವ ತಪೋವನವು ಅದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಎನಿಸಿದೆ. ಆ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕವನದಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆ ರೂಪದಿಂದ ನಾನು ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಬರುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಾರದೆ ಮಿಡುಕುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೊರಟು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣದೆ ಆರ್ತರಾದ ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಶಿವನು ಸಂಚರಿಸುವ ಆ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಬಂದನು. ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ವಿಮಾನಾರೂಢನಾಗಿ ವರುಣ, ಕುಬೇರ, ಯಮ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಷಣ್ಮುಖ, ವಿನಾಯಕ, ನಾರದ, ತುಂಬುರು, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವರೂ, ವಶಿಷ್ಠಾದಿ ಋಷಿಗಳೂ, ಊರ್ವಶೀ ಮೇನಕಾದಿ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ, ಗಂಗಾದಿ ತೀರ್ಥಗಳೂ, ಕೈಲಾಸಾದಿ ಪರ್ವತಗಳೂ, ಆದಿತೇಷ ಮೊದಲಾದ ಪನ್ನಗೇಶ್ವರರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಳಿದರು. ಆ ಗಿರಿ ಶಿಖರವು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಂತೆ ತುಂಬಿ ಹೋಯಿತು. ದೇವಗಂಧರ್ವರು ಹಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕುಣಿದರು. ಮಂದಮಾರುತವು ಗಂಧಭಾರದಿಂದ ಕಂಪಿಂಪುಗಳನ್ನು ತೀಡಿತು. ಆ ಎಲ್ಲ ದೇವೋತ್ತಮರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ ಬಂದು ನಿಂದುದನ್ನು ನಂದೀಶ್ವರನು ಮೊದಲು ನೋಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಆನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಆ ಮುಕುಂದನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದನು. ಇತರ

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಸನಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆದರಿಸಿದನು. ಉಳಿದ ದೇವ ಗಂಧರ್ವ ಮುನಿಮನುಜರು ಆ ನಂದಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಆ ನಂದೀಶ್ವರನು ನೀಡಿದ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕರುಣಿಸಿದ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವನು? ಹೇಳು” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ನಂದೀಶ್ವರನು “ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ಇಂದ್ರದೇವನೆ, ಮುಂಜವಂತಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ವರವಿತ್ತ ಬಳಿಕ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು ಎನ್ನುವದು ನನಗೂ ಗುರುತಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಧಾರಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೂ ನೀವೂ ಕೂಡಿಯೇ ಆ ಪರಶಿವನನ್ನು ಹುಡುಕೋಣ” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು.

ಮೃಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವರು

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಅನಂತರ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಂಕರನನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೇವತಾ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು. ಅವರು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಹೊರಟು ಸ್ವರ್ಗ ಪಾತಾಳ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ, ಭೂಲೋಕದ ಗಿರಿ, ದರಿ, ಗವ್ವರ, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಹುಡುಕಿದರು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನ ಗುರುತು ಅವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದರು. ನಾನು ಆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರುದ್ರರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದೆನು. ಕ್ರೂರಪಶುಗಳಿಂದಲೂ, ಶಾಂತಆಶ್ರಮಗಳಿಂದಲೂ, ಏಕಾಂತ ಅರಣ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಕಿಲಕಿಲ ಸಪ್ತಳಮಾಡುವ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅಚಲ ಶೃಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ನೀರಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಓಡುವ ರಘುರಿ ತೊರೆಗಳಿಂದಲೂ, ಭೀಷ್ಮ ಬಂಧುರವಾಗಿ, ಪರಮ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಆ ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಇಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಒಳಹೊಕ್ಕು ಗಿರಿದರಿ, ಸಾನುಕಾನು, ಕಾಡು, ಮೇಡು, ಗುಹೆ ಆಶ್ರಮ ಎಲ್ಲ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದಾಗ ಒಂದು ನಿಬಿಡವಾದ ಬಾಳೇಬನವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಗಿಡಗುಂಪಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗಿರಿ ತೊರೆಯೊಂದು ತಿಳಿ ನೀರಿನ ತುಂತುರ ಹನಿಯನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಉದುರಿಬಿದ್ದ ಹೂಗಳ ಜೇನು ಹಾಗೂ ಕಂಪುಗಳ ಸರಿಬೆರಿಕೆಯಿಂದ ಆ ನದಿಯ ನೀರಿಗೆ ಮದಿರೆಯ ಸ್ವಾದ, ಆಮೋದ ಎರಡೂ ಒದಗಿಬಂದಿತ್ತು. ಆ ನದಿಯ ತಟಾಕದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಪುಡಿಯನ್ನೇ ಒಟ್ಟಿಸಿದಂತೆ ಮಳಲು ರಾಶಿಯು ಅತ್ತಿತ್ತ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡುಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಆ ಪುಲಿನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಯ ಮೂರುತಿಯಂತಿದ್ದ ಚೆಲುವಿನ ಕನ್ನೆಯೊಬ್ಬಳು ಮಳಲು ಮುಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅಂಥ ನಿಲುವನ್ನಾಗಲಿ, ಚೆಲುವನ್ನಾಗಲಿ ಎಂದೂ ಕಂಡರಿಯದ ದೇವತೆಗಳು ಚಕಿತಚಿತ್ತರಾಗಿ ಅವಳಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದ ನಾನು ತುಸು ಹೊತ್ತು ಆಲೋಚಿಸಿ ಇವಳು

ಶೈಲರಾಜ ಹಿಮವಂತನ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಉಮಾದೇವಿಯೇ ಎಂದು ಗುರುತು ಹಿಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಬೆಟ್ಟದ ತುತ್ತ ತುದಿಯನ್ನೇರಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ನೋಡಿದರು. ಕೆಳಗಡೆ ಚಿಗುರೆಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಾಣಬಯಸಿದ ಶಂಕರನು ತಾನೂ ಒಂದು ಮೃಗವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದ ಸುಂದರ ಕಣ್ಣಿನ ಆ ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆ ಶಿವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಶಿಖರದಿಂದ ಒಮ್ಮೇಲೇ ಓಡಿದರು. ಇಂದ್ರನು ಮೊದಲು ಹೋಗಿ ಆ ಶಿವ ಮೃಗದ ಕೊಂಬಿನ ತುದಿಯನ್ನೂ, ನಾನು ಮಧ್ಯ ಭಾಗವನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣುವು ಮೊದಲ ಭಾಗವನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೆವು. ನಾವು ಮೂವರು ಹಿಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಆ ಚಿಗುರೆಯ ಕೋಮಲವಾದ ಕೋಡು ಮುರಿದು ಮೂರು ಭಾಗವಾಗಿ ನಾವು ಮೂರು ಜನರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವು ಉಳಿಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ವಿಚಿತ್ರವಾದಮೃಗವು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು.

ಆಗ ಆ ದೇವನು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು “ದೇವೋತ್ತಮರೇ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಆ ಮುರಿದ ಕೋಡಿನ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಜನರ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಇದೇ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತ್ಮಕ ವನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನ ಮಾಡಿರಿ, ಶಶಿಧರನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಹಿಡಿದು ಇಡಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದ್ದರೆ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಪೂರ್ಣ ಧರ್ಮವೇ ಇಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಒಮ್ಮೇಲೇ ಮಾಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ಈಗ ನೀವು ನಿಮಗೆ ದೊರೆತ ಆ ನನ್ನ ಶೃಂಗ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತಿಪಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಈ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಫಲ ಸಮೃದ್ಧಿಯು ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ನದಿ ಸಮುದ್ರ ಸರೋವರ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳೂ ನನಗಾಗಿ ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವವು. ಈ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದ ಪಾದ ಪ್ರದೇಶವಾದ ನೇಪಾಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂತಲದಿಂದ ನಾನಾಗಿಯೇ ಅವಿರ್ಭವಿಸುವೆನು. ನಾಲ್ಕು ಮುಖವುಳ್ಳ ದಿವ್ಯ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಶಿರಸ್ಸುಗಳಿಂದ ನಾನು ಶರೀರಿಯೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಗ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಕಾಲ ಇರುವೆನು.

ಮುಂದೆ ಯಾದವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ದೇವೇಂದ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಶೈಲ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕುವನು. ಅನಂತರ ಈ ನೇಪಾಳ ದೇಶವು ಮೈಂಛರ ನೆಲೆಯಾಗುವುದು. ಮುಂದೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಸೂರ್ಯವಂಶದ ಬೇರೆಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರು ಆ ಮೈಂಛರನ್ನು ಕೊಂದು ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಧರ್ಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವರು. ಆ ಶೂರವಂಶದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಜರು ಈ ಶೂನ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸತೊಡಗುವರು. ಅನಂತರ ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಬಹುಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮತ್ತು ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಆಸ್ತಿಕ ಜನರ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗುವದು. ಗಂಗೆಯ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಶ್ವಿನೀಮುಖದ

ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಯೋಜನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನನ್ನ ಶೈವಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಸುರ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಗಗನಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಂತ ಹಿಮಾಚಲದಿಂದ ವಾಗ್ಮತಿ ಎಂಬ ಒಂದು ನದಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ನದಿಯ ನೀರು ಗಂಗೆಗಿಂತ ನೂರುಪಟ್ಟು ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆ ವಾಗ್ಮತಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾದ ಮೂಲದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವ ಒರತೆಯ ನೀರಿನ ಮೃಗ ಶೃಂಗೋದಕ ಎಂಬ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಜೀವಾವಧಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವವು. ಆ ವಾಗ್ಮತೀನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶೈಲೇಶ್ವರ ಮೂಲಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರುದ್ರದೇವರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತಿ ನೆಲೆಸಿರುವನು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಈಶಾನ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಗರಾಜನಾದ ವಾಸುಕಿಯು ವಾಸಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಆ ನಾಗರಾಜನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಳಿಕ ವಂದಿಸುವವನು ಜಗದ್ವಂದ್ಯನಾಗುವನು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡುವವನು ದೇವತಾ ಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ, ಗುರುಹತ್ಯಾ, ಗೋಹತ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸುವ ಈ ಶೈಲೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಕ್ರೋಶೋದಕ, ಅನಾಶಕ, ಬ್ರಹ್ಮೋದ್ವೇದ, ಗೋರಕ್ಷಕ, ಗೌರೀಶಿಖರ, ಉಮಾದೇವಿಸ್ತನ ಕುಂಡ, ಪಂಚನದ, ಪಾವಕ ಪಾನೀಯ, ಬ್ರಹ್ಮೋದಯ ಸುಂದರಿಕಾತೀರ್ಥ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮಾನವರ ಬಂಧಮೋಚನವಾಗಿ ಭಗವದನುಗ್ರಹ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ವಾಗ್ಮತೀ, ಮಣಿಮತೀ ಈ ಎರಡೂ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ರುದ್ರಜಪವನ್ನು ಮಾಡುವ ದ್ವಿಜನು ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಉದ್ಧರಿಸುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆಸ್ತಿಕರು ಈ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳೇ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸೇವಿತವಾದ ಆ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕವನದಲ್ಲಿ ಮೃಗರೂಪದಿಂದ ನಾನು ಸಂಚಾರಮಾಡುವಾಗ ನಿಂತ ನೆಲ, ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳ, ಮಲಗಿದ ಜಾಗ, ಓಡಾಡಿದ ನಾಡು, ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಕಾಡು, ವಿಹರಿಸಿದ ತಾಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೆನಿಸಿವೆ. ದೇವತೆಗಳೇ, ರುದ್ರದೇವರು ಮೃಗರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮುರಿದು ಮೂರುಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ಆ ಶೃಂಗವಿರುವ ಸ್ಥಾನವು ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗುವದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಮಹಾದೇವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದನು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ - ಆ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾತಕ ವನದಿಂದ ಮೃಗರೂಪಧಾರಿಯಾದ ಈಶ್ವರನು ಹೊರಟುಹೋದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶೃಂಗದ ತುದಿಯ ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದನು. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಧ್ಯಭಾಗವನ್ನು ನಾನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು. ನಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಗೋಕರ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಕೋಡಿನ ಮೂಲಭಾಗವನ್ನು ಶೃಂಗೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು. ಈ ಮೂರು

ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈಶ್ವರನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮೃಗರೂಪಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಕೊಂಬು ಮೂರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಬು, ಆಸರೆ ಪಡೆದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿವಸ್ಥಾನವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದು ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ದೇವ, ದಾನವ, ಗಂಧರ್ವ, ಸಿದ್ಧ ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ನಾಗ, ಮತ್ತು ಮಾನವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿ ತಪಗೈದು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನಾದ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಗನಾದ ರಾವಣನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಶಂಕರನಿಂದ ತ್ರಿಲೋಕ ವಿಜಯದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರಜಿತನೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ದಾಳಿ ಇಟ್ಟನು.

ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೃಗ ರೂಪಧಾರಿ ಶಿವನ ಶೃಂಗದ ಅಗ್ರಭಾಗವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ತಂದನು. ತನ್ನ ಮಗ ಇಂದ್ರಜಿತನೊಡನೆ ಇಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ತಂದ ಆ ಶೃಂಗದ ಅಗ್ರ ಭಾಗವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ರಾವಣನು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಮರಳಿಬಂದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಾನಿಟ್ಟು ಹೋದ ಆ ಶೃಂಗದ ತುದಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಕೀಳಲು ಶಕ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಟ್ಟ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಾಟಿಕೊಂಡ ಆ ಶಿವನ ಕೊಂಬನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ಒದ್ದಾಡಿ ಗುದ್ದಾಡಿದರೂ ಕೀಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗದೆ ರಾವಣನು ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ, ನಿರಾಶನಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಲಂಕೆಗೆ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದನು. ಹೀಗೆ ಮೃಗರೂಪಿಯಾದ ಶಿವನ ತಾನಾಗಿ ನಾಟಿದ ರಾವಣಾನೀತವಾದ ಶೃಂಗವು ನೆಲೆಸಿದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಕರ್ಣ ಎನಿಸಿದೆ. ಭೂತಪತಿಯಾದ ಮಹಾದೇವನು ಅಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೇ, ಉತ್ತರ ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರ, ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಶೃಂಗೇಶ್ವರ, ಶೈಲೇಶ್ವರ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಶೈವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪತಿಗಳ ಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನೂ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಲಭಿಸಬಹುದಾದ ಪುಣ್ಯ, ಫಲ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಸನತ್ತುಮಾರ :- ಜಗತ್ಪೂಜ್ಯನಾದ ಮಹಾಪ್ರಭು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನೇ, ನಾನು ಕೇಳಿದ ಮೃಗರೂಪಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಶ್ರೀ ಲೀಲಾಕೌತುಕದ ಕತೆಯನ್ನೂ, ಆ ಮೃಗ ಶೃಂಗದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ವಿಷಯವನ್ನೂ ನೀವು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮ :- ಮುನಿಪುಂಗವ, ನನ್ನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರನೂ, ವೇದವೇದಾಂಗ ತತ್ವಜ್ಞನೂ ಆದ ಪುಲಸ್ತ್ಯನು ಕುರುರಾಜ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ಪುಣ್ಯ ಫಲಪ್ರಯೋಜನಾದಿಗಳನ್ನೂ

ವಿಶದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಿರುವನು. ಮಹರ್ಷಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯನು ನಿರೂಪಿಸಲಿರುವ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ, ಮಹಿಮೆ ಶ್ರವಣವು ಧರ್ಮಾರ್ಥ-ಕಾಮ-ಸಾಧಕವೂ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಪ್ರದವೂ, ಆಯುಷ್ಯಕರವೂ, ಮಾಂಗಲ್ಯದಾಯಕವೂ ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರೂ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಉದ್ಭೂತರಾಗಬೇಕು.

ಸೂತಮುನಿ :- ಭಗವಂತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಮಹಾ ಮಹರ್ಷಿಯಾದ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಮುನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಸಜ್ಜನರೇ, ಶ್ರೀ ವರಾಹ ದೇವರು ಮತ್ತೂ ಭೂದೇವಿಯ ಸಂವಾದ ರೂಪವಾದ ಈ ವರಾಹ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಸಾರಸಂಗ್ರಹ ರೂಪವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಈವರೆಗೆ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳುವವರೂ, ಹೇಳುವವರೂ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ದಿವ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಪ್ರಭಾಸ ಕ್ಷೇತ್ರ, ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ, ಗಂಗಾದ್ವಾರ, ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಪ್ರಯಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಪುಣ್ಯ ಫಲದ ಕೋಟಿಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀ ವರಾಹ ಪುರಾಣದ ಶ್ರವಣ ಪಠದಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು. ದಿವ್ಯವಾದ ಗೋದಾನ ಅಗ್ನಿ ಷ್ಠೋಮಾದಿ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಈ ವರಾಹ ಪುರಾಣದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯ ಶ್ರವಣದಿಂದಲೇ ಬರುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವರಾಹದೇವರು ಸ್ವಂತ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ-

ವರಾಹ - “ನನ್ನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ವರ್ಣನಾನುರೂಪವಾದ ಈ ವರಾಹ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವವನು ಅಥವಾ ಹೇಳಿಸುವವನು ಅಪುತ್ರಿಕನಾಗಿದ್ದರೂ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪುತ್ರವಂತನಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ವರಾಹ ಪುರಾಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಮನ್ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಂತೆಯೇ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೂಡ ವಸ್ತ್ರದಾನ, ಭೂದಾನ, ಗ್ರಾಮದಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಈ ಪುರಾಣ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನಾದ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವನು. ಮನಸ್ಸು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ, ದೇಹವು ಸುಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ದೇಹ ಘಟಿಕವಾದ ಧಾತುಗಳು ಸಮನಾಗಿ ಇರುವಾಗಲೇ, ವಿಶ್ವರೂಪಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ಮರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯನು ಮರಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೇ ಕಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ನೆನಸುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತೂ ಅವನು ನನ್ನ ಭಕ್ತನೆಂದು ನೆನಪಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ದಿವ್ಯಗತಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.

“ಸ್ಥಿತೇ ಮನಸಿ ಸುಸ್ವಸ್ಥೈ ಶರೀರೇ ಸತಿ ಯೋ ನರಃ |

ಧಾತುಸಾಮ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೇ ಸ್ಮರ್ತಾ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಚ ಮಾಮಜಂ ||

ತತಸ್ತಂ ಮ್ರಿಯಮಾಣಂ ತು ಕಾಷ್ಠ ಪಾಷಾಣ ಸನ್ನಿಭಂ

ಅಹಂಸ್ಮರಾಮಿ ಮದ್ಭಕ್ತಂ ನಯಾಮಿ ಪರಮಾಂಗತಿಂ ||

ಇತಿ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಎನಿಸಿದ ಧರಣೀ ವರಾಹ ಸಂವಾದ ರೂಪವಾದ ಕನ್ನಡ ವರಾಹ ಪುರಾಣ ಮುಗಿದುದು. ಸರ್ವಮಾನ್ಯವೂ, ಋಷಿಪೂಜ್ಯವೂ, ಮಂಗಳಪ್ರದವೂ ಆದ ಈ ವರಾಹ ಮಹಾ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಈಗ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಎಂದರೆ ಪುರಾಣವು ಜನಿಸಲು ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಳಿಕ ಆದಿಕರ್ಮ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಬಳಿಕ ಆದಿಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ದುರ್ಜಯನೆಂಬ ರಾಜನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪವಿದೆ. ಆದಿ ವೃತ್ತಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ, ಮಹಾತಪ ಮುನಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಆಮೇಲೆ ಹೇಳಿದೆ.

ಅನಂತರ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿಚಾರ, ಗೌರ್ಮತ್ಪತ್ತಿ ವಿಚಾರ (ಷಣ್ಮುಖ) ಜನನ ವಿಚಾರ, ಆದಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ವಿಚಾರ, ಕಾಮಾದಿಗಳು ಅಷ್ಟದ ವಿಚಾರ, ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ವಿಚಾರ, ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಅನಂತರ ಕುಬೇರ ಜನ್ಮ ವಿಚಾರವೂ, ಪರಾಪರ ನಿರ್ಣಯ ವಿಚಾರವೂ, ಧರ್ಮೋತ್ಪತ್ತಿ ವಿಚಾರಗಳೂ ಬಂದಿವೆ. ಅನಂತರ ಸೋಮೋತ್ಪತ್ತಿ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ, ಪ್ರಾಚೀನೇತಿಹಾಸವನ್ನು ವ್ಯಾಧೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ, ಸತ್ಯತಪೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನೂ, ಮತ್ಸ್ಯ ದ್ವಾದಶೀ, ಕೂರ್ಮ ದ್ವಾದಶೀ, ವರಾಹ ದ್ವಾದಶೀ, ನರಸಿಂಹ ದ್ವಾದಶೀ, ವಾಮನ ದ್ವಾದಶೀ, ಪರಶುರಾಮ ದ್ವಾದಶೀ, ಶ್ರೀ ರಾಮ ದ್ವಾದಶೀ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ದ್ವಾದಶೀ, ಬುದ್ಧ ದ್ವಾದಶೀ, ಕಲ್ಕಿ ದ್ವಾದಶೀ, ಪದ್ಮನಾಭ ದ್ವಾದಶೀ ವ್ರತಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಮೇಲೆ ಧರಣೀವ್ರತ ಅಥವಾ ದಾಮೋದರ ದ್ವಾದಶೀ ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪಶುಪಾಲೋಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು, ಉತ್ತಮಪತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಬಳಿಕ ಶುಭವ್ರತ, ಧನ್ಯವ್ರತ, ಕಾಂತಿವ್ರತ, ಸೌಭಾಗ್ಯವ್ರತ, ಅವಿಘ್ನವ್ರತ, ಶಾಂತಿವ್ರತ, ಕಾಮವ್ರತ, ಆರೋಗ್ಯವ್ರತ, ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿವ್ರತ, ಶೌರ್ಯವ್ರತ, ಸಾರ್ವಭೌಮವ್ರತ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವು ಬಂದಿದೆ. ಅನಂತರ ಪುರಾಣ ಪ್ರಶಂಸೆ, ರುದ್ರಗೀತೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷ ನಿರ್ಣಯ ವಿಚಾರ, ಭುವನಕೋಶವರ್ಣನೆ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪಮರ್ಯಾದಾ ವರ್ಣನೆ ಮುಂತಾದವು ಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಭಾರತಾದಿ ವರ್ಷಗಳ ವಿಚಾರ, ನಾರದ ಮಹಿಷಾಸುರರ ಸಂವಾದ, ಶಕ್ತಿಮಹಿಮೆ, ಮಹಿಷಾಸುರವಧೆ, ಪರ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಬಳಿಕ ಶ್ವೇತೋಪಾಖ್ಯಾನ, ತ್ರಿಧೇನುದಾನ, ಜಲಧೇನುದಾನ, ರಸಧೇನು ದಾನ, ಗುಡಧೇನುದಾನ, ಶರ್ಕರಾಧೇನುದಾನ, ಮಧುಧೇನುದಾನ, ದಧಿಧೇನುದಾನ, ಲವಣಧೇನುದಾನ, ಕಾರ್ಪಾಸ (ಹತ್ತಿ) ಧೇನುದಾನ, ಧಾನ್ಯಧೇನುದಾನ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು, ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು, ವಿಷ್ಣುಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಭೂದೇವಿಯು ಶ್ರೀ ವರಾಹದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಅದೂ ಆದ ಮೇಲೆ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ, ಸುಖದುಃಖಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ, ಪೂಜಾದಿ ಕರ್ಮಪರರು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಅಪರಾಧಗಳೂ, ನಾನಾ ಮಂತ್ರಗಳೂ, ದೇವಪೂಜೋಪಸ್ಕರಣ ವಿಧಿಯೂ ಭೋಜ್ಯಾಭೋಜ್ಯ ವಿಧಿಯೂ ಸಂಧ್ಯೋಪಸ್ಥಾನ

ಮಂತ್ರವೂ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಬಳಿಕ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲದವರೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ, ಕೋಕಾಮುಖವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, (ಋತೂಪಸ್ಕರ) ಭಿನ್ನ ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವಂಥವಾದ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಮಾಯಾಚಕ್ರವನ್ನೂ, ಕುಬ್ಜಾಮ್ರಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನೂ, ವರ್ಣದೀಕ್ಷಾ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಬಿತ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನಂತರ ದೇವರಿಗೆ ಅಂಜನದ ಪರ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ರಾಜಾನ್ನಭಕ್ಷಣ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ, ಹಲ್ಲುಜ್ವದೇ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸಿದರೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ, ಶವಾದಿ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ವಿಧಿಯಂತೆ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗದೆ ದೇವಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೂ, ಮಂತ್ರತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೂ, ನೀಲವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಕೋಪವುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಪೂಜೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಮೈಲಿಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದುದಕ್ಕೂ, ವರಾಹಾದಿ ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಣಕ್ಕೂ, ದೀಪದ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹಸ್ತಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆಯೂ, ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆಯೂ ದೇವಸ್ಪರ್ಶ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಬಳಿಕ ತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿಂದು ದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ದೇವಾಲಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೋದರೂ, ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವು ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಆ ಮೇಲೆ ವರಾಹ ಅಥವಾ ಸೌಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ನರಿಹದ್ದುಗಳ ಮತ್ತು ಖಜರಿಟವೆಂಬ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತೆ ಕೋಕಾಮುಖಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ರಹಸ್ಯಧರ್ಮವನ್ನೂ, ಮಂದಾರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ಶಾಲಗ್ರಾಮ ಪ್ರಹಶೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಬಳಿಕ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರ, ತ್ರಿವೇಣಿ, ಗಂಡಕಿ ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯೂ, ಚಕ್ರ ತೀರ್ಥ, ಹರಿಕ್ಷೇತ್ರ, ದೇವಹೃದ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯೂ ಉಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅನಂತರ ಗೋನಿಷ್ಕಮಕ್ಷೇತ್ರ, ದ್ವಾರಕೀ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳು ಲೋಹಾರ್ಗಲ (ವೆಂಬ) ಕ್ಷೇತ್ರ ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಬಳಿಕ ಮಧುರಾ ತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ, ಮಧುರೆಯ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾಜ, ಯಮುನಾ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಿಮೆ, ಚಕ್ರತೀರ್ಥ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ, ಕಪಿಲ ಗೋವರ್ಧನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಹಿಮೆ, ಉಪಾಖ್ಯಾನ ಸಹಿತವಾದ ವಿಶ್ರಾಂತಿತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ, ಗೋಕರ್ಣತೀರ್ಥ ಮಹಿಮೆ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಮಹಿಮೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಯಮುನಾ ಸಂಗಮಹಿಮೆ, ಕಾಲಿಂಜರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆ ವಿಚಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಮಧುಕ ಪ್ರತಿಮೆ ಶಿಲಾಮೂರ್ತಿಯ, ಮೃಣ್ಮುರು ತಾಮ್ರ ಮೂರ್ತಿಯ, ಕಾರ್ಸ್ಯಮೂರ್ತಿಯ. ರಜತ ಮೂರ್ತಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನಾದಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಬಳಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧೋತ್ಪತ್ತಿ ಪಿಂಡಸಂಕಲ್ಪ, ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ ನಿರ್ಣಯ ಇವುಗಳ ವಿಚಾರವಿದೆ. ಅನಂತರ ಮಧುಪರ್ಕೋತ್ಪತ್ತಿ, ಮಧುಪರ್ಕದಾನವಿಧಿಫಲಾದಿಗಳ

ವಿಚಾರವೂ ಸಂಸಾರ ಚಕ್ರ ವರ್ಣನೆಯೂ, ದುಷ್ಕೃತ ಸುಕೃತಗಳ ಮತ್ತು ಸುಖ ದುಃಖಗಳ ವರ್ಣನೆಯೂ ಇವೆ. ಬಳಿಕ ಯಮದೂತರ ಮತ್ತು ಅವರ ಯಾತನೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ, ನರಕಗಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಕಿಂಕರರ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೂ, ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಅಥವಾ ಫಲ ವಿಚಾರವನ್ನೂ, ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಯಮನು ದೂತರನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕಳುಹಿಸುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಅನಂತರ ಶುಭಾಶುಭ ವಿಚಾರವೂ, ಶುಭಕರ್ಮ ಫಲೋದಯ ವಿಚಾರವೂ, ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಲೋಭನ ವಿಚಾರವೂ, ನಿಮಿಚ್ಛವರ್ತಿಯ ಅದ್ಭುತ ಕಥೆಯೂ ಇವೆ. ಆಮೇಲೆ ಪಾಪನಾಶಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ, ದಿವ್ಯ ಕತೆಗಳನ್ನೂ, ಗೋಕರ್ಣೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ನಂದಿಗೆ ಶಂಕರನ ವರದಾನವನ್ನೂ, ಜಲೇಶ್ವರ, ಶೈಲೇಶ್ವರ, ಶೃಂಗೇಶ್ವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ, ವರಾಹ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಪಠನಾದಿಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ. ಇದು ವರಾಹ ಪುರಾಣದ ವೃತ್ತಾಂತ ಸಂಗ್ರಹ. ಇದನ್ನು ಕೇಳುವವರು ವರಾಹಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಪ್ರಣೀತ ವರಾಹ ಮಹಾಪುರಾಣ ಸಂಪೂರ್ಣ

ಓಂ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತಿಃ

—○—

